

BRODSKO-POSAVSKA
Ž U P A N I J A

Socijalni plan

Brodsko-posavske županije

rujan 2025.

Sadržaj

1.	UVOD	5
1.1.	Svrha	5
1.2.	Opseg	6
1.3.	Usklađenost s nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima	7
1.4.	Misija i vizija	12
2.	SOCIOEKONOMSKA I DEMOGRAFSKA STRUKTURA STANOVNIŠTVA	13
2.1.	Opći podaci	13
2.2.	Demografska struktura stanovništva	15
2.3.	Socioekonomska struktura stanovništva	18
3.	PROCJENA POTREBA U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI: DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA I KAPACITETI PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA	21
3.1.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku	24
3.2.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za odrasle od 20 do 64 godine	30
3.3.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe iznad 65 godina	42
3.4.	Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine	45
3.5.	Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga	48
	Djeca s teškoćama u razvoju	50
	Djeca i mladi	52
	Odrasle osobe od 19 do 64 godina	53
	Osobe starije životne dobi iznad 65 godina	60
	Izbjeglice, pripadnici romske nacionalne manjine te strani radnici	62
	Perspektiva jedinica lokalne samouprave u Brodsko-posavskoj županiji	63
3.6.	Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga	65
	Analiza pružatelja po pravnom obliku i izvorima financiranja	65
	Analiza potreba za razvojem kapaciteta pružatelja i suradnjom	88
4.	CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI	92
4.1.	Posebni cilj 1	95
4.2.	Posebni cilj 2	99
4.3.	Posebni cilj 3	104
4.4.	Posebni cilj 4	107
5.	VREDNOVANJE SOCIJALNOG PLANA	110
6.	IZVORI	112
7.	PRILOG 1 - SUDIONICI U IZRADI SOCIJALNOG PLANA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE	114

Popis kratica

BDP	Bruto domaći proizvod
DSTUR	Djeca s teškoćama u razvoju
DZS	Državni zavod za statistiku
ESF +	Europski socijalni fond plus
GDCK	Gradsko društvo Crvenog križa Slavonski Brod
HZJZ	Hrvatski zavod za javno zdravstvo
HZMO	Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZSR	Hrvatski zavod za socijalni rad
HZZ	Hrvatski zavod za zapošljavanje
BPŽ	Brodsko-posavska županija
JLS	Jedinica lokalne samouprave
KV	Kvalificirani (radnik)
MRMSOSP	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike
MHB	Ministarstvo hrvatskih branitelja
MUP	Ministarstvo unutarnjih poslova
NPOO	Nacionalni program oporavka i otpornosti
NUTS	Nomenklatura prostornih jedinica za statistiku
OB	Opća bolnica
OC	Obiteljski centar
OCD	Organizacije civilnog društva
OSI	Osobe s invaliditetom
OŠ	Osnovna škola
PS BS	Područna služba Brodsko-posavska
PU	Područni ured
PUP	Problemi u ponašanju
RH	Republika Hrvatska
UNICEF	Fond Ujedinjenih naroda za pomoć djeci
VKV	Visokokvalificirani (radnik)
ZMN	Zajamčena minimalna naknada
ZOSS	Zakon o socijalnoj skrbi

Popis tablica

Tablica 1 Broj stanovnika i indeks promjene 2011. – 2021. godine	14
Tablica 2 Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika	18
Tablica 3 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu s teškoćama u razvoju u Brodsko-posavskoj županiji	25
Tablica 4 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu i mlade (bez djece s teškoćama u razvoju) u Brodsko-posavskoj županiji	27
Tablica 5 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s obiteljskim odnosima i roditeljstvom u Brodsko-posavskoj županiji	32
Tablica 6 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim sa siromaštvom u Brodsko-posavskoj županiji	34
Tablica 7 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s mentalnim zdravljem u Brodsko-posavskoj županiji	36
Tablica 8 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s invaliditetom u Brodsko-posavskoj županiji	39
Tablica 9 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za starije osobe u Brodsko-posavskoj županiji	42
Tablica 10 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine u Brodsko-posavskoj županiji	46
Tablica 11 Zastupljenost socijalnih usluga u JLS u BPŽ koje su sudjelovale u istraživanju	63
Tablica 12 Broj pružatelja socijalnih usluga I zemljopisna rasprostranjenost socijalnih usluga u JLS BPŽ	64
Tablica 13 Struktura pružatelja socijalnih usluga prema pravnom obliku i korisničkim skupinama u BPŽ	65
Tablica 14 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za djecu i mlade u BPŽ	68
Tablica 15 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s obiteljskim rizicima u BPŽ	72
Tablica 16 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane u riziku od siromaštva u BPŽ ...	75
Tablica 17 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe s rizicima mentalnog zdravlja u BPŽ	78
Tablica 18 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s invaliditetom u BPŽ	81
Tablica 19 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe starije životne dobi u BPŽ	85

Popis slika

Slika 1 Usklađenost s relevantnim strateškim dokumentima	8
Slika 2 Gradovi i općine Brodsko-posavske županije	13
Slika 3 Piramida starosti Brodsko-posavske županije za 2023. godinu	17
Slika 4 Prikaz nezaposlenih prema spolu i razini obrazovanja u prosincu 2024. godine	19
Slika 5 Sažetak ciljeva Socijalnog plana Brodsko-posavske županije.	93

1. UVOD

Socijalni plan Brodsko-posavske županije za razdoblje od 2025. do 2027. godine (u nastavku: Socijalni plan) rezultat je suradničkog djelovanja širokog spektra dionika na području županije, uključujući upravna tijela, službe i ustanove čiji su osnivači Brodsko-posavska županija ili Republika Hrvatska, područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad (HZSR), županijske službe Brodsko-posavske županije, organizacije civilnog društva, odgojno-obrazovne, zdravstvene i druge ustanove koje pružaju socijalne i komplementarne usluge na području županije, kao i jedinice lokalne samouprave. Navedeno je uključivalo upućivanje upitnika za pružatelje socijalnih i srodnih usluga na koji je odgovorilo 49 predstavnika pružatelja usluga za ukupno 113 različitih usluga za različite skupine korisnika i povezane socijalne rizike. Dio ovih dionika je dodatno uključen u fazu analize stanja kroz intervju, a članovi i članice Savjeta za socijalnu skrb, kao međusektorskog tijela, su u užem smislu sudjelovali u konzultativnim sastancima u fazi oblikovanja ovog plana, a kojima su se na nekim radnim sastancima pridružili dodatni sudionici ispred određenih korisničkih skupina. Cjeloviti popis uključenih dionika nalazi se u Prilogu 1.

Izrazi koji se koriste u Socijalnom planu, a imaju rodno značenje, odnose se jednako na muški i ženski rod.

1.1. Svrha

Socijalno planiranje na razini županija i izrada Socijalnog plana temelji se na odredbama članka 241. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25). Socijalni plan obuhvaća analizu kapaciteta, dostupnost pružatelja socijalnih usluga, analizu potreba i specifične ciljeve razvoja institucionalnih i izvaninstitucionalnih socijalnih usluga, s posebnim naglaskom na usluge za skupine u većem riziku od socijalne isključenosti.

U izradi Socijalnog plana Brodsko-posavske županije korištena je **nova metodologija propisana Pravilnikom o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba (NN 90/23)** koji je donijelo Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike (MRMSOSP) sa svrhom primjene ujednačene, jedinstvene metodologije pri izradi županijskih socijalnih planova. Nova metodologija za procjenu potreba osmišljena je kao pomoć županijskim tijelima u utvrđivanju stanja trenutnih usluga, identifikaciji potreba za pružanjem usluga i jaza između potreba i pruženih usluga, utvrđivanja prioriteta za naredne tri godine te oblikovanju novih inovativnih usluga koje će učinkovitije odgovoriti na ustanovljene nezadovoljene potrebe. Istovremeno, socijalni planovi trebaju informirati MRMSOPS o potrebama za socijalnim uslugama u svrhu širenja Mreže socijalnih usluga (dalje u tekstu: Mreža) i ugovaranja novih usluga koje se financiraju s državne razine, dok ovakav prikaz svih potreba korisnika u odnosu na broj i vrstu usluga, omogućava cjelovitiji uvid u socijalne potrebe i djelovanje na županijskoj razini.

Kao potporu ujednačenoj izradi županijskih socijalnih planova, MRMSOSP je objavilo **Poziv za dostavu projektnih prijedloga „Izrada županijskih socijalnih planova“** broj SF.3.4.08.01, u okviru Europskog socijalnog fonda plus (ESF+) Programa Učinkoviti ljudski potencijali 2021. – 2027., na kojem je Brodsko-posavska županija osigurala projektna sredstva za pripremu ovog dokumenta.

U svrhu planiranja i razvoja mreže socijalnih usluga na području Brodsko-posavske županije, Županijska skupština je donijela **Odluku o osnivanju Savjeta za socijalnu skrb**. U djelokrugu rada Savjeta je, između ostalog, predlaganje Socijalnog plana Brodsko-posavske županije. Savjet ima predsjednika i 8

članica i članova¹ te je **Rješenjem o imenovanju predsjednika i članova Savjeta za socijalnu skrb Brodsko-posavske županije** iz 2023. godine sastavljen od predstavnika Brodsko-posavske županije, predstavnika lokalne samouprave, Hrvatskog zavoda za socijalni rad, Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Društva Crvenog križa Brodsko-posavske županije, Doma zdravlja Slavonski Brod, Doma za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod te Udruge osoba s intelektualnim teškoćama Regoč.

Prijedlog nacрта Socijalnog plana Brodsko-posavske županije 2025. – 2027. objavljen je na internetskoj stranici za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću u trajanju od 15 dana, od 03. rujna do 18. rujna, 2025. Nakon pregleda komentara prikupljenih kroz postupak javnog savjetovanja i usvajanje dijela predloženih izmjena i dopuna, Završni nacrt Socijalnog plana Brodsko-posavske županije 2025. –2027. usvojen je na sjednici Savjeta za socijalnu skrb 19. rujna 2025. godine.

1.2. Opseg

Socijalnim planom se obuhvaća procjena potreba stanovništva za socijalnim uslugama, trenutno stanje u pružanju socijalnih usluga te projekcije budućih usluga na temelju utvrđenih jazova. Prema članku 70. Zakona o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25), socijalnim uslugama smatraju se „aktivnosti namijenjene prepoznavanju, sprječavanju i rješavanju problema i poteškoća pojedinaca i obitelji te poboljšanju kvalitete njihova života u zajednici“.

Aktivnosti koje se smatraju socijalnom uslugom, sukladno Pravilniku o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba zadovoljavaju sljedeće osnovne kriterije:

- 1) Pridonose kvaliteti života i uključenosti u zajednicu onih skupina građana koje se tradicionalno smatraju ranjivima. Ključno je da takve aktivnosti pridonose prevenciji i/ili prevladavanju privremenih ili trajnih teškoća koje dovode do socijalne isključenosti, odnosno da pridonose zaštiti kvalitete života u zajednici u slučaju izloženosti korisnika određenom socijalnom problemu ili riziku u cjeloživotnoj perspektivi.
Sukladno određenju korisnika sustava socijalne skrbi temeljem Zakona o socijalnoj skrbi, korisnike socijalnih usluga možemo svrstati u sljedeće skupine: djeca, mladi i obitelji u riziku, građani u riziku od siromaštva, starije osobe, osobe s invaliditetom, osobe s poteškoćama mentalnog zdravlja, izbjeglice i pripadnici nacionalnih manjina (osobito pripadnici romske nacionalne manjine).
- 2) Socijalne usluge trebaju se temeljiti na načelu individualizacije i dobrovoljnosti korisnika. Prema tome, takvim uslugama ne smatraju se mjere (čak i kada je riječ o stručnoj pomoći, uključujući i tretman) koje su prisilne (primjerice u obiteljsko-pravnoj zaštiti, penalnom sustavu, zaštiti maloljetnika s problemima u ponašanju i sl.).
- 3) Socijalnim uslugama smatraju se one usluge kojima je cilj zadržati korisnike u obitelji i/ili u lokalnoj zajednici uz aktiviranje lokalne podrške, a samo kada to nije moguće uključuju oblike smještaja najbliže stanovanju u obitelji (npr. organizirano stanovanje, udomiteljska obitelj, krizni smještaj). To znači da se u planiranju socijalnih usluga primarno treba usmjeriti na izvaninstitucijske usluge.
- 4) Socijalne usluge trebaju biti regulirane okvirom javnih politika kako bi se očuvala dobrobit osoba. Socijalne usluge stoga trebaju biti podložne provjeri kvalitete i uvjeta u kojima se

¹ Sastav Savjeta za socijalnu skrb: Ivan Tucić, predsjednik Savjeta za socijalnu skrb, Gordana Matačić, predstavnica regionalne samouprave, Marina Martić Puača, predstavnica lokalne samouprave, Marija Jugović, predstavnica Hrvatskog zavoda za socijalnu skrb, Anita Blajer, predstavnica Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Mirjana Matanović, predstavnica Društva Crvenog križa Brodsko-posavske županije, Maria Damjanović Križanović, predstavnica Doma zdravlja Slavonski Brod, Ivica Alilović, predstavnik Doma za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod, Mirjana Jakovčev, predstavnica civilnog sektora.

pružaju, a ne rezultat individualnog dogovora pružatelja i korisnika bez mogućnosti provjere sustava zaduženog za nadzor i praćenje kvalitete.

- 5) Socijalne usluge temelje se na stručnom radu pružatelja usluga. One ne uključuju neformalnu skrb pružanu od strane obitelji i drugih osoba povezanih s korisnikom, ali mogu uključivati podršku neformalnim njegovateljima i u njihovom pružanju mogu sudjelovati i volonteri. U pružanje socijalnih usluga uključuje se čitav niz tzv. para-profesionalaca i novih zanimanja (njegovatelji, pružatelji usluge pomoći u kući, osobni asistenti, udomitelji, pomoćnici u nastavi, prevoditelji znakovnog jezika, obiteljski suradnici, kulturni medijatori...), no za organizaciju i usmjeravanje socijalnih usluga treba biti zadužen kvalificirani visoko-obrazovani stručnjak.

Prema svojoj svrsi, socijalne usluge osiguravaju: skrb i smještaj izvan vlastite obitelji, podršku u socijalizaciji i socijalnom uključivanju, podršku i pomoć u redovitom svakodnevnom funkcioniranju te specifičnu tretmamsku stručnu pomoć radi prevladavanja točno određenih psihosocijalnih rizika i fizičkih ograničenja. Pored toga, socijalne usluge trebaju odgovoriti na različite socijalne rizike i ponuditi raspon aktivnosti od preventivnih, tretmamskih pa sve do kompleksne dugotrajne skrbi.

Prema mjestu pružanja, socijalne usluge mogu biti institucijske (smještaj u ustanove socijalne skrbi) ili izvaninstitucijske (usluge koje se pružaju u obitelji i lokalnoj zajednici, uključujući organizirano stanovanje i udomiteljstvo). Socijalni plan je usmjeren na razvoj izvaninstitucijskih usluga, a održavanje ili širenje smještajnih kapaciteta ograničeno je samo na one korisnike kojima je potrebna 24 satna socijalna i zdravstvena skrb te čije potrebe se ne mogu zadovoljiti u zajednici.

Prema Pravilniku, Socijalni plan uključuje tri kategorije socijalnih usluga u socijalno planiranje te se sukladno toj podjeli organiziralo prikupljanje podataka o pruženim uslugama:

- socijalne usluge propisane Zakonom o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25) i Zakonom o osobnoj asistenciji (NN 71/23),
- druge inovativne i projektno financirane usluge koje pružaju licencirani i nelicencirani pružatelji usluga i
- usluge koje se provode u suradnji i/ili u okviru drugih sustava kao što su zdravstvo, obrazovanje, pravosuđe, zapošljavanje što uključuje i programe i projekte organizacija civilnog društva.

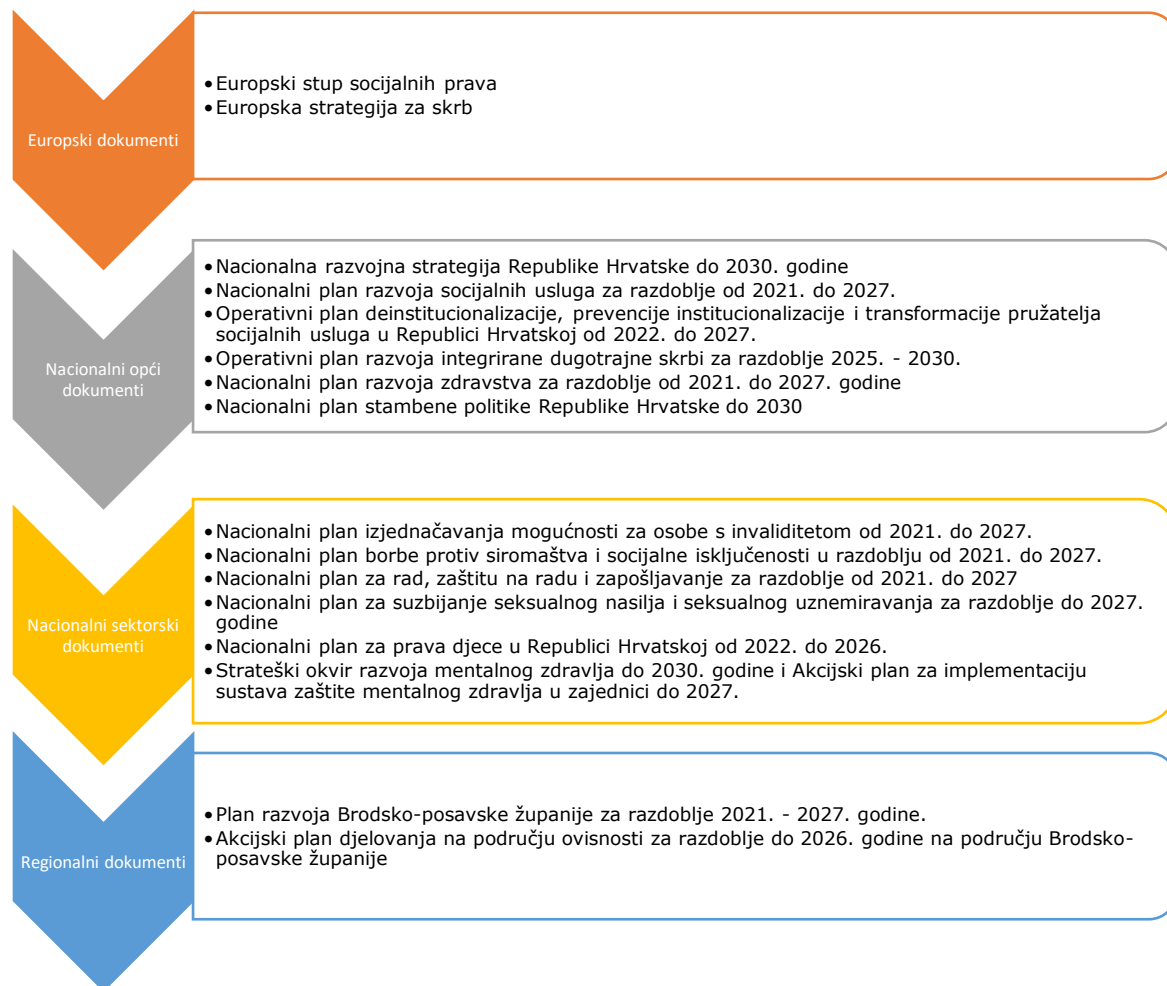
U kontekstu opsega pružatelja usluga, obuhvaćeni su licencirani i ostali pružatelji usluga. Licencirani pružatelji su evidentirani u Registru pravnih i fizičkih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi, sukladno Zakonu o socijalnoj skrbi i Pravilniku o mjerilima za pružanje socijalnih usluga (NN 110/2022, 58/2024) (dalje u tekstu: Registar), što uključuje javne i privatne licencirane pružatelje. Ostali pružatelji najčešće obuhvaćaju organizacije civilnog društva (udruge) koje su registrirane za socijalnu djelatnost i za druga područja djelovanja kao što su ljudska prava, branitelji i stradalnici, obrazovanje, zaštita zdravlja, prevencija ovisnosti, prevencija nasilja i drugo. Udruge mogu biti licencirane za pojedine socijalne usluge, a pružati i druge oblike podrške kroz projekte kao i usluge u suradnji s drugim sustavima. U pružatelje socijalnih usluga uključeni su i pružatelji iz drugih srodnih sustava, poput obrazovnih ustanova, ustanova zdravstvene skrbi ili iz sustava pravosuđa i zapošljavanja kako bi se dobila sveobuhvatna informacija o dostupnosti usluga za skupine u riziku.

Socijalnom planom su stoga obuhvaćene sve socijalne usluge, u užem i širem smislu prema smjernicama Pravilnika, a nisu obuhvaćene novčane naknade koje građani nacionalno ostvaruju temeljem Zakona o socijalnoj skrbi te na temelju Odluka o socijalnoj skrbi odnosno općih akata na razini svake jedinice lokalne odnosno područne samouprave.

1.3. Usklađenost s nacionalnim i regionalnim strateškim dokumentima

Socijalni plan usklađen je sa svim relevantnim strateškim dokumentima višeg reda.

Slika 1 Usklađenost s relevantnim strateškim dokumentima

Europski stup socijalnih prava predstavlja strateški dokument Europske unije koji definira 20 ključnih načela za oblikovanje i provedbu povezanih javnih politika na razini EU i nacionalnim razinama. Ovaj dokument usmjeren je na jačanje socijalne sigurnosti, uključivanja i jednakih mogućnosti za sve građane EU te na smanjenje socijalnih nejednakosti i poticanje ekonomske stabilnosti unutar Unije. Kroz primjenu tih načela, Republika Hrvatska se obvezuje uskladiti svoje zakonodavne okvire s načelima ovog dokumenta, osiguravajući jednak pristup obrazovanju, zdravstvenim uslugama, socijalnoj pomoći i zapošljavanju. Europski stup socijalnih prava postavlja okvir za reformu socijalnih usluga, promovirajući pristup koji omogućuje ljudima s različitim potrebama da žive u svojim zajednicama s podrškom, a ne unutar institucija. Za Hrvatsku, to znači potrebu za daljnjim ulaganjem u razvoj zajedničkih usluga i programa koji omogućuju osobama s invaliditetom, starijim osobama i drugim ranjivim skupinama da ostanu uključeni u društvo i imaju pristup osnovnim uslugama u svom okruženju. Implementacija tih načela ključna je za razvoj inkluzivnog društva, koje poštuje ljudska prava, promiče socijalnu pravdu i omogućuje svim građanima da aktivno sudjeluju u društvenom, političkom i ekonomskom životu.

Europska strategija za skrb nastoji svima u Europskoj uniji omogućiti pristup kvalitetnoj i pristupačnoj skrbi te poboljšati položaj primatelja i pružatelja formalne i neformalne skrbi. Usmjerena je na tri ključna područja- (1) osiguranje da skrb o djeci bude kvalitetna te pristupačna i cijenom i oblikom, te dostupna, (2) da se osigura pravodobna, sveobuhvatna i priuštiva dugotrajna skrb,

proširenje usluga dugotrajne skrbi, razvoja standarda visoke kvalitete za pružatelju skrbi te potpore osoba koje pružaju neformalnu skrb te (3) da se osiguraju pravedni uvjeti rada i osposobljavanje za osoblje u području skrbi. Za Hrvatsku, to znači potrebu za daljnjim ulaganjem u proširenje obuhvata i kvalitete usluga, uvođenja novih usluga (primjerice u dugotrajnoj skrbi) te horizontalno usmjerenje prema poboljšanju uvjeta rada u sektoru skrbi i potpora onima koji skrbe kako bi se privukla radna snaga u ovaj rastući sektor.

Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21) predstavlja krovni i najviši nacionalni strateški dokument koji uključuje četiri razvojna smjera, od kojih su dva posebno relevantna za socijalno planiranje: 1. Održivo gospodarstvo i društvo i 2. Jačanje otpornosti na krize, u okviru kojeg je za izradu Socijalnog plana značajan strateški cilj 5. „Zdrav, aktivan i kvalitetan život“ koji uključuje pet prioriternih područja javnih politika: 1. kvalitetnu i dostupnu zdravstvenu zaštitu, 2. zdravlje, zdrave prehrambene navike i aktivni život kroz sport, 3. dostojanstveno starenje, 4. socijalnu solidarnost i odgovornost i 5. zaštitu dostojanstva hrvatskih branitelja i članova njihovih obitelji te civilnih stradalnika Domovinskog rata i njihovih obitelji.

Jedno od prioriternih područja javnih politika je 4. „Socijalna solidarnost i odgovornost“ koje uključuje sljedeće prioritete na području socijalne politike:

- poboljšanje kvalitete života i jačanje društvene kohezije
- smanjenje rizika od siromaštva i socijalne isključenosti te smanjenje nejednakosti u društvu
- unaprjeđenje ravnomjerne dostupnosti i kvalitete sveobuhvatne socijalne skrbi za posebno osjetljive skupine, djecu, mlade, osobe iz ruralnih područja, osobe s invaliditetom, žrtve nasilja u obitelji, djecu, starije osobe, osobe u beskućništvu, žrtve trgovanja ljudima, azilante, osobe bez dovoljno sredstava za uzdržavanje
- razvijanje regionalne dimenzije borbe protiv siromaštva, uz prilagodbu javnih politika posebnostima i izazovima pojedine lokalne zajednice
- poboljšanje pristupa i kvalitete temeljne društvene infrastrukture i usluga povezivanjem postojećih i ravnomjernim razvojem novih usluga usklađenih s potrebama stanovništva pojedinih lokalnih zajednica.

Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. (NN 136/21) srednjoročni je akt strateškog planiranja kojim se pobliže definira provedba ciljeva Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine. U središte je stavljeno uključivanje socijalno osjetljivih skupina određivanjem dva ključna prioriteta: 1. Dostupnost i ravnomjerni regionalni razvoj socijalnih usluga i 2. Kvaliteta i održivi razvoj socijalnih usluga.

Za provedbu definiranih prioriteta predviđeni su sljedeći posebni ciljevi :

1. Povećanje dostupnosti socijalnih usluga
2. Uvođenje novih usluga (socijalne inovacije)
3. Unaprjeđenje upravljanja socijalnim uslugama
4. Jačanje kapaciteta pružatelja socijalnih usluga

Socijalni plan svojom strukturom i razvojem ciljeva, mjera i aktivnosti u potpunosti odražava nacionalne prioritete i ciljeve razvoja socijalnih usluga, u smjeru povećanja dostupnosti usluga, razvoja inovativnih usluga i prevencije institucionalizacije kroz razvoj usluga u zajednici te dodatan doprinos razvoju socijalnih usluga kroz volontiranje. Jačanje stručnih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta pružatelja i unaprjeđenje upravljanja socijalnim uslugama na regionalnoj razini planira se u Socijalnom planu u okviru posebnog horizontalnog cilja koji još uključuje koordinaciju i integriranje usluga iz sustava socijalne skrbi s uslugama iz drugih povezanih sustava.

Aktualnu provedbu nacionalne politike deinstitucionalizacije određuje **Operativni plan deinstitucionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine** koji obuhvaća osobe s invaliditetom s fokusom na intelektualne teškoće i mentalna oštećenja te višestruke teškoće, djecu i mlade uključujući djecu i mlade bez roditeljske skrbi, djecu i mlade s poremećajima u ponašanju te djecu i mlade s teškoćama. Za svaki državni dom, Operativni plan utvrđuje planirani broj korisnika za organizirano stanovanje kao i prioritetne socijalne usluge koje će ustanove razvijati na području svoje županije uz financijsku potporu EU fondova (ESF + i EFRR).

Operativni plan razvoja integrirane dugotrajne skrbi za razdoblje 2025. - 2030. usmjeren je na koordiniranu i održivu dugotrajnu skrb između zdravstvenog sustava i sustava socijalne skrbi kroz 6 tematskih područja – (1) procjena potreba, (2) razvoj politika i upravljanja dugotrajnom skrbi, (3) pružanje usluga dugotrajne skrbi gdje se na razini županija posebno ističe uspostava mreža koordinatora za dugotrajnu skrb te interdisciplinarna suradnja timova za vođenje slučajeva, (4) razvoj ljudskih potencijala, (5) financiranja dugotrajne skrbi te (6) praćenje i evaluacija.

Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. (NN 143/21) je predvidio tri ključna prioriteta: 1. Inkluzivni odgoj i obrazovanje te zapošljavanje osoba s invaliditetom, 2. Dostupnost, priuštivost i pristupačnost zdravstvenih i socijalnih usluga i 3. Osiguravanje pristupačnosti temeljne društvene infrastrukture i sadržaja javnog života, te jačanje sigurnosti u kriznim situacijama. Za Socijalni plan posebno je relevantan 2. prioritet i posebni ciljevi 2.1. unaprjeđen pristup uslugama zdravstvene zaštite osobama s invaliditetom i 2.3. deinstitucionalizacija i prevencija institucionalizacije osoba s invaliditetom, u skladu s načelima UN Konvencije o pravima osoba s invaliditetom o pravu osoba s invaliditetom na samostalan život u zajednici i na puno sudjelovanje u društvu, s jednakim pravom izbora kao i za druge osobe.

Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u razdoblju od 2021. do 2027. (NN 143/21) naglašava potrebu unaprjeđenja socijalne skrbi za pojedine ranjive skupine kao što su djeca, obitelj, osobe starije životne dobi, osobe u beskućništvu, osobe s invaliditetom, nezaposleni, posebice dugotrajno nezaposleni, mladi koji izlaze iz skrbi, samačka kućanstva, jednoroditeljske obitelji, djeca bez roditeljske skrbi i drugi u smislu neadekvatnosti socijalnih naknada, neujednačenosti i neadekvatnosti ponude socijalnih usluga, programa i projekata. Stoga se predlaže Prioritet 1. Doprinijeti smanjenju siromaštva i socijalne isključenosti te kvaliteti življenja kroz koordinirani sustav potpore skupinama u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti što podrazumijeva učinkovitije povezivanje socijalnih naknada s razvojem socijalnih usluga.

Nacionalni plan za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. prepoznaje da je aktivacija i održiva integracija svih ranjivih skupina na tržištu rada, s posebnim naglaskom na dugotrajno nezaposlene osobe, mlade i žene, od ključne je važnosti za poticanje gospodarskog rasta i boljih životnih i radnih uvjeta. Stoga se između ostalog predlaže Prioritet 4. Povećanje aktivnosti radno sposobnog stanovništva s posebni cilj 4: Poboljšanje pristupa tržištu rada nezaposlenim i neaktivnim osobama.

Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. predstavlja i prvi strateškog planiranja od nacionalnog značaja za područje stanovanja u Republici Hrvatskoj. Navodi tri ključna cilja - priuštivo stanovanje, održivo stanovanje i prostor u funkciji stanovanja. Primjerice, kao dio priuštivog predviđa djelovanje neprofitnih stambenih zadruga koje, iako ograničeno, mogu biti i dio okvira lokalnog razvoja smještaja neke od ranjivih skupina.

Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine (NN 156/22) relevantan je za ovaj Socijalni plan kroz poseban cilj 1. Prevencija seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja te cilj 2. Unaprjeđenje skrbi i osiguranje dostupnosti podrške žrtvama seksualnih delikata.

Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2026. (NN 55/22) je relevantan za Socijalni plan kroz dva posebna cilja: 1. Suzbijanje diskriminacije i socijalne isključenosti djece i 2. Zaštita djece od svih oblika nasilja.

Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine (NN 147/2021) kao jedan od prioriteta prepoznaje koordinaciju i integraciju sustava zdravstva sa sustavom socijalne skrbi te razvoj svih oblika potrebne dugotrajne skrbi kako bi se osiguralo načelo 24/7/365. Nacionalni portfelj ulaganja u zdravstvo i dugotrajnu skrb definira ključne izazove u ovom području te strateške mjere koje na njih mogu odgovoriti te naglašava da će se posebna pozornost posvetiti dostupnosti skrbi u lokalnim zajednicama, poglavito u slabo naseljenim područjima, udaljenim, izoliranim i ruralnim područjima i otocima gdje će trebati aktivnije koristiti suvremena sredstva prijevoza i telemedicinska rješenja. Definirat će se i osnovne odrednice koje određuju dugotrajnu skrb, a to su kontinuitet, koordinacija, integracija, dugotrajna skrb, koncept 24/7/365, kućna njega, skrb u zajednici, skrb u organiziranim oblicima stanovanja i zbrinjavanje u ustanovama. Postizanje prilagodbe promjenama i potrebama u pružanju socijalnih usluga postići će se unapređenjem profesionalnih kompetencija radnika i udomitelja i snažnije podrške obiteljima. U tu svrhu provodit će se kontinuirane i ciljane edukacije. Standardizacijom stručnih postupanja i uvođenjem smjernica za postupanje omogućit će se unapređenje radnih procesa, pouzdanost i ujednačavanje kvalitete.

Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine, definira dugoročne ciljeve za unaprjeđenje postojećih i razvoj novih modela zaštite mentalnog zdravlja, a kako bi se smanjila pojava psihičkih poremećaja i povezanog invaliditeta te povećala dostupnost skrbi na cijelom teritoriju Republike Hrvatske. Ovaj dokument naglašava učinkovitost skrbi za mentalno zdravlje u zajednici koja smanjuje potrebu, trajanje i učestalost hospitalizacije, što zahtijeva koordinirano i fleksibilno djelovanje različitih institucija i suradnju zdravstva i sustava socijalne skrbi. Mjere Strateškoga okvira uključuju i intenziviranje procesa prevencije institucionalizacije i deinstitucionalizaciju osoba s mentalnim poteškoćama osiguravanjem potpore u obitelji ili usluge organiziranog stanovanja uz potporu te osiguranje liječenja putem multidisciplinarnog tima stručnjaka u skladu s individualnim planom liječenja i oporavka, uz dostupnost *peer* podrške osoba s osobnim iskustvom psihičke bolesti, što predstavlja i inovaciju u sustavu. U travnju 2025. donesen je i prateći **Akcijski plan za implementaciju sustava zaštite mentalnog zdravlja u zajednici do 2027.** kojim su obuhvaćena slijedeća prioritetna područja: uspostava sustava različitih oblika pružanja skrbi u zajednici, doprinos povećanju znanja i kompetencija stručnjaka i razvoj psihosocijalnih intervencija i programa uključivanja u zajednicu.

U dijelu regionalnih sektorskih strategija u Brodsko posavskoj županiji, prilikom socijalnog planiranja uzet je u obzir **Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine** koji kao jedan od prioriteta (Prioritet 2.) ima usmjerenost na demografsku revitalizaciju, kvalitetan život i sigurnost za stabilan razvoj. Specifično, ovaj prioritet ima intenciju djelovati na poticanje ublažavanja slabosti poput starenja i iseljavanja stanovništva, depopulacije mladih, nedovoljnih i neadekvatnih kapaciteta za skrb o starijim i nemoćnima te niskog životnog standarda stanovništva ruralnih područja, a ističe i usmjerenja na osiguravanje podrška obiteljima s djecom. Unutar ovog prioriteta, Poseban cilj 6. „Ulaganje u zdravstvenu i socijalnu skrb“ navodi aspekte povećanje dostupnosti i kvalitete usluga u sustavu socijalne skrbi (mjera 6.2), kao i onih u zdravstvenoj skrbi (mjera 6.1)

Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine na području Brodsko-posavske županije, unutar prvog prioriteta ima Poseban cilj 1: Prevencije ovisnosti djece i mladih koji je usmjeren na izradu i provedbu različitog tipa preventivnim programima. Posebni cilj 3 je također relevantan te se odnosi na unapređenje postojećih i razvoj novih programa liječenja, psihosocijalnog tretmana te resocijalizacije osoba s problemom ovisnosti u sustavu zdravstva, socijalne skrbi te zatvorskom sustavu i probaciji. Dio. 3.2. Sustav socijalne skrbi navodi četiri mjere koje se tiču integracije osoba liječenih od ovisnosti u društvo, osiguravanja pravodobnih intervencija, rad s članovima obitelji te jačanja kapaciteta stručnih radnika u području.

1.4. Misija i vizija

Vizija – slika budućnosti

Svi građani u potrebi Brodsko-posavske županije su podržani spektrom relevantnih socijalnih usluga, kako bi unaprijedili kvalitetu svog života i razvili svoj puni potencijal.

Misija – svrha plana

Povećanje obuhvata korisnika i teritorijalne dostupnosti potrebnih socijalnih usluga za sve korisničke skupine, uz razvoj kapaciteta pružatelja usluga te uvažavanje načela koordinacije i integracije socijalnih usluga sa srodnim uslugama u drugim sustavima.

2. SOCIOEKONOMSKA STANOVNIŠTVA

I

DEMOGRAFSKA

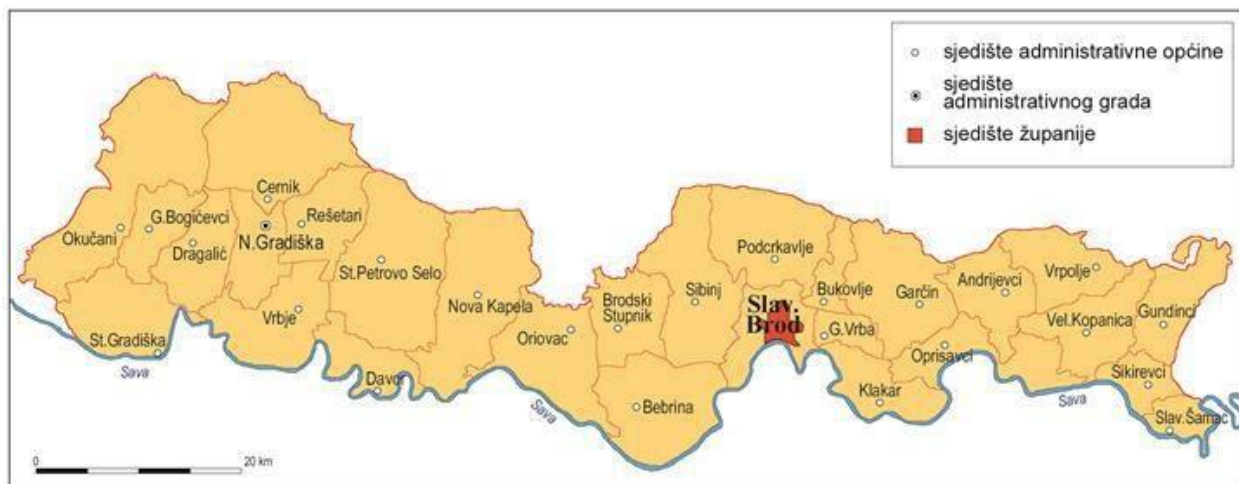
STRUKTURA

2.1. Opći podaci

Brodsko-posavska županija smještena je u južnom dijelu slavonske nizine, na prostoru između planine Psunj, Požeškog i Diljskog gorja sa sjevera i rijeke Save s juga. Obuhvaća prostor od 2.034 km² odnosno 3,59% ukupnog teritorija Republike Hrvatske. Jedna je od najužih (širina teritorija joj se kreće od samo 7km u predjelu rijeke Orljave do 27km širine) i najdužih županija (117km zračne dužine koji se protežu na pravcu zapad-istok). Brodsko-posavska županija na jugu graniči s Bosnom i Hercegovinom u dužini od 163km dok unutar Republike Hrvatske na istoku graniči s Vukovarsko-srijemskom, na sjeveroistoku s Osječko-baranjskom, na sjeveru s Požeško-slavonskom i na zapadu sa Sisačko-moslavačkom županijom. Ima dobar geostrateški položaj budući da je smještena na križanju 2 europska prometna koridora - povezana je dionicom X. Europskog prometnog koridora koji povezuje zapadnu Europu s jugoistočnom Europom i Bliskim istokom, te V. Europskim prometnim ogrankom (Vc) koji povezuje sjevernu i istočnu Europu s Jadranskim morem i lukama južnog Jadrana. Županija ima razvijene željezničke, cestovne i vodene puteve, telekomunikacijske mreže i naftovode. Rijeka Sava omogućuje riječni promet sa središnjom i južnom Europom a Luka Slavonski Brod je povezana s cestovnom i željezničkom infrastrukturu s međunarodnim infrastrukturnim koridorima. U radijusu od 350km od središta županije nalaze se 4 glavna grada – Zagreb, Budimpešta, Beograd i Sarajevo te su u blizini i zračne luke u Osijeku i Zagrebu. Voda, šume i plodno tlo, plovna rijeka i europski putni koridori prirodni su uvjeti koji omogućuju razvoj gospodarstva, prometa, trgovine i kulture.

Brodsko-posavska županija obuhvaća 2 grada (Slavonski Brod i Novu Gradišku) i 26 općina (Bebrina, Brodski Stupnik, Bukovlje, Cernik, Davor, Donji Andrijevići, Dragalić, Garčin, Gornja Vrba, Gornji Bogičevci, Gundinci, Klakar, Nova Kapela, Okučani, Oprisavci, Oriovac, Podcrkavlje, Rešetari, Sibinj, St. Petrovo Selo, St. Gradiška, Vrbje, Vrpolje, Velika Kopanica, Veliki Kikori, Sikirevci, Slav. Šamac, Stara Gradiška, Staro Petrovo Selo, Velika Kopanica, Vrbje i Vrpolje).

Slika 2 Gradovi i općine Brodsko-posavske županije

Izvor: Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. – 2027. godine, Prilog 2: Osnovna analiza

Prema Popisu stanovništva iz 2021. godine, na području županije živi 130.267 stanovnika što je u odnosu na Popis stanovništva iz 2011. godine smanjene od 17,85%. Time je Brodsko-posavska županija na visokom 4. mjestu županija s najvećim relativnim padom broja stanovnika u desetogodišnjem

periodu. Prema procjenama stanovništva Državnog zavoda za statistiku sredinom 2023. godine, stanovništvo se nastavilo smanjivati i to za dodatnih 2,3% (-3.005 stanovnika) u odnosu na 2021. godinu te je procjena da na području županije živi 127.262 stanovnika. Sjedište županije je Slavonski Brod u kojem ujedno živi više od trećine svih stanovnika županije (preko 38% stanovništva) te je i središte većine društvenog i gospodarskog života. Druga najbrojnija jedinica lokalne samouprave je grad Nova Gradiška kao središnje mjesto zapadnog dijela županije u kojem živi tek 11.690 stanovnika, dok su najmnogoljudnije općine Sibinj (5.730 stanovnika), Oriovac (4.770 stanovnika) i Staro Petrovo Selo (4.110 stanovnika). Više od polovine općina imaju manje od 3.000 stanovnika dok su općine s najmanje stanovnika Stara Gradiška s tek 911 stanovnika i općina Dragalić s 1.058 stanovnika. Sve jedinice lokalne samouprave na području županije u međupopisnom razdoblju bilježe pad broja stanovnika. Najveći pad broja stanovnika imaju općine Stara Gradiška (pad od 33,16% stanovništva) te općina Okučani (pad od 32,61% stanovništva), dok su najmanje stanovnika izgubile općine Bukovlje i Klakar (nešto više od 12%).

Tablica 1 Broj stanovnika i indeks promjene 2011. – 2021. godine

Jedinica lokalne samouprave	2011.	2021.	Indeks promjene 2021./2011.
Nova Gradiška	14.229	11.690	82,16
Slavonski Brod	59.141	49.891	84,36
Bebrina	3.252	2.817	86,62
Brodski Stupnik	3.036	2.357	77,64
Bukovlje	3.108	2.727	87,74
Cernik	3.640	2.964	81,43
Davor	3.015	2.529	83,88
Donji Andrijeveci	3.709	3.059	82,48
Dragalić	1.361	1.058	77,74
Garčin	4.806	3.951	82,21
Gornja Vrba	2.512	2.168	86,31
Gornji Bogićevci	1.975	1.428	72,30
Gundinci	2.027	1.610	79,43
Klakar	2.319	2.020	87,11
Nova Kapela	4.227	3.393	80,27
Okučani	3.447	2.323	67,39
Oprisavci	2.508	1.968	78,47
Oriovac	5.824	4.770	81,90
Podcrkavlje	2.553	2.207	86,45
Rešetari	4.753	3.852	81,04
Sibinj	6.895	5.730	83,10
Sikirevci	2.476	2.028	81,91
Slavonski Šamac	2.169	1.576	72,66
Stara Gradiška	1.363	911	66,84
Staro Petrovo Selo	5.186	4.110	79,25
Velika Kopanica	3.308	2.621	79,23
Vrbje	2.215	1.691	76,34
Vrpolje	3.521	2.818	80,03
ŽUPANIJA UKUPNO	158.575	130.267	82,15

Izvor: Državni zavod za statistiku, *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Konačni rezultati*, Zagreb, 2022. i *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2011. – Konačni rezultati*, Zagreb, 2013.

Prema podacima Popisa stanovništva iz 2021. godine, prosječna gustoća naseljenosti za Brodsko-posavsku županiju je nešto manja od prosjeka za Republiku Hrvatsku i iznosi 64,17 stanovnika po km². Gustoća naseljenosti veća je u urbanim sredinama, pogotovo na području grada Slavonskog Broda koji je s prosječnom gustoćom naseljenosti od 921,82 stanovnika po km² na visokom četvrtom mjestu najgušće naseljenih područja u Republici Hrvatskoj (odmah iza Rijeke, Splita i Zagreba). Gustoću naseljenosti manju od 30 stanovnika po km² bilježimo u 5 općina – Podcrkavlje (23,22st./km²), Nova Kapela (26,44st./km²), Gundinci (27,52st./km²), Bebrina (27,84st./km²) te u općini Staro Petrovo Selo (29,16st./km²).

Prirodna promjena broja stanovnika na području Brodsko-posavske županije je negativna od 2011. godine te je tako i u 2022. godini prirodni prirast negativan i iznosi -934. Sve jedinice lokalne samouprave bilježe negativan prirodni prirast u 2022. godine osim općina Gundinci i Klakar s prirodnim prirastom od 0 i 1. Vitalni indeks županije je 54,7 što je nešto lošije od prosjeka na razini Republike Hrvatske (59,5 rođenih na 100 umrlih). Migracijski saldo županije je u 2022. godini također negativan odnosno iznosi -1.051 te se ukupno iselilo 3.282 osobe (od čega je nešto više od 65% odselilo u inozemstvo), dok se na područje županije doselila 2.231 osoba (69% od toga broja se doselilo iz inozemstva). S druge strane u 2023. godini, prvi put u desetogodišnjem periodu se bilježi pozitivan migracijski saldo od 304 osobe više doseljene u odnosu na odseljene iz županije.

2.2. Demografska struktura stanovništva

Demografska struktura stanovništva prikazana je u odnosu na stanovništvo prema dobi, spolu, nacionalnoj i vjerskoj pripadnosti te prema invaliditetu.

Prema konačnim rezultatima Popisa stanovništva iz 2021. godine u Brodsko-posavskoj županiji bilo je 130.267 stanovnika s prosječnom starosti od 44,4 godina po stanovniku. Na području županije, najstarije stanovništvo ima općina Stara Gradiška (koja je ujedno i općina s najmanjim brojem stanovnika na području županije), dok najmlađe stanovništvo imaju općine Gundinci (40,1 godina), Sikirevci (40,9 godina) te općine Bebrina, Gornja Vrba i Klakar (sve između 41 i 42 godine). Navedene općine imaju i najpovoljniji omjer mladog i starog stanovništva (koeficijent starosti), dok opet općina Stara Gradiška ima najnepovoljniji koeficijent starosti koji iznosi 40,1 (osobe starije od 60 godina čine 40% radnog kontingenta tj. ukupnog broja osoba u dobi od 15 do 59 godina). Prosječna starost na području županije je u skladu s prosjekom za Republiku Hrvatsku kao i indeks starenja koji za Republiku Hrvatsku iznosi 156,2 dok za županiju iznosi 155,4. Dok je prema Popisu stanovništva iz 2011. godine, indeks starenja bio manji od 100 (što je pokazivalo da je na području županije tada živjelo više mladog stanovništva), prema Popisu iz 2021. godine jasno je da stanovništvo županije stari te da broj stanovnika u dobnoj skupini iznad 65 godina nadmašuje stanovnike u dobnoj skupini od 0-14 godina.

Tablica 2 Prosječna starost, indeks starenja i koeficijent starosti na području Brodsko-posavske županije prema Popisu stanovništva iz 2021. godine

Jedinica lokalne samouprave	Prosječna starost	Indeks starenja	Koeficijent starosti
Nova Gradiška	45,9	178,6	33,4
Slavonski Brod	44,8	164,6	31,6
Bebrina	41,0	105,4	24,8
Brodski Stupnik	44,5	165,8	31,5
Bukovlje	43,1	133,3	27,0
Cernik	45,1	162,9	31,0

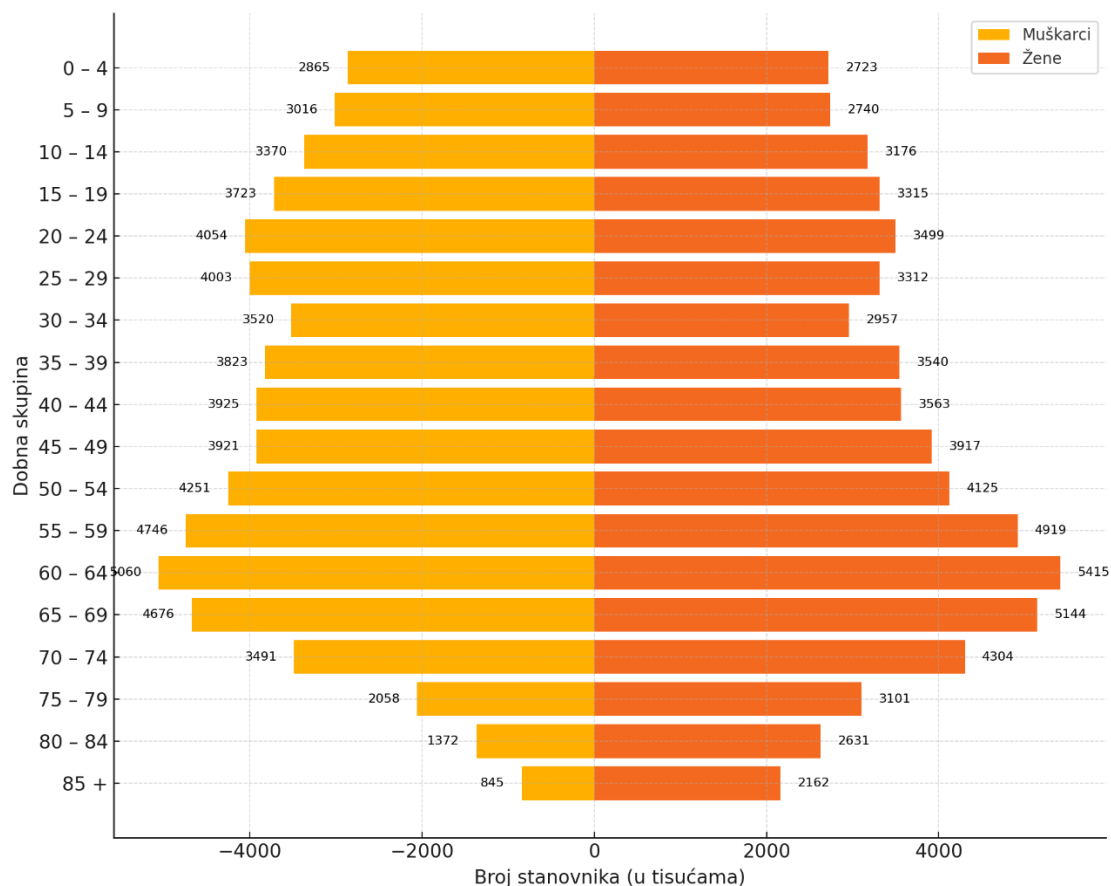
Davor	43,1	125,3	28,4
Donji Andrijevići	43,6	149,8	29,9
Dragalić	44,3	152,1	31,2
Garčin	43,8	141,9	29,3
Gornja Vrba	41,4	115,4	24,9
Gornji Bogićevci	46,0	182,3	34,0
Gundinci	40,1	93,7	22,9
Klakar	41,6	115,1	25,0
Nova Kapela	46,1	174,5	33,7
Okučani	47,5	201,4	37,0
Oprisavci	44,5	150,7	27,8
Oriovac	44,2	153,3	31,1
Podcrkavlje	42,6	128,0	27,1
Rešetari	45,4	168,7	32,1
Sibinj	43,8	145,8	29,4
Sikirevci	40,9	100,2	24,6
Slavonski Šamac	44,8	155,1	30,9
Stara Gradiška	50,0	287,4	40,1
Staro Petrovo Selo	45,1	168,9	31,9
Velika Kopanica	42,7	123,3	27,4
Vrbje	45,6	165,0	33,8
Vrpolje	42,9	130,5	27,3

Izvor: Državni zavod za statistiku, *Popis stanovništva, kućanstava i stanova 2021. – Konačni rezultati*, Zagreb, 2022.

Prema procjeni stanovništva Državnog zavoda za statistiku sredinom 2023. godine, na području Brodsko-posavske županije, udio mladog stanovništva (do 19 godina) iznosi 19,59%, udio zrelog stanovništva (20 – 59 godina starosti) iznosi 48,78% dok udio staračkog stanovništva (60+ godina) iznos 31,63%.

Kada govorimo o sastavu stanovništva prema spolu, prema procjeni stanovništva za 2023. godinu u ukupnom stanovništvu Brodsko-posavske županije muškarci čine 49,28%, a žene 50,72% stanovništva županije. U dobnim skupinama 55+, broj žena veći je od broja muškaraca te se razlike u broju muškaraca i žena postupno povećavaju prema starijim dobnim skupinama te tako u dobnoj skupini 85+ udio žena u stanovništvu je visokih 71,90%. Radno sposobni stanovnici u dobi 15-64 godine čine 62,54% stanovnika, a žene čine 51,55% ove dobne skupine. Kada govorimo o očekivanom trajanju života pri rođenju, prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2022. godini je na području Brodsko-posavske županije očekivano trajanje života bilo 76,7 godina, s time da je za muškarce iznosilo 73,5 dok je za žene očekivano trajanje bilo 80,1 godina.

Slika 3 Piramida starosti Brodsko-posavske županije za 2023. godinu

Izvor: Državni zavod za statistiku, Procjena broja stanovnika za 2023. godinu; obrada: autor

Prema podacima Popisa stanovništva iz 2021. godine, u Brodsko-posavskoj županiji je, uz izrazitu većinu hrvatskog stanovništva koji čine 95,81% stanovništva, prisutno i više nacionalnih manjina. Najveće nacionalne manjine su Srbi s udjelom od 1,67% u ukupnom stanovništvu, Romi (0,89% stanovnika) te Bošnjaci (0,18% stanovnika) dok su ostale manjine brojčano male. Vjerska struktura pokazuje izraženu većinu pripadnika Rimokatoličke Crkve, ali i prisutnost raznih drugih vjerskih i svjetonazorskih skupina. Najbrojnija skupina su katolici koji čine 87,47% ukupnog broja stanovnika županije, pravoslavci čine 2,94% stanovništva te muslimani koji s 0,7% stanovnika također čine značajnu manjinu. Oko 4% stanovnika ne pripada niti jednoj vjerskoj zajednici te su se odbili izjasniti ili su se izjasnili kao agnostici ili ateisti.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo u Brodsko-posavskoj županiji (stanje na dan 16.09.2024) živi 21.527 osoba s invaliditetom, od čega je 13.030 muškog (60,5%) i 8.497 ženskog spola (39,5%). Osobe s invaliditetom čine 16,8% ukupnog stanovništva županije te je invaliditet prisutan u svim dobnim skupinama. Prema dostupnim podacima o udjelu osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu, Brodsko-posavska županija je iznad prosjeka Republike Hrvatske za radno – aktivnu skupinu (13,6), dok je za prevalenciju u dječjoj dobi (8,5) kao i za dobnu skupinu 65+ (31,8) ispod prosjeka Republike Hrvatske.

Tablica 2 Prikaz udjela osoba s invaliditetom u ukupnom stanovništvu županije te u pojedinim dobnim skupinama – prevalencija invaliditeta na 100 stanovnika

	Prevalencija invaliditeta (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 0 - 19 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 20 - 64 (%)	Prevalencija invaliditeta u dobnj skupini 65+ (%)
Brodsko-posavska županija	16,8	8,5	13,6	31,8
Republika Hrvatska	17,0	10,8	12,0	34,9

Izvor: Izvješće s osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj, Hrvatski zavod za javno zdravstvo, rujan 2024.

Najčešće vrste oštećenja kod osoba s invaliditetom na području županije, na temelju Zakona o Registru osoba s invaliditetom su višestruka oštećenja (34,6%), oštećenja lokomotornog sustava (30,3%) te oštećenja drugih organa (30,1%).

2.3. Socioekonomska struktura stanovništva

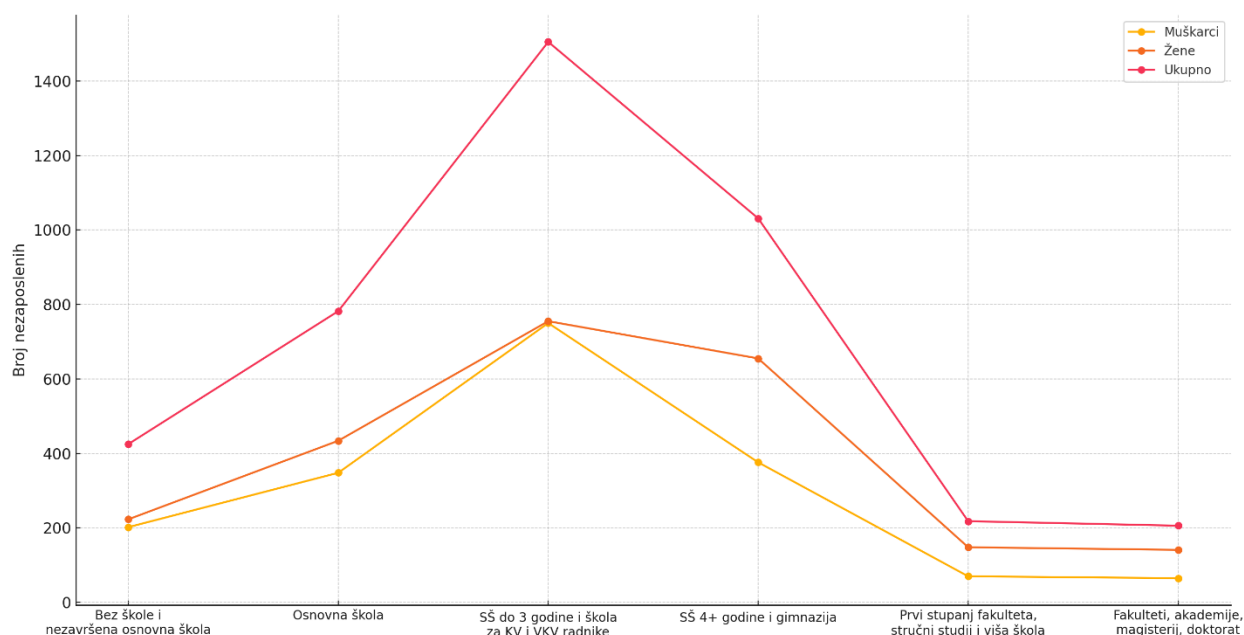
Veličina bruto domaćeg proizvoda (BDP) Brodsko-posavske županije je u 2022. godini iznosila je 1,453 milijarde EUR, dok je BDP po stanovniku iznosio 11.314EUR. Prema podacima Hrvatske gospodarske komore - Županijske komore Slavonski Brod, gospodarstvo županije temelji se na prerađivačkoj industriji (pogotovo u segmentima metaloprerađivačke djelatnosti, prerade drva i proizvodnje namještaja, kemijske i prehrambene industrije), trgovini, građevinarstvu te poljoprivredi, šumarstvu i ribarstvu. Prerađivačka industrija ostvaruje i najveći udio u prihodima od izvoza a najznačajnija izvozna tržišta su Njemačka, Italija, Srbija, Bosna i Hercegovina te Austrija. Prema udjelu u ukupnom prihodu, prerađivačku industriju ostvaruje 48,41% prihoda, slijede trgovina s udjelom od 15,09%, građevinarstvo s 12,82%, te poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo s 9,33% dok ostale djelatnosti (uključujući prijevoz, skladištenje te stručne i tehničke usluge) čine nešto manje od 15%. Prema broju zaposlenih, prerađivačka industrija zapošljava gotovo polovicu radne snage (47,73%), građevinarstvo zapošljava 14,84%, a u sektoru trgovine je zaposleno 8,89%. Značajan udio imaju i stručne djelatnosti (5,29%), prijevoz i skladištenje (4,59%) te poljoprivreda s 3,96%, dok ostale djelatnosti čine preostalih 14,70%. Prema podacima DZS-a, prosječna mjesečna bruto plaća zaposlenih u Brodsko-posavskoj županiji u prvom kvartalu 2025. godine iznosila je 1.709EUR, dok je prosječna mjesečna neto plaća iznosila 1.281EUR.

Prema podacima HZMO-a na dan 31. prosinca 2024. godine, na području Brodsko-posavske županije bilo je zaposleno 45.764 osoba od čega je 83% bilo zaposleno kod pravnih osoba, 9,33% kod fizičkih osoba, 5,17% kod obrtnika dok je samo 1,82% zaposlenih bilo zaposleno kod poljoprivrednika. Prema područjima Nacionalne klasifikacije, 3 djelatnosti s najvećim brojem zaposlenih osoba su prerađivačka industrija (24,04%), trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala (12,2%), te građevinarstvo (9,52%).

Stopa registrirane nezaposlenosti na području Brodsko-posavske županije je u padu te u 2023. godini iznosi 12,2 u odnosu na 14,5 iz 2022. godine i 16,2 u odnosu na 2021. godinu. Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, prosječan broj nezaposlenih u 2023. godini iznosi 5.525 osoba. U 2024. godini se pad broja nezaposlenih nastavio te Brodsko-posavska županija bilježi najznačajnije postotno smanjenje prosječnog broja nezaposlenih od 18,4% u Republici Hrvatskoj (prosječan broj nezaposlenih iznosi 4.508 nezaposlenih). Brodsko-posavska županija ističe se i po visokom udjelu žena u ukupnom prosječnom broju nezaposlenih u 2024. godini te tako s udjelom od 60,8% žena zauzima drugo mjesto u Republici Hrvatskoj, odmah iza Vukovarsko-srijemske županije (61,5%). Kada analiziramo strukturu nezaposlenih prema obrazovnoj strukturi i spolu najveći ukupni broj nezaposlenih bilježi se među osobama sa srednjom školom za zanimanja u trajanju do tri godine i škole za KV i VKV radnike s ukupnim brojem od 1.505 osoba odnosno 36,12% nezaposlenih. Unutar te kategorije broj muškaraca i žena je

gotovo izjednačen (49,83% muškaraca naspram 50,17% žena). Kada promatramo druge kategorije, vidimo da su žene zastupljenije u gotovo svim obrazovnim kategorijama te tako kod osoba sa završenom školom u trajanju od 4 godine i više, broj nezaposlenih žena značajno nadmašuje broj muškaraca odnosno čini 63,53% nezaposlenih. Isto tako u ostalim kategorijama s visokom stručnom spremom, broj nezaposlenih žena premašuje broj muškaraca te čini dvije trećine nezaposlenih. S druge strane, u skupinama s najnižom razinom obrazovanja (bez škole i nezavršena osnovna škola te završenom osnovnom školom), broj nezaposlenih žena također premašuje broj muškaraca, ali s manjom razlikom.

Slika 4 Prikaz nezaposlenih prema spolu i razini obrazovanja u prosincu 2024. godine

Izvor: Hrvatski zavod za zapošljavanje, *Godišnjak 2024.*; obrada: autor

Najveći udio nezaposlenih prema dobi u prosincu 2024. godine na području Brodsko-posavske županije čine osobe u dobi 25-29 godina (12,17%) te osobe u dobi 20-24 godine (12,02%). Općenito udio nezaposlenih u mlađim dobnim skupinama (15-29 godina starosti) iznosi 31,5% ukupne nezaposlenosti. U gotovo svim dobnim skupinama zabilježen je veći broj nezaposlenih žena u odnosu na muškarce (osim u dobnoj skupini 60+), s posebno izraženim nesrazmjerom u skupinama 25-29 i 35-39 godina te je tako u dobnoj skupini 25-29 godina udio žena od 60,16% dok je u dobnoj skupini 35-39 godina udio žena još veći te iznosi 62,76% ukupnog broja svih nezaposlenih.

Obrazovna struktura stanovništva starog 15 i više godina u Brodsko-posavskoj županiji prema Popisu stanovništva 2021.g. pokazuje da srednjoškolsko obrazovanje ima 57,1% stanovništva županije dok visoko obrazovanje ima 14,9% stanovništva. Kada promatramo razlike prema spolu 65,7% muškaraca ima završeno srednjoškolsko obrazovanje u odnosu na 49,2% žena. Kada promatramo visoko obrazovanje, 15,8% žena je završilo stručni ili sveučilišni studij ili doktorat znanosti u odnosu na 13,8% muškaraca. Samo završenu osnovnu školu ima 23,4% stanovnika županije (17,8% muškaraca i 28,5% žena), a ukupno 3,5% stanovnika županije je bez završene osnovne škole.

Kada promatramo kućanstva na području županije, podaci iz Popisa stanovništva 2021. godine pokazuju da na području Brodsko-posavske županije ima 47.076 kućanstava, s prosječnim brojem članova kućanstva od 2,75. U odnosu na Popis stanovništva iz 2011. godine, broj kućanstava je smanjen za 9,41% te je prosječni broj članova pao s 3,03 na 2,75 člana. U institucionalnim kućanstvima, kojih je na području županije 54, žive 984 osobe.

Prema podacima Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, na dan 31.12.2024. u Brodsko-posavskoj županiji je bilo ukupno 29.789 korisnika mirovina koji su pravo na mirovinu ostvarili prema Zakonu o mirovinskom osiguranju. Većinu korisnika (20.971 ili 74,12%) čine korisnici starosne mirovine, zatim slijede korisnici obiteljske mirovine kojih je bilo 6.335 te korisnici invalidske mirovine koju prima 2.483 osobe. Prosječna neto mirovina prema Zakonu o mirovinskom osiguranju bila je 490,22EUR. Dodatnih korisnika mirovina koji su pravo ostvarili prema drugim osnovama² je na području županije na dan 31. 12. 2024. bilo je 5.915 s prosječnim mirovinama od 698,21EUR do 1.212,41EUR. Također, u Brodsko-posavskoj županiji bilo je 1.370 korisnika nacionalne naknade za starije osobe (7,67% ukupnih korisnika u RH). Većina (1.225 ili 89%) korisnika bile su žene s time da je prosječna dob korisnika bila 72 godine. Na dan 31.12.2024. godine broj korisnika doplatka za djecu u županiji bio 7.275, broj djece 14.300. Ako se broj djece s dječjim doplatkom stavi u odnos s brojem djece i mladih dobi 0-19 g., zaključuje se da preko 57,00% djece i mladih živi s dječjim doplatkom. Prosječni mjesečni iznos doplatka iznosio je 55,90EUR.

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku za 2024. godinu i pokazateljima siromaštva i socijalne isključenosti, stopa rizika od siromaštva na razini RH iznosila je 20,3%, u odnosu na 29,74% koliko je iznosio postotak za Panonsku Hrvatsku (koja prema HR NUTS 2 klasifikaciji uključuje Brodsko-posavsku županiju). Prema podacima iz 2016. godine i Procjene dohodovnog siromaštva za mala geografska područja (Svjetska banka) stopa siromaštva prema dohodovnoj metodi za Brodsko-posavsku županiju iznosila je 35,9% (19,2% na razini RH) dok stopa siromaštva po potrošnoj metodi za Brodsko-posavsku županiju iznosi 33,9% (17,1% na razini RH).

² Zakon o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba, policijskih službenika i ovlaštenih službenih osoba (DVO), te po Zakonu o hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji (ZOHBDR)

3. PROCJENA POTREBA U BRODSKO-POSAVSKOJ ŽUPANIJI: DOSTUPNOST SOCIJALNIH USLUGA I KAPACITETI PRUŽATELJA SOCIJALNIH USLUGA

Procjena potreba za socijalnim uslugama u Brodsko-posavskoj županiji provedena je sukladno Pravilniku, čime je osigurano sudjelovanje širokog kruga dionika iz područja socijalne skrbi, ali i sustava zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja. Razdoblje tijekom kojeg je provedena analiza je trajalo od veljače do lipnja 2025. godine te su pri tome korišteni različiti alati predviđeni metodologijom u Pravilniku, a što je uključivalo obradu statističkih podataka, provedbu anketiranja različitih dionika, prikupljanje podataka, intervju s ključnim dionicima u Brodsko-posavskoj županiji te niz konzultativnih sastanaka sa Savjetom za socijalnu skrb Brodsko-posavske županije te drugim dionicima iz sustava socijalne skrbi i zdravstva.

Pri tome su korišteni kao podloge za pojedine dionice prikupljanja podataka i informacija obrasci definirani Pravilnikom te dodatne metodološke upute, a detaljan prikaz provedbe pojedinih alata je prikazan u nastavku:

Obrazac sukladno Pravilniku	Opis provedbe
Obrazac 1 (Popis izvora statističkih podataka za procjenu socijalnih rizika u populaciji) i Obrazac 2 (Procjena broja građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji)	<p>Za potrebe prikupljanja podataka prema uputi iz Obrasca 1 korišteni su sljedeći izvori:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Državni zavod za statistiku (DZS), procjena stanovništva sredinom godine, podaci za 2023. godinu - DZS (2023), Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti - Svjetska banka (2016), Hrvatska – Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva) - Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2024. - DZS, Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021. - Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnicima bez pratnje prema dobi i spolu zaključno do 31.12.2024. godine - MUP Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2024. godini - Policijska uprava brodsko-posavska - Prikaz strukture KD kazneno pravne zaštite djece i obitelji 2024. - Podaci iz statističkih izvješća područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u Brodsko-posavskoj županiji - Nastavni zavod za javno zdravstvo Brodsko-posavske županije, podaci Odjela za zaštitu mentalnog zdravlja za 2024. godinu <p>Temeljem prikupljenih podataka napravljeni su izračuni procjena broja građana u pojedinim rizicima u Brodsko-posavskoj županiji prema Obrascu 2, za obje predložene metodologije – prema nacionalnim podacima i prema dostupnim podacima na razini Brodsko-posavske županije. Tijekom sastanaka sa Savjetom za socijalnu skrb BPŽ predstavljeni su rezultati izračuna temeljem obje metodologije te je za svaki pokazatelj odlučeno koji rezultat će se koristiti, ovisno o procjeni vjerodostojnosti pojedinih podataka u Obrascu 1.</p>
Obrazac 3 (Upitnik za pružatelje socijalnih usluga)	<p>Provedeno je mapiranje pružatelja na području Brodsko-posavske županije te je identificirano njih 122 temeljem uvida u registar pružatelja, mapiranjem temeljem saznanja o pružateljima socijalnih</p>

	usluga prema korisničkim skupinama i uslugama, pružateljima usluga iz sustava zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja, pravosuđa te metodom snježne grude. Poziv za sudjelovanje u istraživanju je poslan 15. travnja 2025. godine putem on-line sustava za istraživanja <i>Limesurvey</i> . Na upitnik za pružatelje socijalnih usluga do 13. lipnja 2025. odgovorilo je 49 predstavnika pružatelja od ukupno 109 organizacija koje su činile cjelokupnu populaciju istraživanja, čime je postignuta stopa odaziva od 45%. Podaci o obuhvaćenim korisnicima su se odnosili na 2024. godinu.
Obrazac 4 (Upitnik za područne urede Hrvatskog zavoda za socijalni rad o broju korisnika socijalnih usluga)	15. travnja 2025. godine upućeni su pozivi za dostavu podataka od 2 područna ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad na području Brodsko-posavske županije (Slavonski Brod i Nova Gradiška) te su dostavljeni podaci svih područnih ureda. Podaci o obuhvaćenim korisnicima su se odnosili na 2024. godinu.
Obrazac 6 (Anketni upitnik za jedinice lokalne samouprave u Brodsko-posavskoj županiji)	Poziv jedinicama lokalne uprave za ispunjavanje upitnika temeljem Obrasca 6 je poslan 15. travnja 2025. na njih 28. Do 13. lipnja 2025. prikupljeno je 16 odgovora (57% stopa odgovora). Pri tome su oba grada na području Brodsko-posavske županije sudjelovali u istraživanju.
Obrazac 7 (Protokol za intervju s predstavnicima Hrvatskog zavoda za socijalni rad i Obiteljskog centra) Obrazac 8 (Protokol za intervju ili fokusne grupe s predstavnicima korisničkih skupina)	Tijekom svibnja i lipnja 2025. u svrhu istraživanja postojećih usluga, procjene potreba za pojedinim socijalnim uslugama i jačanja kapaciteta pružatelja socijalnih usluga održani su intervjui s predstavnicima svih područnih ureda Službe Brodsko-posavske županije Hrvatskog zavoda za socijalni rad te Obiteljskim centrom Područna služba Brodsko-posavska. Tijekom svibnja i lipnja 2025. provedeni su intervjui s predstavnicima pružatelja i korisnika socijalnih usluga na području Brodsko-posavske županije kako bi se analiziralo postojeće potrebe kao i ključni izazovi i potrebe za socijalnim uslugama. Sudionici intervjua su identificirani sukladno kategorijama korisničkih skupina i specifičnih rizika s kojima se te korisničke skupine suočavaju te je izrađena baza predstavnika socijalnih, zdravstvenih i drugih ustanova kao i organizacija civilnog društva s područja Brodsko-posavske županije. Ukupno je u intervjuima sudjelovalo 9 predstavnika identificiranih organizacija.

Stručnu podršku Brodsko-posavskoj županiji u primjeni navedenih alata pružio je stručni tim izvršitelja ispred Instituta za razvoj tržišta rada. Stručnjaci su naknadno pružili stručnu podršku Savjetu za socijalnu skrb Brodsko-posavske županije u izradi cjelokupnog dokumenta Socijalnog plana Brodsko-posavske županije 2025.-2027.

Metodološke poteškoće u primjeni Pravilnika

Slijedom konzultativnih sastanaka koji su održani u svrhu verifikacije dostavljenih podataka stručnjaci su utvrdili niz metodoloških izazova koji su se pojavili prilikom primjene metodologije prikupljanja i obrade podataka sukladno Pravilniku, prije svega vezano za Obrazac 2, 3 i 4, a što se kasnije odražava na izračune prikazane u Obrascu 5. Stoga je nužno u ovom uvodnom poglavlju istaknuti navedena ograničenja, koja treba imati na umu prilikom tumačenja podataka u nastavku dokumenta:

Obrazac 3

- Obrazac je nadopunjen dodatnim pojašnjenjima i definicijama kako bi se osiguralo adekvatno razumijevanje pojedinih pojmova i naziva usluga. Pri tome se ne može u potpunosti isključiti mogućnost kako pojedini ispitanici nisu adekvatno odgovorili na pojedine kategorije upitnika.

Također je upitnik proširen sa kvalitativnim pitanjima vezano za razvojne potrebe u odnosu na kapacitete i suradnju.

- Pojedini ispitanici nemaju razumijevanje što znači postojanje licencije u sustavu socijalne skrbi pa su isti navodili da posjeduju licenciju iako ju ne posjeduju. Navedeno na utječe značajno na rezultat obzirom kako je jedan od ciljeva bila identificirati sve pružatelje usluga (bez obzira na status licenciranja)
- Obrazac 3 prema Pravilniku ne predviđa razlikovanje broja korisnika koji su iz županije za koju se radi analiza i ostalih županija ih kojih dolaze korisnici, što je posebice bitno kod usluge smještaja. Upute i upitnik (kao i Obrazac 4) nadopunjeni su napomenama oko razlikovanja ukupnog broja korisnika i korisnika koji su iz županije koja je predmet analize kako bi se dobili relevantni podaci.
- Nepostojanje jasnih definicija u obrascu što se smatra pod pojedinom uslugom, posebice onima koje se provode u drugim sustavima ili u suradnji s istima, stoga je ispitanicima bilo otežano procijeniti u koju kategoriju njihove usluge spadaju.
- U Obrascu 3 uočena je omaška u izboru mogućih usluga za pojedine ciljane skupine, vezano uz zakonom regulirane usluge. Tako za skupinu žrtva nasilja nije ponuđena socijalna usluga "organizirano stanovanje", iako je ista predviđena Zakonom o socijalnoj skrbi. Također za uslugu „psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji“ za koju se prikupljaju podaci nije predviđena daljnja obrada i procjena prema metodologiji.

Obrazac 5:

- Prilikom obrade podataka nije jasno predviđeno uključivanje podataka HZSR o broju korisnika, tj. izdanih rješenja/uputnica te na koji način se uključuju ili ne uključuju u broj korisnika usluge za procjenu jaza. Stoga je po naravi stvari sa Savjetom usuglašeno u kojim slučajevima se ti podaci pribrajaju u obuhvat korisnika kako bi se dobila što točnija slika stvarnog stanja obuhvata.
- Iskazani bazni podaci o obuhvatu pojedinih usluga proizlaze iz rezultata istraživanja prikazanih u Obrascu 5. Budući da su isti prikupljeni anketom pružatelja koja nije obuhvatila sve pružatelje usluga, kao i druga zapažena ograničenja, treba ih primarno uzeti kao indikativno stanje baznog stanja za računanje obuhvata.

Navedene metodološke poteškoće donekle ograničavaju reprezentativnost i valjanost dobivenih podataka (za sve korisničke skupine) te je učinjen dodatan napor kako bi se određene uočene poteškoće naknadno minimizirale, a podaci verificirali unutar Savjeta za socijalnu skrb, no i dalje postoji određena zadržka u vezi rezultata primjene metodologije sukladno važećem Pravilniku.

Podaci HZSR o temeljnim uslugama

Slijedom prikupljenih podataka oba područnih ureda HZSR na području Brodsko-posavske županije temeljem Obrasca 4 utvrđen je sljedeći broj korisnika za sljedeće temeljne usluge HZSR tijekom 2024. godine:

- Prva socijalna usluga: 8.085 korisnika
- Usluga sveobuhvatne procjene i planiranja: 30 korisnika
- Usluga stručne procjene: 8 korisnika koji su se odnosili na djecu s razvojnim rizikom, odstupanjem, teškoćama u razvoju te 42 korisnika osobe s invaliditetom.

Broj korisnika ostalih usluga HZSR su prikazani sukladno Obrascu 5 u narednim poglavljima.

3.1. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za djecu i mlade u riziku

Procjena broja djece i mladih prema pojedinim rizicima u Brodsko-posavskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Djeca s teškoćama u razvoju: 2.144** – temeljem podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o broju djece 0 -19 s invaliditetom.
- **Zlostavljanje i zanemarivanje djece (kršenje djetetovih prava): 212** – temeljem podataka područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u županiji o broju djece čija se prava krše.
- **Ugroženo mentalno zdravlje: 511** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći Nacionalne podatke: 2,05% sve djece i mladih 0-19.
- **Djeca u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti: 6.884** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 15% stanovništva u dobi 0 -19 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Brodsko-posavskoj županiji (35,9%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)³.
- **Djeca i mladi s problemima u ponašanju: 325** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1% djece i mladih u dobi 0-24 godina s problemima u ponašanju⁴.
- **Djeca i mladi u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji: 35** – temeljem podataka područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u županiji o broju djece i mladih stavljenih pod skrbništvo (stručni radnik kao skrbnik), broju djece s teškoćama u razvoju u dugotrajnom smještaju ili organiziranom stanovanju te broj mladih zatečenih u skitnji.
- **Maloljetnička trudnoća: 22** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,068% sve djece i mladih.
- **Djeca i mladi bez pratnje i žrtve trgovanja ljudima: 45** - temeljem podataka Policijske uprave brodsko-posavske o broju djece bez pratnje zatečene na području županije.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinom riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja djece i mladih koji su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice. Prvo su prikazani rezultati analize za skupinu „djeca s teškoćama u razvoju“, a potom za ostale skupine rizika.

³ Koriste se podaci za 2016. godinu obzirom na to kako se stopa siromaštva za Brodsko-posavsku županiju računa temeljem Mape siromaštva iz 2016. godine.

⁴ Županijski podatak HZSR-a o broju djece i mladih s problemima u ponašanju prema kojima su poduzimane mjere je 66 djece i mladih. Međutim, na temelju komentara HZSR na Savjetu za socijalnu skrb istaknuto je da neko vrijeme sudovi nisu izricali mjere i da taj broj stoga ne prikazuje realni opseg ove populacije te se pristupilo načinu izračuna prema nacionalnim podacima.

Tablica 3 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu s teškoćama u razvoju u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - BROJ DJECE S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU (DSTUR): 2.144				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Rana razvojna podrška 0 – 3 g.: 13 % DSTUR (Obuhvaćeno je 70 % djece s teškoćama u dobi 0 – 3 godine)	279	11	-268	4%
Rana razvojna podrška 4 – 7 g.: 5,85 % DSTUR (Obuhvaćeno je 30 % djece s teškoćama u dobi 4 – 7 godina)	125	2	-123	2%
Psihosocijalna podrška djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju 8 – 18 g.: 12,66 % DSTUR (DSTUR u sustavu socijalne skrbi u dobi 7 – 18 bez djece u smještaju i boravku)	207	127	-80	61%
Boravak: 1,91 % DSTUR (Nastoji se nacionalno udvostručiti postojeći broj djece u boravku)	41	30	-11	73%
Smještaj ili organizirano stanovanje: 1,06 % DSTUR (Na temelju postojećih smještajnih kapaciteta)	23	Djeca u domu: 16 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 6 Djeca u organiziranom stanovanju: 2 Djeca kod drugih pružatelja: 4 UKUPNO: 28	5	122%
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja: 3,83 % DSTUR (Usluga je primjerena pri upisu u OŠ)	82	5	-77	6%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Prilagođeni prijevoz: 2,77 % DSTUR (Prema broju djece u RH sa tjelesnim oštećenjem)	59	97	38	164%
Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi za 6,8 % DSTUR (Prema broju roditelja njegovatelja u sustavu)	146	0	-146	0%
Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima 6,8 % DSTUR (Prema broju roditelja njegovatelja u sustavu)	146	99	-47	68%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
SOCIJALNE USLUGE U SURADNJI SA DRUGIM SUSTAVIMA				
Logopedijska terapija: 11,6 % DSTUR (70 % djece u dobi od 0 do 7 godina s oštećenjem govornoglasovne komunikacije)	249	189 ⁵	-60	76%
Pomoćnik u nastavi/stručni komunikacijski posrednik 6,6 % DSTUR (Prema trenutnom broju djece koja koristi uslugu)	142	220	78	155%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Analiza obuhvata socijalnih usluga za djecu s teškoćama u razvoju pokazuje značajne razlike između potreba i stvarne dostupnosti pojedinih usluga. U dijelu socijalnih usluga prema Zakonu o socijalnoj skrbi, rana razvojna podrška za djecu u dobi od 0 do 3 godine ima iznimno nisku pokrivenost od samo 4% – iako je procijenjeno da bi ovu uslugu trebalo koristiti 279, dok je kroz sustav obuhvaćeno tek 11 djece, koji su pritom svi upućeni izvan županije uslijed izostanka pružatelja ugovorenih u Mreži pružatelja socijalnih usluga u županiji. Slična je situacija u starijoj dobnoj skupini, od 4 do 7 godina, i dalje s niskom pokrivenošću od 2%, odnosno od očekivanih 125 korisnika, usluga je pružena za 2 korisnika, izvan županije. Ovdje je dodatno potrebno naglasiti da se ova procjena potreba zasniva na broju djece s teškoćama, koje je moguće evidentirati u službenim bazama podataka, dok je u skladu čl. 97., stavak 1 Zakona o socijalnoj skrbi ova usluga stručne poticajne pomoći i podrške namijenjena i djeci kod koje je u ranoj dobi utvrđeno odstupanje u razvoju i razvojni rizik, ne samo teškoća, što znači da su potrebe još veće. Psihosocijalna podrška za djecu u dobi od 8 do 18 godina trenutno obuhvaća 127 korisnika, što rezultira boljom pokrivenošću od 61%. Usluga boravka pokazuje relativno visok stupanj dostupnosti – 30 od 41 djece (73%). Kad je riječ o smještaju i organiziranom stanovanju, podaci ukazuju na pokrivenost potreba uslugama, iako se i ovdje dio djece upućuje izvan županije. Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja, trenutno koristi samo 5 djece od procijenjenih 82, što rezultira pokrivenošću od svega 6%.

Po pitanju inovativnih i projektno financiranih usluga za djecu s teškoćama u razvoju, prema procjeni, 53 djece ima potrebu za prilagođenim prijevozom, a istraživanjem je mapirano da 97 djece jest obuhvaćeno uslugama prijevoza s napomenom da je riječ o prijevozu u školu ili uslugu boravka, ne javni prilagođeni prijevoz i za osobne potrebe. Usluga privremenog negovatelja u obitelji radi predaha od skrbi nije evidentirana u 2024., ali je na području županije više projekata osiguralo financiranje iz ESF+ te se njihova provedba stoga očekuje od 2025. godine. Usluga grupnih ili individualnih oblika podrške roditeljima negovateljima, pruža se kroz rad više organizacija civilnog društva, čime je obuhvaćeno oko 70 roditelja od procjene da je usluga potrebna za 143 roditelja (48%).

U segmentu usluga koje se pružaju u suradnji sa sustavima zdravstva i obrazovanja, logopedijska terapija, koju bi prema procjeni trebalo koristiti 249 djece, trenutno je dostupna za njih 189, odnosno bilježi obuhvat od 76%, iako ovi podaci ne uključuju usluge na tržištu, a koje su u ovoj kategoriji istraživanjem mapirane kao značajne u nedostatku javno-financirane usluge. S druge strane, uslugu pomoćnika u nastavi ili stručnog komunikacijskog posrednika koristi 220 djece, što je i premašaj na procjenu potreba.

⁵ U izračun nisu obuhvaćeni podaci OB Slavonski Brod koji nisu bili dostupni.

Tablica 4 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za djecu i mlade (bez djece s teškoćama u razvoju) u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - BROJ DJECE BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I ČIJA SE PRAVA KRŠE: 212				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (u kriznim situacijama ili u drugim Slučajevima) 23,91 % djece čija se prava krše (Prema trenutnom broju djece za koje je izrečena mjera o stanovanju izvan obitelji)	51	Djeca u domu: 17 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 21 Djeca u organiziranom stanovanju: 34 Djeca kod drugih pružatelja: 0 UKUPNO: 72	21	141%
Boravak 17,5 % djece čija su prava prekršena (Za djecu čiji roditelji imaju mjeru stručne pomoći ili intenzivne stručne pomoći u dobi od 7 do 14 g. gdje je 50 % djece motivirano za uslugu)	37	54	17	146%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - BROJ DJECE ČIJE JE MENTALNO ZDRAVLJE UGROŽENO: 511				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
<ul style="list-style-type: none"> Savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) Psihosocijalno savjetovanje (za sve kategorije djece i mladih) Psihosocijalna podrška koju su ostvarila djeca (ne uključuje djecu s teškoćama u razvoju i djecu s problemima u ponašanju) 70 % djece čije je mentalno zdravlje ugroženo ostvaruje ukupno navedene usluge koje se mogu zbrojiti	358	Savjetovanje: 72 Psihosocijalno savjetovanje: 61 Psihosocijalna podrška: 88 UKUPNO: 310	-48	87%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SU OSIGURANE U ZDRAVSTVENOM SEKTORU				
<ul style="list-style-type: none"> Psihoedukativni i preventivni programi za mlade: Programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti: 250 % trenutnog broja djece čije je mentalno zdravlje ugroženo – ukupno za navedene programe	1.278	1416 1085 UKUPNO: 2501	1223	195%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - DJECA U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI: 6.884				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade 10 % djece u riziku od siromaštva, a čije obitelji su primatelji ZMN-a.	688	4	-684	1%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Info centar za mlade dostupan za barem 50 % djece u riziku od siromaštva	3.442	0	-3.442	0%
Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu 27 % djece u riziku od siromaštva	1.859	71	-1.788	4%
Pomoć i podrška u obrazovanju za djecu u riziku od siromaštva 40 % djece u riziku od siromaštva (64 447 djece u OŠ je u riziku od siromaštva što je 8,7 % sve djece u dobi 0 – 19 godina, s time da je stopa međugeneracijskog prijenosa 30 % (Istraživanje OBRIRK))	2.754	14	-2.740	1%
Međusektorski program rane prevencije siromaštva i integrirana podrška djetetu u siromaštvu 7 % djece u riziku od siromaštva	482	0	-482	0%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - DJECA I MLADI S PROBLEMIMA U PONAŠANJU: 325				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje (krizni, radi provedbe psihosocijalnog tretmana ili drugi oblik smještaja): 6 % djece s problemima u ponašanju	19	Djeca u domu: 12 Djeca u udomiteljskoj obitelji: 1 Djeca u organiziranom stanovanju: 7 Djeca kod drugih pružatelja: 0 UKUPNO: 20	1	105%
Boravak 30 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	97	21	-76	22%
Psihosocijalna podrška (specifično za djecu i mlade s PUP-om radi provedbe psihosocijalnog tretmana) 20 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	65	33	-32	51%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Individualni socijalno-pedagoški ili savjetodavni rad 15 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	49	38	-11	78%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Grupna i vršnjačka podrška 20 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	65	33	-32	51%
Mentorstvo za mlade s PUP-om 10 % sve djece i mladih s problemima u ponašanju	32	0	-32	0%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - DJECA I MLADI U ALTERNATIVNIM OBLICIMA SKRBI IZVAN OBITELJI: 35				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine 50 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	18	Djeca i mladi u domu: 0 Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji: 1 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju: 7 Djeca i mladi kod drugih pružatelja: 0 UKUPNO: 8	-10	44%
Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja 50 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	18	2	-16	11%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama 25 % djece i mladih usmjereni na alternativnu skrb i nakon punoljetnosti	9	0	-9	0%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - DJECA I MLADI U KRIZNIM SITUACIJAMA (MALOLJETNIČKA TRUDNOĆA, DJECA BEZ PRATNJE I ŽRTVE TRGOVANJA LJUDIMA): 49				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje 100 % djeca bez pratnje / djeca žrtve trgovanja ljudima: 20 % maloljetne trudnice:	45 4 UKUPNO: 49	Djeca i mladi u domu: 84 Djeca i mladi u udomiteljskoj obitelji: 3 Djeca i mladi u organiziranom stanovanju: 6 Djeca i mladi kod drugih pružatelja: 0 UKUPNO: 93	44	190%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Županijski broj djece čija se prava krše je za trećinu manji od nacionalnog prosjeka. Za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i djecu čija se prava krše za smještaj je procjena da 51 dijete treba takvu vrstu skrbi, a trenutno ih je smješteno 72 (17 u domu izvan županije, 21 u udomiteljskim obiteljima te

34 u organiziranom stanovanju), čime se ostvaruje pokrivenost od 141%. Dostupna je i usluga boravka za ovu skupinu djece – procjena je da usluga potrebna za 37 djece, a dostupna je za njih 54 (146%).

U području mentalnog zdravlja djece, za 358 djece procijenjeno je da trebaju određeni oblik savjetodavne ili psihosocijalne podrške, a ukupno je pruženo 310 usluga (obuhvat od 87%) – što uključuje savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i psihosocijalnu podršku. Značajan je i obuhvat psihoedukativnih i preventivnih programa, kao i programa podrške i preventivnih programa za mlade radi suzbijanja ovisnosti koji su bili dostupni za 2501 djece i mladih, što je vrlo visok obuhvat u odnosu na procjenu (195%).

Kod populacije djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, usluga socijalnog mentorstva za djecu korisnike ZMN je bila tek na početku provedbe sa 4 korisnika. Izrazito nizak ili nepostojeći obuhvat je i kod drugih promatranih usluga te tako usluga info centra za mlade nije dostupna, iako je procijenjena potreba za čak 3.442 djece. Socijalizacijske i razvojne aktivnosti imaju doseg od tek 4% pokrivenosti (71 korisnika od očekivanih 1.859), dok pomoć i podršku u obrazovanju prima samo 14 djece od čak 2.754 kojima je potrebna. Uz to, međusektorski programi rane prevencije siromaštva nisu identificirani.

U slučaju djece i mladih s problemima u ponašanju, za uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja predviđena je potreba za 19 korisnika, dok ih je u neki od oblika smještaja uključeno 20 (12 korisnika smještenih u domu, 1 u udomiteljskoj obitelji te 7 korisnika u organiziranom stanovanju) što je adekvatan obuhvat. Usluga boravka je procijenjena kao potrebna za 97 korisnika, a mapirano je da je dostupna za 22 korisnika (22%). Psihosocijalna podrška za ovu skupinu dostupna je za 51% ciljane populacije, 33 obuhvaćenih spram procjene od 65 korisnika. Individualni socijalno-pedagoški ili savjetodavni rad dostupan je za 38 korisnika, dok je predviđena potreba za 49 korisnika, što znači da je pokrivenost značajna (78%). Grupna i vršnjačka podrška dostupna je za 33 od ciljanih 65 korisnika (51%), a usluga mentorstva za mlade s PUP-om nije identificirana.

Kada govorimo o djeci i mladima u alternativnim oblicima skrbi, uslugu smještaja ili organiziranog stanovanja koristi 8 od 18 procijenjenih mladih (44%) – 1 u udomiteljskoj obitelji te 7 u organiziranom stanovanju. Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja se provelo za 2 korisnika iako je potreba procijenjena na 18 djece i mladih. Usluga stambenog zbrinjavanja mladih u kriznim situacijama nije identificirana.

Usluge smještaja ili organiziranog stanovanja za djecu i mlade u kriznim situacijama (djeca bez pratnje, djeca žrtve trgovanja ljudima te maloljetne trudnice) pokazuje pokrivenost od 190%, obuhvaćeno je 93 korisnika naspram potrebe za njih 49, od toga 84 u domovima, 3 korisnika u udomiteljskoj obitelji te njih 6 u organiziranom stanovanju.

3.2. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za odrasle od 20 do 64 godine

Procjena broja odraslih podijeljena je u nekoliko podskupina, unutar kojih su dodatno definirani specifični rizici te su rezultati prikazani odvojeno za svaku od ovih skupina rizika:

- Rizici povezani s obiteljskim odnosima i roditeljstvom
- Rizici povezani sa siromaštvom
- Rizici u području mentalnog zdravlja
- Rizici povezani s invaliditetom

Procjena broja odraslih osoba prema pojedinim rizicima povezanih s navedenim rizicima u Brodsko-posavskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika.

Obiteljski odnosi i roditeljstvo

- **Opća prevencija: 256** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,35% građana u dobi 20-64 godine.
- **Narušeni obiteljski odnosi i ugrožavanje prava djeteta: 172** – temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju roditelja protiv kojih su donesene mjere sukladno Obiteljskom zakonu radi kršenja prava djeteta u Brodsko-posavskoj županiji.
- **Nasilje u obitelji: 73⁶** – temeljem podataka županijske policijske uprave o broju prijavljenih kaznenih djela protiv prava djece i nasilja u obitelji.
- **Krizni događaji: 13** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku po formuli 1 obitelj na 10.000 stanovnika.

Siromaštvo

- **Građani u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji: 2.805** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 2,1% građana u dobnoj skupini 20-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Brodsko-posavskoj županiji (35,9%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁷.
- **Socijalno isključeni korisnici zajamčene minimalne naknade: 818** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju korisnika ZMN-a, a koji su nezaposleni i radno sposobni.
- **Građani u prehrambenoj deprivaciji: 5.025** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 2,8% građana u dobnoj skupini 0-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Brodsko-posavskoj županiji (35,9%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁸.
- **Građani u riziku od beskućništva: 120** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,09% građana u dobnoj skupini 20-64 ponderirano s omjerom stope rizika od siromaštva u Brodsko-posavskoj županiji (35,9%) i u Republici Hrvatskoj (19,5%)⁹

Mentalno zdravlje

- **Opća prevencija radi zaštite mentalnog zdravlja: 8.924** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 12,3% građana u dobnoj skupini 20 – 64.
- **Građani sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja: 544** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,75% građana u dobnoj skupini 20 – 64.
- **Građani suočeni s ovisnostima o alkoholu, drogama i kockanju: 1.371** – temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1% populacije u dobi 20-64 radi patološkog kockanja, 0,41% populacije u dobi 20-64 radi konzumacije psihoaktivnih tvari, 0,48% populacije u dobi 20-64 radi konzumacije alkohola.
- **Odrasle osobe s mentalnim oštećenjem: 234** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju odraslih osoba pod skrbništvom u Brodsko-posavskoj županiji u dobi 20-64 godine.

⁶ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (131 kazneno djelo u odnosu na 73 kaznenih djela prema podacima županijske policijske uprave)

⁷ Koriste se podaci za 2016. godinu obzirom na to kako se stopa siromaštva za Brodsko-posavsku županiju računa temeljem Mape siromaštva iz 2016. godine.

⁸ Ibid.

⁹ Ibid.

Invaliditet

- **Osobe s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi u dobi 18-65: 4.182¹⁰** - temeljem podataka područnih ureda HZSR o broju osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi u dobi 18 – 65 godina (isključujući korisnike sa psihozama i poremećajima osobnosti). Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije – **1.455 osoba u riziku prema nacionalnim podacima** u odnosu na 4.182 osobe temeljem podataka područnih ureda HZSR. Utvrđeno je od strane Savjeta za socijalnu skrb kako je navedeno utjecaj odobravanja inkluzivnog dodatka zbog kojeg je veći priljev osoba s invaliditetom nižeg stupnja invaliditeta u evidenciju HZSR. Obzirom kako su socijalne usluge, osobito one koje su regulirane Zakonom o socijalnoj skrbi, za ovu skupinu primarno usmjerene na osobe s višim stupnjem invaliditeta za potrebe procjene očekivanog broja korisnika koristiti će se vrijednost temeljem nacionalnog izračuna.
- **Udio građana u potrebi za uslugama osobne asistencije: 251** – temeljem izračuna 2,5% odraslih osoba s invaliditetom na području Brodsko-posavske županije
- **Udio građana u potrebi za uslugama podrške u zapošljavanju – osobe s invaliditetom: 65** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 0,09% građana u dobi 20-64g.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinim riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja odraslih koji su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je eventualni jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice. Rezultati analize su prikazani zasebno za pojedine skupine rizika.

Tablica 5 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s obiteljskim odnosima i roditeljstvom u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - OPĆA PREVENCIJA: 254				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
0,7 % građana u dobi 20 – 64 g. za sljedeće dvije usluge: Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi): Grupe podrške roditeljima s malom djecom (škola za roditelje i drugo):	508	144 58 UKUPNO: 202	-306	40%

¹⁰ Procjena broja značajno se razlikuje prema metodologiji za izračun u skladu s nacionalnom podacima u odnosu na podatke na razini županije (988 osobe u riziku prema nacionalnim podacima u odnosu na 4.182 osobe temeljem podataka područnih ureda HZSR)

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - SAVJETOVANJE I PODRŠKA OBITELJIMA: 172				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine 1,85 % građana 20 – 64 g.	1.342	255	-1.087	19%
Psihosocijalno savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine (individualno, grupno ili obiteljsko): Obiteljska medijacija koja nije vezana za postupak razvoda braka: 2,34 % građana 20 – 64 g.	1.698	132	-1.566	8%
Psihosocijalna podrška obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo) 1,53 % građana 20 – 64 g.	1.110	351	-759	32%
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja 0,3 % populacije u dobi 20 – 64 godina	218	0	-218	0%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - NASILJE U OBITELJI: 73				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj 20 % trenutnog broja žrtvi nasilja	15	15	0	100%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTN O FINANCIJIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
SOS telefon za žrtve nasilja 300 % trenutnog broja žrtvi nasilja	219	0	-219	0%
Besplatna primarna/ sekundarna pravna pomoć 150 % trenutnog broja žrtvi nasilja	110	433	323	394%
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju 50 % trenutnog broja žrtvi nasilja	37	15	-22	41%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - KRIZNI DOGAĐAJI: 13				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje za majke s djecom 1 smještajni kapacitet na 10 000 stanovnika	13	5	-8	38%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTN O FINANCIJIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođene krizama i katastrofama 1 stambena jedinica na 10 000 stanovnika	13	0	-13	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Analiza dostupnosti pokazuje da je stopa pokrivenosti preventivnim uslugama usmjerenim građanima prilikom tranzicije u roditeljstvo—individualna i grupna podrška i različiti psiho-edukativni programi, obuhvaćeno oko 40%, odnosno od očekivanih 508 korisnika njih 202 su u godini koja je prethodila izradi Socijalnog plana bili obuhvaćeni takvim uslugama i programima. Značajno je veći obuhvat korisnika preventivnim programima za buduće roditelje u odnosu na preventivne aktivnosti u području obiteljskih odnosa i roditeljstva za roditelje s malom djecom.

Kada je riječ o Zakonom o socijalnoj skrbi reguliranim socijalnim uslugama, usmjerenim rizike povezane s obiteljskim odnosima i roditeljstvom:

- uslugom savjetovanja obuhvaćeno je 255, odnosno 19% od očekivanih 1342 korisnika,
- psihosocijalno savjetovanje ili obiteljsku medijaciju koristilo je prema raspoloživim podacima 132, odnosno 8% od očekivanih 1698 osoba u potrebi,
- psihosocijalnu podršku dobilo je 351 korisnik ili 32% od očekivanih 1110 osoba u potrebi,
- psihosocijalni tretman radi prevencije nasilnog ponašanja nije bio u provedbi.

Kad su u pitanju socijalne usluge koje odgovaraju na nasilje u obitelji, smještaj u sigurnoj kući je u godini koja je prethodila izradi Socijalnog plana koristilo 15 odraslih osoba, čime je očekivani broj korisnika ove usluge u potpunosti pokriven.

Besplatnom primarnom i sekundarnom pravnom pomoći, u vezi s nasiljem u obitelji, obuhvaćeno je višestruko veći broj korisnika/ca—433, od očekivanog broja temeljem procjene potreba—110. S druge strane, uslugama pomoći i podrške u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju žrtava nasilja u obitelji obuhvaćeno je 41% očekivanog broja korisnika/ca—njih 15.

Na području BPŽ ne postoji organizacija koja ima 0-24 telefonsku liniju za pomoć i podršku žrtvama nasilja u obitelji, te je zabilježena pokrivenost ovom uslugom na županijskoj razini 0%. Međutim, nisu bili dostupni podaci o tome koji broj osoba iz BPŽ je koristilo usluge koje pružaju nacionalni pozivni centri.

Kada je riječ o socijalnim uslugama koje odgovaraju na krizne događaje koje pogađaju obitelji, prema podacima nadležnog HZSR, 5 od očekivanih 13 osoba, odnosno 38%, koristilo je smještaj ili organizirano stanovanje za majke s djecom. Sve su usluge pružene izvan županije, odnosno niti jedan pružatelj u BPŽ nije pružio niti ima kapacitet pružiti ovu uslugu. Također, privremeno stambeno zbrinjavanje za obitelji koje su pogođene krizama i katastrofama nije pruženo niti jednom korisniku/ci u godini koja je prethodila izradi Socijalnog plana. Treba ipak naglasiti kako nisu prikupljeni podaci od drugih dionika, poput jedinica lokalne samouprave, o eventualnom osiguravanju ovakve vrste privremene podrške, no s druge strane ovaj aspekt jest obuhvaćen planovima civilne zaštite.

Tablica 6 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim sa siromaštvom u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - GRAĐANI U TEŠKOJ MATERIJALNOJ I SOCIJALNOJ DEPRIVACIJI:				
2.805				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI I DRUGIH SUSTAVA (ZDRAVTSVO, PRAVOSUĐE I ZAPOSŁJAVANJE)				
Podrška u zapošljavanju 50 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	1.402	771	-631	55%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Besplatna pravna pomoć 30 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	841	680	-161	81%
Posudionica i servisirane ortopedskih i medicinskih pomagala 10 % građana u teškoj materijalnoj deprivaciji	280	176	-104	63%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - SOCIJALNO ISKLJUČENI KORISNICI ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE: 818				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Socijalno mentorstvo za odrasle primatelje ZMN-a, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti 100 % radno sposobnih nezaposlenih primatelja ZMN-a	818	23	-795	3%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - GRAĐANI U PREHRAMBENOJ DEPRIVACIJI: 5.025				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica 50 % građana u prehrambenoj deprivaciji	2.512	3.066	554	122%
Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući) 50 % građana u prehrambenoj deprivaciji	2.512	140	-2.372	6%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - GRAĐANI U RIZIKU OD BESKUĆNIŠTVA: 120				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj ili organizirano stanovanje 60 % građana u riziku od beskućništva	72	Prenočište: 0 Prihvatište: 0 U domu socijalne skrbi: 8 Organizirano stanovanje: 0 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 53 UKUPNO: 61	-11	85%
Boravak 20 % građana u riziku od beskućništva	24	0	-24	0%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Dnevni centar za podršku i informiranje 200 % građana u riziku od beskućništva	240	0	-240	0%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva 30 % građana u riziku od beskućništva	36	0	-36	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Usluga podrške u zapošljavanju za građane koji žive u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji ostvaruje pokrivenost od 55% te je dostupna za 771 osoba od potrebnih 1402. Besplatna pravna pomoć dostupna je za 680 korisnika, te ima visok obuhvat, od 81%. Usluga posudionice i servisiranja ortopedskih i medicinskih pomagala bilježi zadovoljavajući obuhvat od 63% procijenjenih potreba.

U slučaju socijalno isključenih korisnika zajamčene minimalne naknade, dostupnost usluge socijalnog mentorstva za odrasle korisnike ZMN-a, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti bilježi izuzetno nizak obuhvat od tek 3%. Od očekivana 818 korisnika, ovu uslugu koristi samo 23 korisnika.

Kada sagledavamo usluge za građane u prehrambenoj deprivaciji, usluga socijalne samoposluge i dostave osnovnih namirnica pokazuje stopu obuhvata iznad očekivanog broja osoba u potrebi od čak 122%, s 3.066 korisnika od očekivanih 2.512. S druge strane, usluga pučke kuhinje i dostave gotovih obroka ima izrazito nizak obuhvat od svega 6% i koristi ju samo 140 osoba od očekivanih 2.512.

Kada je riječ o građanima u riziku od beskućništva, smještaj ili organizirano stanovanje koristi 61 osoba, pri čemu je značajan broj u udomiteljskim obiteljima, njih 53 (51 posredstvom PU HZSR Nova Gradiška), od očekivanih 72 te je stopa obuhvata uslugom 85%, dok je usluga boravka potpuno nedostupna iako je očekivani broj korisnika 24.

Druge inovativne i projektno financirane usluge za građane u riziku od beskućništva ne postoje na području BPŽ, uključujući dnevni centar za podršku i informiranje građana u riziku od beskućništva, iako postoji procijenjena potreba za 240 korisnika, te stambeno zbrinjavanje osoba u riziku, s procjenom potreba za 36 korisnika.

Tablica 7 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s mentalnim zdravljem u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - GRAĐANI S RIZICIMA MENTALNOG ZDRAVLJA: 8.924				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Univerzalna prevencija 100 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	8.924	272	-8.652	3%
Selektivna prevencija 40 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	3.569	37	-3.532	1%

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Indicirana prevencija 10 % građana s teškoćama mentalnog zdravlja	892	34	-858	4%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - GRAĐANI SA ZNAČAJNIJIM TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA: 544				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici 60 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	326	208	-118	64%
Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	109	422	313	387%
Grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	109	315	206	289%
Grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja 20 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	109	40	-69	37%
Krizne intervencije i prva psihološka pomoć 15 % građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	82	240	158	293%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - GRAĐANI SUOČENI S OVISNOSTIMA O ALKOHOLU, DROGAMA I KOCKI: 1.371				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI USLUGE KOJE SE OSTVARUJU KROZ ZDRAVSTVENI SEKTOR				
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o kockanju 20 % građana koji imaju rizik patološkog kockanja.	145	3	-142	2%
Programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction) 100 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima	297	162	-135	55%
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o drogi 70 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima	208	10	-198	5%
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu 70 % građana s duševnim poremećajima i poremećajima ponašanja uzrokovanim uzimanjem alkohola	244	40	-204	16%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJEM I OVISNICI: 234				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 30 % odraslih osoba pod skrbništvom	70	Organizirano stanovanje: 8 Dom socijalne skrbi: 14 Udruga/vjerska zajednica: 4 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 21 UKUPNO: 47	-23	67%
Boravak 20 % odraslih osoba pod skrbništvom	47	0	-47	0%
<ul style="list-style-type: none"> Socijalno mentorstvo: Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem po zakonu o socijalnoj skrbi: Vođenje slučaja (case management) iz zdravstvenog sustava: 15 % odraslih osoba pod skrbništvom	35	5 270 0 UKUPNO: 275	240	786%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Usluga univerzalne prevencije za osobe s rizicima mentalnog zdravlja pokazuje vrlo nizak obuhvat od samo 3%. Od očekivanih 8.924 osobe koje bi trebale imati pristup ovim programima, uslugu koristi njih 272, što stvara značajan jaz od –8.652 osobe. Usluga selektivne i indicirane prevencije imaju izuzetno nisku razinu pokrivenosti. Obuhvat uslugom selektivne prevencije je 37 korisnika, što čini jaz od –3.532 osobe, a uslugom indicirane prevencije obuhvaćeno je 34 korisnika što stvara jaz od –858 osobe.

Programima socijalnog uključivanja osoba suočenih s ovisnostima i osoba sa značajnim teškoćama mentalnog zdravlja obuhvaćeno je 64% korisnika u potrebi. Programe koristi 208 korisnika od očekivanih 326 korisnika, što čini jaz od –118 korisnika.

Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena za osobe sa značajnim teškoćama mentalnog zdravlja iznimno su visoko pokrivene s obuhvatom od 387%, s 422 korisnika. Također, grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja pokazuju iznimno visok obuhvat korisnika od 289%. Ovim uslugama obuhvaćeno je 315 korisnika. S druge strane, primjetan je značajno niži obuhvat korisnika u grupama podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja od 37%, s razlikom od –69.

Krizne intervencije i prva psihološka pomoć imaju vrlo visoku stopu pokrivenosti od 293%. Uslugama je obuhvaćeno 240 korisnika, od očekivanih 82.

Usluge usmjerene građanima suočenim s ovisnostima o alkoholu, drogama i kocki vrlo su nisko pokrivene. Na području županije terapijskim grupama/klubovima za ovisnike o kockanju obuhvaćeno je samo 2% korisnika, s razlikom od –142 korisnika. Terapijskim grupama/klubovima za osobe ovisne o drogama i poremećajima ponašanja uzrokovanim psihoaktivnim tvarima obuhvaćeno je svega 5% korisnika, s razlikom od –198 korisnika. Bilježi se nešto viša stopa uključenosti korisnika u terapijske grupe/klubove za osobe ovisne o alkoholu s obuhvatom od 16% i jazom od –204 korisnika. S druge strane, programima smanjenja štete (*harm reduction*) obuhvaćeno je više korisnika, odnosno njih 55%. Uslugu koristi 162 korisnika od očekivanih 297, što čini razliku od –135 korisnika.

Kod odraslih osoba s mentalnim teškoćama i osobama suočenih s ovisnostima usluga smještaja ili organiziranog stanovanja ostvaruje pokrivenost od 50%. Uslugu smještaja koristi ukupno 47 korisnika od čega 8 korisnika u organiziranom stanovanju (svi izvan županije), 14 u domu socijalne skrbi (2 korisnika smještena izvan županije), 4 u udrugama ili vjerskim zajednicama te 21 kod fizičke ili udomiteljske obitelji.

U županiji ne postoji licencirani pružatelj usluge boravka za odrasle osobe pod skrbništvom te je stopa pokrivenosti 0%. Unatoč tomu, temeljem prikupljenih podataka, vidljivo je da 13 korisnika pod skrbništvom ipak ostvaruje uslugu boravka, no u organizaciji udruge koja pruža ovu uslugu u širem smislu za osobe s invaliditetom. Navedeno ukazuje na činjenicu kako postoji značajna potreba za uslugom dnevnog boravka specifično za odrasle osobe s mentalnim teškoćama koje su pod skrbništvom.

Usluge socijalnog mentorstva, psihosocijalne podrške odrasloj osobi s mentalnim teškoćama ili vođenja slučaja iz zdravstvenog sustava koristi čak 275 osobe, što čini 786% pokrivenosti potreba postojećim uslugama. Iznimno dobar obuhvat korisnika je uslugom psihosocijalne podrške koju korisnici ostvaruju u Udruzi za unapređenje mentalnog zdravlja Vrapčiči (dalje u tekstu: udruga Vrapčiči) i Udruge za promicanje kvalitete života i održavanje mentalnog zdravlja Pozitiva (dalje u tekstu: udruga Pozitiva).

Tablica 8 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za odrasle u rizicima povezanim s invaliditetom u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - OSOBE S INVALIDITETOM U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U DOBI 18 – 65 godina (bez korisnika sa mentalnim oštećenjem): 4.182 (1.455¹¹)				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje 6 % osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi	87	Organizirano stanovanje: 62 Dom socijalne skrbi: 3 Udruga/vjerska zajednica: 0 Kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 40 UKUPNO: 105	18	121%
Boravak 8 % osoba s invaliditetom u sustavu socijalne skrbi	116	90	-26	78%
Pomoć u kući 8 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	116	Koliko je ukupno korisnika pomoći u kući: 300 Koliko korisnika ima organiziranje prehrane u sklopu usluge: 57 UKUPNO: 357	241	308%

¹¹ Za izračun procjene očekivanog broja korištena ova vrijednost, temeljem napomene na početku poglavlja.

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
<p>Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom ili socijalno mentorstvo po Zakonu o socijalnoj skrbi ili druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jahanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge)</p> <p>40 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi</p>	582	<p>Broj korisnika psihosocijalne podrške osoba s invaliditetom: 231 (21¹²)</p> <p>Broj korisnika usluge socijalnog mentorstva: 5</p> <p>Druge terapijske/rehabilitacijske usluge: 525</p> <p>UKUPNO: 761</p>	179	131%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Specijalizirani prijevoz i pratnja 50 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	728	168	-599	23%
Dojavni sustavi u krizama 50 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	728	0	-728	0%
Cjelodnevna skrb i njega u kući 3 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	44	0	-44	0%
Privremeni njegovatelj u obitelji 10 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	146	0	-146	0%
USLUGA OSOBNE ASISTENCIJE				
Usluga osobne asistencije 2,5 % svih osoba s invaliditetom prema podacima HZJZ-a u Brodsko-posavskoj županiji	251	<p>Usluga osobnog asistenta: 88</p> <p>Usluga komunikacijskog posrednika: 34</p> <p>Usluga videćeg pratitelja: 15</p> <p>UKUPNO: 137</p>	-114	55%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA				
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju 10 % osoba s invaliditetom u dobi od 18 do 65 u sustavu socijalne skrbi	418 ¹³	510	92	122%

¹² Navedena vrijednost se odnosi na broj uputnica za uslugu izdanih od strane HZSR

¹³ Za procjenu očekivanog broja korisnika korištena je vrijednost broja osoba s invaliditetom evidentiranih u sustavu socijalne skrbi obzirom kako ova usluga cilja na širi obuhvat populacije.

<i>% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom</i>	<i>Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)</i>	<i>Postojeći broj korisnika usluga</i>	<i>Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika</i>	<i>Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama</i>
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji- Broj osoba s intelektualnim teškoćama evidentiranih kroz sustav socijalne skrbi (HZSR): 497				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA				
Radni asistent OSI 30 % osoba s intelektualnim teškoćama u radno aktivnoj dobi u sustavu socijalne skrbi	149	0	-149	0%
EDUKACIJE ZA PRUŽATELJE USLUGA				
Tečajevi znakovnog jezika Godišnje uključivanje barem 10 novih stručnjaka	10	0	-10	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Procjena dostupnosti socijalnih usluga za odrasle osobe s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim teškoćama pokazuje bolju dostupnost socijalnih usluga propisanih Zakonom o socijalnoj skrbi i Zakonom o osobnoj asistenciji u odnosu na projektno financirane i inovativne socijalne usluge. Međutim, dostupnost i reguliranih usluga je, uz iznimke, i dalje nedovoljna.

Pružnim uslugama smještaja izvan vlastite obitelji odnosno organiziranog stanovanja zadovoljeno je 121% procijenjenih potreba—usluge koristi 105 osoba s invaliditetom, a procjenjuje se da je potrebna za 87 osoba. Najveći je udio korisnika u organiziranom stanovanju, 62 te slijede osobe s invaliditetom smještene u udomiteljskim obiteljima, njih 40. U smještaju u domovima socijalne skrbi su 3 korisnika.

Stopa pokrivenosti procijenjenih potreba i uslugom boravka je 78%, odnosno zabilježeno je da uslugu koriste 90 osoba, a procjenjuje se da je u potrebi 116 osoba. Individualiziranim uslugama psihosocijalne podrške, socijalnog mentorstva i drugih terapijsko-rehabilitacijskih usluga zadovoljeno je 131% procijenjenih potreba, te je najveći broj korisnika—njih 525, koristilo terapijsko-rehabilitacijske usluge, 231 osoba dobila je uslugu psihosocijalne podrške, a 5 osoba je dobilo uslugu socijalnog mentorstva.

Uslugom osobne asistencije osobama s tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim teškoćama, u trenutku prikupljanja podataka zadovoljeno je 55% procijenjenih potreba, odnosno uslugu osobnog asistenta koristi 88, komunikacijskog posrednika 34, a videćeg pratitelja 15 osoba.

S druge strane, stopa zadovoljenosti potreba za uslugom pomoći u kući je 107%, sa 357 obuhvaćenih korisnika, čak i nadilazi procijenjene potrebe. Treba istaći da je daleko više korisnika koji u okviru usluge ne ostvaruju dostavu obroka, te je takvih korisnika 84% u ukupnom broju onih koji koriste pomoć u kući.

Kad je riječ o projektno financiranim i inovativnim uslugama koje se pružaju u sustavu socijalne skrbi, osim specijaliziranog prijevoza kojim je pokriveno skromnih 8% procijenjenih potreba, sve ostale usluge—cjelodnevna skrb i njega u kući, privremeni njegovatelj u obitelji i dojavni sustav u kriznim situacijama—su nerazvijene i ne bilježi se njihovo pružanje korisnicima u potrebi.

Kad su u pitanju usluge kojima se potiče uključivanje u tržište rada osoba s invaliditetom, stopa zadovoljenosti potreba za pomoći i podrškom u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju je 122%, odnosno zabilježeno je da je uslugu dobilo 510 osoba s invaliditetom, a procjenjuje se da je potrebna za 418 osoba, što može indicirati da su potrebe za ovom vrstom podrške u potpunosti zadovoljene. Međutim, usluga radne asistencije na otvorenom tržištu rada osobama s invaliditetom se ne bilježi, te je stopa zadovoljenosti potreba za ovom uslugom 0%. Ista je i situacija s neizravnom uslugom tečajeva znakovnog jezika, te se ne bilježi da je bilo stručnjaka koji su organizirano stjecali ove vještine.

3.3. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe iznad 65 godina

Procjena broja osoba starije životne dobi od 65 godina prema pojedinim rizicima u Brodsko-posavskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Starije osobe sniženih funkcionalnih sposobnosti: 3.031** - temeljem podataka Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo o prevalenciji invaliditeta u starijoj dobi (osobe iznad 65 godina) te od toga broja 32,4% starijih osoba koje su u riziku od siromaštva.
- **Starije osobe narušena mentalnog zdravlja: 2.055** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 6,9% starijih od 65 godina.
- **Starije osobe oboljele od demencije: 494** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,66% starijih od 65 godina.
- **Njegovateljski stres i podrška obiteljima: 381** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,28% starijih osoba ima njegovatelja ili člana obitelji kojemu je potrebna podrška.
- **Terminalno bolesne osobe: 1.527** - temeljem metodologije izračuna u Pravilniku koristeći nacionalne podatke: 1,2% ukupnog stanovništva.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinim riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja starijih osoba iznad 65 godina koje su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je s podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice.

Tablica 9 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za starije osobe u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - STARIJE OSOBE SNIŽENIH FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI: 3.031				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	879	222 (44 ¹⁴)	-657	25%
Pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	879	5.233	4.354	595%
Smještaj (krizni ili u drugim okolnostima) ili organizirano stanovanje za starije osobe	1.122	Smještaj u domu: 1.009 Smještaj koji organizira	-34	97%

¹⁴ Navedena vrijednost se odnosi na broj uputnica za uslugu izdanih od strane HZSR

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
37 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti		vjerska zajednica/ udruga: 0 Smještaj kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji: 79 Organizirano stanovanje: 0 UKUPNO: 1.088		
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	879	270	-609	31%
Alarmni dojavni sustav za starije osobe (npr. SOS narukvice) 41 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	1.243	0	-1.243	0%
Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku 8 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	246	0	-243	0%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
(Zdravstvena) njega u kući 29 % starijih osoba sniženih funkcionalnih sposobnosti	879	154	-725	18%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - STARIJE OSOBE NARUŠENA MENTALNOG ZDRAVLJA: 2.055				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Boravak 30 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	617	0	-617	0%
Savjetovanje ili psihosocijalno savjetovanje ili psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi 20 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	411	Savjetovanje: 351 Psihosocijalno savjetovanje: 60 Psihosocijalna podrška: 42 UKUPNO: 453	42	110%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI KROZ SEKTOR CIVILNOG DRUŠTVA				
Klub/centar za druženje starijih osobe 50 % starijih osoba sa teškoćama mentalnog zdravlja motiviranih za uslugu	1.028	135	-893	13%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - STARIJE OSOBE OBOLJELE OD DEMENCIJE: 494				
DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije 30 % starijih oboljelih od demencije	148	53	-95	36%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - BROJ STARIJIH OSOBA KOJE IMAJU NJEGOVATELJE KOJIMA JE POTREBNA PODRŠKA: 381				
SOCIJALNE USLUGE PREDVIĐENE ZAKONOM O SOCIJALNOJ SKRBI				
Savjetovanje obitelji ili psihosocijalno savjetovanje obitelji ili psihosocijalna podrška članovima obitelji / skrbnicima / njegovateljima starije osobe 100 % starijih osoba koji imaju njegovatelja kojima je potrebna podrška	381	Savjetovanje: 36 Psihosocijalno savjetovanje: 70 Psihosocijalna podrška: 70 UKUPNO: 176	-205	46%
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI				
Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi 30 % starijih osoba koji imaju njegovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška	114	20	-94	18%
Usluga privremene njege u kući radi predaha od skrbi 70 % starijih osoba koji imaju njegovatelja /skrbnika kojima je potrebna podrška	267	0	-267	0%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - TERMINALNO BOLESNE OSOBE: 1.527				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI DRUGE USLUGE IZ SEKTORA ZDRAVSTVA				
Palijativna skrb u kući 80 % korisnika u potrebi za palijativnom skrbi	1.222	276	-946	23%
Stacionarna palijativna skrb 20 % korisnika u potrebi za palijativnom skrbi	305	750	445	246%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Usluge za starije osobe sa sniženim funkcionalnim sposobnostima bilježe različite razine pokrivenosti socijalnim uslugama. Gledajući zbirno za pomoć u kući (onu koja uključuje i onu koja ne uključuje organiziranje prehrane) postoji 1758 osoba u procijenjenoj potrebi, a obuhvaćeno su 5434 osobe s oba oblika usluge što predstavlja 309% pokrivenosti, sa značajnim naglaskom na uslugu bez organizirane prehrane. Iskustva dionika vezano za usluge pomoći u kući ukazuju na činjenicu dostatne prisutnosti usluga, no i ograničenja koja se tiču moguće održivosti usluge u budućnosti. Smještaj ili organizirano stanovanje postiže dobru stopu pokrivenosti od 97%, s ukupno 1088 korisnika od očekivanih 1122. Velika većina od toga je kroz smještaj u domu koji ima 1009 korisnika dok u smještaju kod fizičke osobe ili udomiteljske obitelji je 79 korisnika.

Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi za starije osobe pokazuju niske stope pokrivenosti. Organizirani prijevoz i pratnja pokriva 31% potreba, što stvara značajan manjak od -609 od očekivanog broja korisnika. Alarmni dojavni sustavi za starije osobe nemaju evidentiranih korisnika, unatoč procjeni da su potrebni 1.243 korisnika. Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i

kontinuiranu podršku također nema evidentiranih korisnika iako je očekivani broj korisnika 243. Usluge iz sektora zdravstva ne pokazuju bolje rezultate. Zdravstvena njega u kući bilježi te 18% pokrivenosti potreba (154 korisnika od procijenjenih 879)

Za starije osobe narušenog mentalnog zdravlja rezultati pokazuju varijacije u dostupnosti usluga. Boravak nema evidentiranih korisnika a očekivani broj korisnika je 617. Usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške pokazuju dobru prikrivenost, od 110%. Važno se istaknuti da je većina korisnika obuhvaćena uslugom savjetovanja. S druge strane Klubovi i centri za druženje bilježe izrazito nisku pokrivenost od 13% (s 135 korisnika do očekivanog broja korisnika u potrebi 1028). No u dostavljenim podacima nisu uključene aktivnosti kluba/centra za druženje starijih nalazimo u različitim općinama (Bukovlje, Donji Andrijevc, Cernik, Podcrkavlje, Sikirevci, Brodski Stupnik) te u Novoj Gradiškoj vezani i Slavonskom Brodu za udruge umirovljenika ili za starije te Maticu hrvatskih umirovljenika. Općine i grad Nova Gradiška dijelom sufinanciraju njihove aktivnosti ili ustupaju prostor za rad. One zasigurno zadovoljavaju dio potreba starijih osoba no nema procijenjenog broja korisnika.

Starije osobe oboljele od demencije imaju tek dijelom dostupnu uslugu kontinuirane njege u kući. Procjena prema Pravilniku je da je potrebna za 148 korisnika dok je postoji broj korisnika 53, čineći stopu pokrivenosti od 36%.

Starije osobe koje imaju njegovatelje kojima je potrebna podrška pokazuju niske stope pokrivenosti. Usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i podrške imaju stopu pokrivenosti od 46% (broj korisnika je 176 a očekivani broj korisnika u potrebi je 381). Privremeni i povremeni smještaj radi predaha od skrbi ima nisku pokrivenost od 18%, s 20 korisnika od očekivanih 114. Usluga privremene njege u kući ima nema evidentiranih korisnika a očekivani broj korisnika je 267.

Terminalno bolesne osobe imaju djelomičnu dostupnost palijativne skrbi. Palijativna skrb gledajući ukupno obje usluge, palijativnu skrb u kući i stacionarnu palijativnu skrb ima obuhvaćeno 1026 osoba od ukupno 1527 osoba u procijenjenoj potrebi što predstavlja stopu od 68% pokrivenosti, pri čemu je naglasak na ostvarenoj usluzi kroz stacionarnu skrb.

3.4. Procjena dostupnosti socijalnih usluga za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine

Procjena broja osoba koje spadaju u skupinu izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom kao i pripadnike romske nacionalne manjine prema pojedinim rizicima u Brodsko-posavskoj županiji dala je sljedeće rezultate, primjenom odgovarajuće metodologije izračuna temeljem Pravilnika:

- **Udio Roma u županiji: 1.155** - temeljem podataka iz Popisa stanovništva 2021. o broju Roma u Brodsko-posavskoj županiji.
- **Izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom: 140** – temeljem broja osoba pod međunarodnom zaštitom te broj raseljenih osoba iz Ukrajine koji imaju prijavljeni boravak na području županije.

Koristeći ove izračune populacija u pojedinom riziku kao polazne vrijednosti, napravljena je procjena broja pripadnika ove dvije skupine koje su u potrebi za pojedinim socijalnim uslugama kao i uslugama iz drugih sustava. Pri tome su pojedini procijenjeni broj korisnika u potrebi i odgovarajuće usluge prikazane prema rizicima na koje se odnose.

Podaci o procijenjenom broju osoba koji su u potrebi za pojedinom uslugom sučeljen je sa podacima pružatelja socijalnih i drugih usluga o broju korisnika kojima su pružili pojedine usluge. Razlikom te dvije vrijednosti utvrđen je jaz u obuhvatu korisnika u potrebi za određenom uslugom. Navedeni izračun je prikazan u sljedećoj tablici, dok su dodatna pojašnjenja prikazanog rezultata opisana ispod tablice.

Tablica 10 Izračun potreba za socijalnim i drugim uslugama te jaza u obuhvatu za izbjeglice i pripadnike romske nacionalne manjine u Brodsko-posavskoj županiji

% građana u riziku u potrebi za socijalnom uslugom	Očekivani broj korisnika (u potrebi za socijalnom uslugom)	Postojeći broj korisnika usluga	Razlika između broja očekivanog i postojećeg broja korisnika	Stopa pokrivenosti potreba pruženim uslugama
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - PRIPADNICI ROMSKE NACIONALNE MANJINE U ŽUPANIJI: 1.155				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA OBRAZOVANJA				
Usluge za prevladavanje komunikacijskih barijera: Romski pomagač u pripremi za školu, predškolu i nastavi Prevoditelj romskog jezika 10 % romske populacije	116	Broj korisnika romskog Pomagača: 0 Broj korisnika prevoditelja romskog jezika: 0 UKUPNO: 0	-116	0%
Broj građana u riziku u Brodsko-posavskoj županiji - IZBJEGLICE I OSOBE POD MEĐUNARODNOM ZAŠTITOM: 140				
DRUGE INOVATIVNE I PROJEKTNO FINANCIRANE USLUGE IZ SUSTAVA SOCIJALNE SKRBI ILI SEKTORA RADA I ZAPOSŁJAVANJA				
Koordinator integracije 50 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	70	14	-56	20%
Usluge za prevladavanje jezičnih barijera 100 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	140	Prevođenje i tumačenje: 0 Tečajevi hrvatskog jezika: 0 UKUPNO: 0	-140	0%
Podrška interkulturalnih medijatora 30 % izbjeglica i osoba pod međunarodnom zaštitom	42	Broj korisnika: 0 Broj interkulturalnih medijatora: nema podataka UKUPNO: 0	-42	0%
Edukacija i supervizija interkulturalnih medijatora 100 % interkulturalnih medijatora	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati	Nije moguće izračunati
DRUGE USLUGE				
Besplatna pravna pomoć Županija razvija kapacitete na način da na 50 000 stanovnika ima kapacitet za: 100 korisnika besplatne pravne pomoći	255	120	-135	47%
Udomiteljstvo u skladu s etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim podrijetlom djeteta Dvije udomiteljske obitelji s kapacitetom za kulturalno osjetljivo udomiteljstvo	2	0	-2	0%

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 1, 2 i 3, obrada autora

Za pripadnike romske nacionalne manjine podataka su vidljive različite potrebe uslijed i značajnog broja Roma u Brodsko-posavskoj županiji. No nije evidentirano korištenje romskih pomagača u školama,

predškolama i nastavi, niti je zabilježeno korištenje prevoditelja romskog jezika, iako je očekivani broj korisnika 116.

Za izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom podaci pokazuju kako su usluge korištene značajno manje nego što je procijenjeno. Koordinator integracije trenutno pokriva samo 20% procijenjenih potreba, s 14 korisnika od očekivanih 70. Usluge za prevladavanje jezičnih barijera, poput prevođenja, tumačenja i tečajeva hrvatskog jezika, nisu se ostvarivale.

Druge usluge u Brodsko-posavskoj županiji za izbjeglice i ranjive skupine pokazuju također različite razine pokrivenosti. Besplatna pravna pomoć je pristupna i korištena od strane 47% procijenjenog broja korisnika, s 120 korisnika od očekivanih 255, pružajući djelomičnu pokrivenost uslugom. Udomiteljstvo u skladu s etničkim, jezičnim, kulturnim i vjerskim podrijetlom djeteta također nije ostvareno, no tu su i potrebe prema očekivanom broju korisnika niske (očekivani broj korisnika je svega 2).

3.5. Zaključak o trenutnoj dostupnosti socijalnih usluga

Ovdje navodimo sažetak zaključaka o dostupnosti i potrebama prema pojedinim skupinama socijalnih usluga. U narednim poglavljima detaljno predstavljeni, prema pojedinim korisničkim skupinama, nalazi svih istraživačkih aktivnosti kroz koje su se prikupljali podaci za procjenu dostupnosti pojedinih usluga, a što je uključivalo sljedeće:

Izvori kvantitativnih nalaza

- Obrazac 1 i 2 - analiza statističkih podataka DZS, HZSR, Zavoda za javno zdravstvo te MUP-a te izračun populacija u pojedinim socijalnim rizicima
- Obrazac 3 - anketno istraživanje među pružateljima socijalnih usluga i drugih usluga na području BPŽ
- Obrazac 4 - statistički podaci HZSR u BPŽ o broju korisnika usluga
- Obrazac 5 - izračun procjene potreba za pojedinim uslugama te obuhvata tih potreba uslugama (temeljem podataka iz Obrasca 3 i 4)
- Obrazac 6 - anketni upitnik prema JLS na području BPŽ

Izvori kvalitativnih nalaza

- Obrazac 3 - anketno istraživanje među pružateljima socijalnih usluga i drugih usluga na području BPŽ
- Obrazac 6 - anketni upitnik prema JLS na području BPŽ
- Obrazac 7 - nalazi iz intervjua provedni s predstavnicima HZSR u BPŽ te Obiteljskim centrom Područna služba Brodsko-posavska
- Obrazac 8 - intervjui s predstavnicima korisničkih skupina
- Sastanci Savjeta za socijalnu skrbi BPŽ-a - validacija nalaza iz svih navedenih izvora te zajedničko donošenje zaključaka

Ovi zaključci predstavljaju ključnu podlogu za definiranje ciljeva, mjera i aktivnosti Socijalnog plana Brodsko-posavske županije 2025. – 2027.

Prioritetna područja za daljnji razvoj u odnosu na pojedinu korisničku skupinu, koja su identificirana temeljem nalaza u nastavku, su sljedeća:

Djeca i mladi

- Povećanje obuhvata i dostupnosti usluga kroz javni sustav socijalnih i zdravstvenih usluga za djecu s teškoćama i razvojnim odstupanjima (rana razvojna podrška, psihosocijalna podrška, logopedska terapija, boravak) te njihovim roditeljima/njegovateljima
- Povećanje obuhvata kroz sustav socijalne skrbi usluga savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i podrške za ostale skupine djece i mladih te smanjenje ovisnosti o projektnim uslugama. Razvoj usluga boravka za djecu i mlade s problemima u ponašanju u Novoj Gradišci.
- Razvoj usluga ciljano usmjerenih na djecu u riziku od siromaštva u smislu pomoći u učenju i socijalizacijskih aktivnosti

Odrasle osobe

- U području rizika povezanih s obiteljskim odnosima i roditeljstvom značajno intenzivirati preventivne aktivnosti. Povećati obuhvat kroz sustav socijalne skrbi svih usluga savjetovanja i podrške kao i psihosocijalnog tretmana. Posebno je potrebno razvijati usluge podrške za roditeljstvo unutar romskih zajednica na području BPŽ
- Za građane u riziku od siromaštva potrebno je osigurati veću dostupnost usluga za osoba u prehrambenoj deprivaciji, posebice gotove obroke ili pučke kuhinje izvan Slavonskog Broda. Potrebno je organizirati prenočište dostupno tijekom cijele godine na području BPŽ kao i boravak za beskućnike. Podršku zapošljavanju proširiti na širu skupinu korisnika osim korisnika ZMN-a.
- U području rizika mentalnog zdravlja značajno je potrebno intenzivirati preventivne aktivnosti na području cijele BPŽ. Posebno je potrebno osigurati održivu mrežu usluga podrške ovisnicima, kako od alkohola, tako i droga, kocke i drugih ovisnosti. Posebno je izražena potreba za organizacijom boravka za osobe s mentalnim oštećenjima, kao i uslugama smještaja kroz organizirano stanovanje unutar BPŽ obzirom kako značajan broj korisnika je smješten izvan županije po cijeloj RH.
- Kod rizika povezanih s invaliditetom potrebno je razvijati smještajne kapacitete organiziranog stanovanja izvan Slavonskog Broda, kao i usluge boravka. Potrebno je širiti usluge psihosocijalne podrške koja nije projektno i privremeno financirana. Razvijati usluge podrške njegovateljima osoba s invaliditetom.

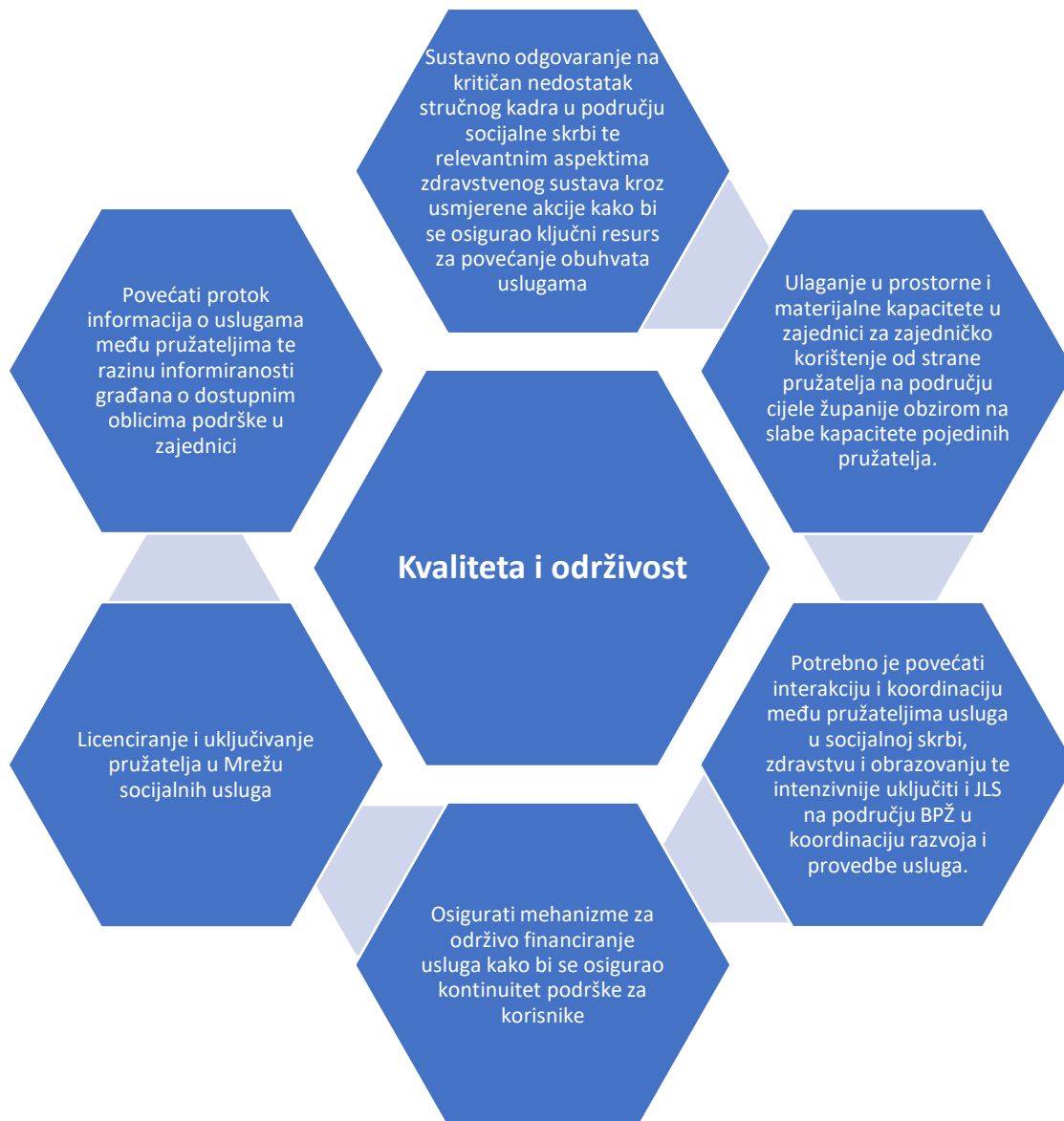
Starije osobe

- Razvijati uslugu pomoći u kući s organiziranom prehranom te usmjeravati napore na održivo pružanje usluge nasuprot projektnom financiranju. Razvijati dodatne usluge koje produžuju ostanak korisnika u svom domu kao što su alarmni dojavni sustavi, boravci te savjetovanja i psihosocijalna podrška. Ostvariti ulaganje u smještajne kapacitete usmjerene na populacije u potrebi za intenzivnom podrškom, uključujući i oboljele od demencija. Razvijati dostupne usluge podrške za obitelji i njegovatelje starijih osoba.

Horizontalne usluge

- Razvoj prilagođenih oblika prijevoza dostupnog za različite potrebe korisnika - roditelja djece s teškoćama u razvoju, odraslih osoba s invaliditetom te starijih osoba
- Razvoj modela stambenog zbrinjavanja osoba u rizicima nasilja u obitelji i beskućništva te mladih koji izlaze iz alternativne skrbi

U kontekstu promatranja cjelokupnog sustava pružanja usluga koje odgovaraju na potrebe pojedinih korisničkih skupina identificirana su sljedeća prioritetna područja za razvoj kvalitete i održivosti pružanja usluga:

Ove sažetke nalaza povezane s pojedinim oblicima podrške treba zajedno promatrati sa zaključcima analize kapaciteta pružatelja socijalnih usluga u poglavlju 3.6. U nastavku su detalji zaključaka nalaza.

Djeca s teškoćama u razvoju

Djeca s teškoćama u razvoju u Brodsko-posavskoj županiji imaju ograničenu dostupnost usluga, u smislu njihovog brojčanog obuhvata, kao i opsega samih usluga. Naime, provedenim istraživanjem je zabilježen potpuni izostanak zakonski regulirane temeljne usluge **rane razvojne podrške**, budući da ista nije ugovorena u Mreži pružatelja socijalnih usluga niti s jednim pružateljem, iako je u trenutku izrade ovo Socijalnog plana, prema Registru pružatelja socijalnih usluga, na području BPŽ licencirano četiri pružatelja. Manji dio djece HZSR upućuje u susjedne županije. Značajan pružatelj drugih usluga za djecu s teškoćama je Zlatni Cekin, poliklinika za rehabilitaciju djece (dalje: Poliklinika Zlatni Cekin), predstavljajući specifičnu privatnu neprofitnu ustanovu koja već 32 godina radi s djecom s teškoćama

u županiji, osnovanu od Franjevac, prvo u dijelu zdravstvenih usluga, šireći kasnije rad u smjeru predškolskog odgoja i pružanja socijalnih usluga. Poliklinika Zlatni Cekin je kod zadnjeg pokušaja ugovaranje rane razvojne podrške od strane resornog ministarstva bila odbijena uz nužnost donošenje ovog Socijalnog plana kao preduvjeta ugovaranja. Usluge koje su pak mapirane procesom ovog istraživanja su svojevrstna kompenzacija za formalno ugovorene usluge rane razvojne podrške koje se pružaju kroz nekoliko organizacija civilnog društva. Tako primjerice, Udruga roditelja i osoba s poteškoćama šireg autističnog spektra Plavi cvijet (dalje u tekstu: udruga Plavi cvijet) ima dostupnog fizioterapeuta za 48 djece kojeg financiraju iz trogodišnjeg projekta Ministarstva zdravstva te dodatno imaju dostupne određene grupne radionice. Slična situacija je i s drugom udrugom koja posjeduje licencu u ovom području, Obiteljski koordinator - udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu (dalje u tekstu: udruga Obiteljski koordinator), koji za svoje članove ima besplatne individualne usluge fizioterapeuta i dodatno različite formate grupnog rada, ali što u oba slučaja ne predstavlja cjelovitu individualnu uslugu rane razvojne podrške uslijed izostanka sustavnog financiranja. Zabilježena je i određena uloga rane razvojne podrške patronažne službe kod roditelja. Dionici okupljeni u Savjetu za socijalnu skrb, uključujući HZSR, kao i predstavnici korisničke skupine prepoznaju izuzetan manjak socijalne usluge rane razvojne podrške kao jednog od značajnih deficita postojećeg sustava socijalne skrbi na području BPŽ te stoga potrebu žurnog ugovaranja javno-financiranih usluga.

Nadalje, usluga **psihosocijalne podrške** je u opsegu od 140 sati mjesečno financirana iz Mreže prema Poliklinici Zlatni Cekin, a što znači dostupnost za 20-tak djece. Iako je ista zamišljena za djecu od 8.-18. godine, što omogućuje da se po potrebi nastavlja na provođenje rane razvojne podrške koja se provodi do djetetove 7. godine, psihosocijalna usluga se kod ovog pružatelja zapravo pruža predškolskoj djeci uslijed manjka rane razvojne podrške, a što istovremeno znači da iz usluge psihosocijalne podrške djeca pri polaska u školu izlaze i za njih više nije dostupna. Usluga se dodatno pruža u određenom opsegu kod više udruga - Plavi cvijet, Obiteljski koordinator, Udruga Vrapčići te Udruga za prevenciju socijalnopatološkog ponašanja mladih „Prevencija“ (dalje u tekstu: udruga Prevencija) - koje se sve projektno financiraju. Iako ograničeno spram potreba, ove usluge prati i **logopedska terapija u sustavu zdravstva**, koja se uz dostupnost u Općoj Bolnici Slavonski Brod i Bolnici Nova Gradiška, provodi u zdravstvenom djelu rada Poliklinike Zlatni Cekin. Manjak javno-dostupnih usluga i duge liste čekanja se nadoknađuju značajnom aktivnosti na tržištu gdje roditelji sami plaćaju usluge, a dionici ističu da i u tim samo-financiranim uslugama postoje liste čekanja.

Nešto bolje stanje je s dostupnosti usluge **boravka**, uslijed činjenice da Poliklinika Zlatni Cekin ima 30 korisnika ugovorenih u Mreži za poludnevni i cjelodnevni boravak. Županija financijski pomaže prateću uslugu prijevoza na boravak, s time da je prema navodima Poliklinike Zlatni Cekin istočni dio županije slabije pokriven i dodatno širenje usluge i eventualno još jedan pružatelj bi značajno doprinio ukupnoj dostupnosti.

Usluga **smještaja** djece s teškoćama u razvoju se realizira kroz više modaliteta. Dio djece se upućuje u domski smještaj izvan županije, a dio kod udomitelja, koji iako u padu ipak usporedno s drugim županijama predstavljaju važan postojeći resurs za smještaj. Postoji također usluga smještaja za provedbu rehabilitacijskih programa unutar radnog tjedna pri Poliklinici Zlatni Cekin, financirana iz Mreže za 9 djece. Usprkos ovim resursima, HZSR ističe izazove smještaja djece s teškoćama.

Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja koja se pruža odgojiteljima, učiteljima, nastavnicima te stručnim suradnicima u predškolskim i školskim ustanovama predstavlja uslugu koja iako ima licencirane pružatelje na području županije, također nije ugovorena u Mreži te se kao takva vrlo malo u praksi koristi i izriče. Primjerice, u 2024. godini je ova usluga bila dostupna za samo 5 korisnika koju je proveo pružatelj iz Zagreba - Centar za odgoj i obrazovanje „Vinko Bek“. Poliklinika Zlatni Cekin kroz provedeni intervju istovremeno ističe da se između stručnjaka u sustavu radi razmjena stručnih informacija oko djece koja su primjerice kod njih u uslugama i pokušava se pisanim mišljenjima olakšati tranzicijski proces u vrtiće ili škole, uz prepoznati potencijal da se ova socijalna usluga u budućnosti širi i jača njen značaj. Veliki izazov prepoznavanja važnosti ove socijalne usluge leži i u tome što od lipnja 2025. nije više dostupan edukacijski rehabilitator kao stručni suradnik u predškolskim ustanovama u županiji, a koji je i dotad djelovao vrlo ograničeno na samo pola radnog vremena.

Prilagođeni prijevoz za DSTUR ne postoji kao javni, prilagođeni prijevoz za ovu skupinu, već je uz financijsku potporu Županije usmjeren primarno na prijevoz djece na usluge boravka i smještaja u Polikliniku Zlatni Cekin, kao i školski prijevoz u Osnovnu školu Milan Ambruš.

Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi nije kao usluga bila dostupna u 2024., no čak 4 organizacije civilnog društva s područja Brodsko-posavske županije su na prvom takvom natječaju iz ESF+ pod nazivom „Inovativne socijalne usluge – odmor od skrbi (pilot projekt)” osigurale projekte s početkom provedbe u 2025. godini¹⁵, tri od toga usmjerena na odmor od skrbi za djecu s teškoćama.

Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima su na solidnoj razini i osigurani kroz rad više organizacija civilnog društva koji su usmjereni na korisničku skupinu djece s teškoćama. Konačno, usluga **pomoćnika u nastavi/stručnog komunikacijskog posrednika** je dostupna kroz projekt Županije, ali i Grada Slavonskog Broda, uz komentare predstavnike korisničkih skupina prikupljene na Savjetu za socijalnu skrb o neadekvatnosti novije praksa iz 2024. na temelju izmjena Pravilnika o pomoćnicima u nastavi i stručnim komunikacijskim posrednicima (NN 85/2024), a kojim se po sad za posebna razredna odjeljenja odobrava jedan, iznimno dva pomoćnika u nastavi.

Djeca i mladi

Ključan pružatelj socijalnih usluga za **djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i čija se prava krše** u Brodsko-posavskoj županiji je ustanova kojoj je osnivač RH – Centra za pružanje usluga u zajednici Kuća sretnih ciglica (dalje u tekstu: CPUZ Kuća sretnih ciglica) koja pruža usluge smještaja i boravka te od 2014. nema više djecu u institucionalnom smještaju već je u potpunosti deinstitutionalizirana i pruža usluge organiziranog stanovanja kroz više stanova. Kada je riječ o obuhvatu uslugama, iz nalaza proizlazi da je smještaj dostupan za čak i veći broj djece nego što upućuje procjena potreba, te se ista osim kroz spomenuto organizirano stanovanje provodi kroz udomiteljstvo, dok se dio ove usluge ipak još uvijek pruža kao institucionalni smještaj, kroz upućivanje djece izvan županije. Intervjui s predstavnicima područnih ureda HZSR-a, ali i CPUZ Kućom sretnih ciglica sugeriraju međutim stalne izazove s osiguranjem smještaja, odnosno značajan broj novih zahtjeva te posljedično smještaj i povrh kapaciteta. Postoje operativni planovi s osnivačem, resornim Ministarstvom, u visokoj fazi realizacije o dodatnom širenju kapaciteta za 8 korisnika kroz novu smještajnu jedinicu, također u modalitetu organiziranog stanovanja. Isti pružatelj CPUZ Kuća sretnih ciglica ima i dobro razvijenu mrežu dnevnih boravaka za ovu skupinu djece na tri lokacije – Slavonski Brod, Nova Gradiška i Slavonski Kobaš, u svrhu prevencije izdvajanja djece čime je ukupno obuhvaćeno 54 djece, odnosno čak i više od procjene potreba za ovu uslugu (37). Komentari dionika na Savjetu za socijalnu skrb ističu da istočni dio županije ima smanjenu dostupnost usluge boravka.

Analiza dostupnosti usluga za **djecu i mlade s problemima mentalnog zdravlja** ukazuje kako su usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške na solidnoj razini, odnosno od 358 korisnika po procjeni, u nekoj od ovih usluga je uključeno 310, s podjednakim rasporedom između ove tri pod-usluge. Nositelj usluge savjetovanja i psihosocijalnog savjetovanja je Obiteljski centar u županiji, uz značajnu ulogu udruga civilnog društva, poput udruge Prevencija iz Nove Gradiške te udruge Vrapčići iz Slavonskog Broda, a potonja je uključena i u pružanje usluge psihosocijalne podrške, iako bez licence u sustavu socijalne skrbi i kroz projektno financiranje. Značajni dionik ove usluge je i GDCK Slavonski Brod koje nudi projektno financirano savjetovalište za mentalno zdravlje mladih, što je omogućeno kroz zaposlenog terapeuta za individualni rad s mladima i njihovim roditeljima. HZSR međutim ističe manjak usluga na koje mogu uputiti u Mreži te potrebu za dječjim psihijatrom kojega odlaska u mirovinu dugogodišnjeg specijaliste više nema i županija je sad ovisna o uslugama i dolascima psihijatara iz Osijeka i Vinkovaca. Od 2020. godine i pandemije, HZSR bilježi povećan broj mladih koji počinju razvijati određene teškoće mentalnog zdravlja, a što je povezano i s poremećajima

¹⁵ Dostupno na <https://esf.hr/esfplus/wp-content/uploads/2024/07/Odluka-o-financiranju-1.pdf>

u ponašanju. Dodatno, značajan je obuhvat uslugama psihoedukativnih i preventivnih programa za mlade te programa podrške i preventivnih programa za mlade radi suzbijanja ovisnosti, a gdje se posebno ističe provedba više preventivnih programa MUP-a u suradnji s obrazovnim sustavom, te programi OC-a, iako je u oba slučaja većim dijelom riječ o jednokratnim aktivnostima, dok nešto sveobuhvatniji programe u ovoj skupini usluga nudi GDCK Slavonski Brod.

Analiza za skupinu **djece u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti** otkriva snažniji raskorak između stvarnih potreba i postojećih usluga, uzimajući da većina usluga uopće nije dostupna za ovu skupinu djece. Socijalno mentorstvo je pokrenuto, ali u 2024. tek za 4 mladih korisnika ZMN-a. Pomoć u učenju prisutna je za svega 14 korisnika, bez sustavne pokrivenosti, uz napomenu na Savjetu za socijalnu skrb da se ista odvija i unutar socijalne usluge boravka za djecu. Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu u siromaštvu nisu trenutno značajnije prisutne (71 korisnik naspram potrebe za 1859 djece i mladih) koju dominantno pruža udruga Prevencija, uz prepoznavanje Savjeta za socijalnu skrb važnosti ove usluge ako bi se osigurali neki dodatni oblici financiranja. Među-vršnjački program rane intervencije nije kao usluga mapirana ovim istraživanjem, kao ni info-centar za mlade.

Dostupnost socijalnih usluga za **djecu i mlade s problemima u ponašanju** pokazuje postojanje usluga, ali i određene manjkavost. Što se tiče smještaja, on je na 105% pokrivenosti, budući da je za 19 djece po izračunu potreba, smješteno 20 djece – 12 u domu izvan županije, 1 dijete u udomiteljskoj obitelji te 7 djece u organiziranom stanovanju u CPUZ Kući sretnih ciglica u Slavonskom Brodu. Postoji i usluga boravka, s ograničenom dostupnošću za 21 od 97 korisnika po procjeni potreba, a pruža ih Centar za nestalu i nezbrinutu djecu u Slavonskom Brodu te CPUZ Kuća sretnih ciglica koja u boravku za nezbrinutu djecu ima i djecu s problemima u ponašanju. Psihosocijalna podrška (specifično za djecu i mlade s PUP-om radi provedbe psihosocijalnog tretmana) je na 51% projiciranih potreba te se pruža izravno od HZSR-a. Istovremeno, nema licenciranih pružatelja u Mreži na koje bi se dodatno upućivalo, a udruga Vrapčići i udruga Prevencija provode ovu uslugu projektno, kao i grupnu i vršnjačku podršku. Ovi dionici u civilnom sektoru, ali dodatno i OC, provode i individualni socijalno-pedagoški ili savjetodavni rad. Ovdje se dodatno ističe redovni rad socijalnih pedagoga zaposlenih u HZSR. Mentorstvo za mlade s PUP-om nije mapirano istraživanjem.

Analiza dostupnosti usluga za **skupinu djece i mladih u alternativnoj skrbi**, odnosno smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine oslanja se na jednu stambenu jedinicu uz povremenu podršku koju vodi CPUZ Kuća sretnih ciglica u Slavonskom Brodu. Kroz program se korisnici pripremaju za samostalan život nakon izlaska iz skrbi. Trenutno se uređuje još jedan stan za povremenu podršku, odvojeno za djevojke. Iako brojčano ograničeni kapacitetom, njihova procjena je da ovaj način prijelaza prema samostalnom životu dobro funkcionira i da su kapaciteti dostatni. Nakon izlaska iz stanova pruža se usluga psihosocijalne podrške kroz stručni tim, obično šest mjeseci, može se produžiti ako je potrebno te se korisnik obilazi jednom tjedno ili dva puta mjesečno. Nakon ove usluge, mladi se mogu obratiti područnim uredima HZSR za socijalno mentorstvo, iako je ova usluga dosad bila ograničenog obuhvata, s 2 korisnika u 2024. godini.

Konačno, **smještaj ili organizirano stanovanje u kriznim situacijama** (djeca bez pratnje, djeca žrtve trgovanja ljudima te maloljetne trudnice) pokazuje značajno oslanjanje na usluge institucionalnog smještaja izvan županije (84 korisnika), u tri slučaja smještanje u udomiteljskoj obitelji te u 6 slučajeva u organizirano stanovanje.

Odrasle osobe od 19 do 64 godina

Obiteljski odnosi

Analiza dostupnosti i kapaciteta pružatelja socijalnih usluga koji odgovaraju na rizike povezane s obiteljskim odnosima i roditeljstvom ukazuje na značajne jazove između procijenjenih potreba na razini populacije i obuhvata korisnika uslugama, osim za kritičnu uslugu smještaja za žrtve obiteljskog nasilja i uslugu besplatne pravne pomoći žrtvama nasilja.

Iako je obuhvat **preventivnim programima podrške i pomoći tijekom tranzicije u roditeljstvo i grupne podrške roditeljima s malom djecom** veći nego kod drugih usluga (40%), detaljnija analiza pokazuje da je značajno veći broj korisnika, više od 70%, obuhvaćen preventivnim programima za buduće roditelje, koje u BPŽ pružaju dva javna pružatelja – Obiteljski centar Područna služba Brodsko-posavska (dalje u tekstu: Obiteljski centar PS BP) i Dom zdravlja Brodsko-posavske županije. S druge strane, individualne i grupne preventivne aktivnosti u području obiteljskih odnosa i roditeljstva za roditelje s malom djecom pored navedenih javnih pružatelja imaju i organizacije civilnog društva, te je financiranje u jednakim omjerima projektno i proračunsko (iz proračuna osnivača ustanova). Uvid u obuhvat pojedinih pružatelja ukazuje da se značajan udio ovih usluga pruža u okviru primarne zdravstvene zaštite. U konzultacijama sa Savjetom za socijalnu skrb, potvrđeno da se uglavnom radi o uslugama koje su dio redovne zdravstvene zaštite trudnica i njihovo pohađanje se upisuje u trudnički knjižicu, što dobrovoljnost i učinkovitost ovih programa, u smislu jačanja roditeljskih kompetencija budućih roditelja, može dovesti u pitanje. Međutim, radi se o značajnom resursu posebno imajući u vidu povoljnu teritorijalnu rasprostranjenost. Dio preventivnih programa koji se pruža u sustavu socijalne skrbi većim se dijelom oslanja na aktivnosti i usluge Obiteljskog Centra PS BP, što s jedne strane jamči financijsku održivost ovih programa, ali s druge strane predstavlja rizik od njihove nedovoljne teritorijalne rasprostranjenosti. Na području Županije nema predškolskih ustanova u kojima se provode preventivni programi UNICEF-a „Rastimo zajedno“, iako je jedna predškolska ustanova licencirana, a programi organizacija civilnog društva su projektno financirani i samim tim ograničeni.

Vrlo su slabo dostupne sve preventivno-tretmanske usluge koje adresiraju rizike povezane s obiteljskim odnosima i roditeljstvom. Detaljnija analiza pokazuje da je najznačajniji pružatelj ovih usluga Obiteljski centar PS BP uz, u manjem intenzitetu, HZSR PU Nova Gradiška i organizacije civilnog društva. Najveća pokrivenost procijenjenih potreba bilježi se kod usluge **psihosocijalne podrške** i to zahvaljujući obuhvatu koji postiže Udruga osoba s intelektualnim poteškoćama Regoč (dalje u tekstu: udruga Regoč), odgovarajući na rizike u obiteljima osoba s invaliditetom. Važno je pri tom istaknuti i da se ova usluga ne financira u okviru Mreže socijalnih usluga, odnosno niti jedan licencirani pružatelj nema ugovor za pružanje psihosocijalne podrške s nadležnim Ministarstvom.

Socijalne usluge koje zahtijevaju kompleksnije kompetencije – **psihosocijalno savjetovanje i psihosocijalni tretman radi prevencije nasilnog ponašanja** izrazito su slabo razvijene i gotovo nedostupne (s pokrivenošću od 8% i 1%), te za njihovo pružanje ne postoje licencirani pružatelji mimo Obiteljskog centra PS BP, koji je trenutačno nositelj ovih usluga. Nešto je bolja slika za uslugu **savjetovanja**, iako je pokrivenost procijenjenih potreba i dalje izrazito niska. Međutim, za uslugu savjetovanja, osim javnih postoje i licencirani neprofitni pružatelji, koji bi mogli doprinijeti proširenju obuhvata ovom uslugom. Trenutno se međutim u najvećoj mjeri usluga savjetovanja financira projektno, a samo 20% financiranja dolazi kroz ugovaranje ove usluge u Mreži.

Kad je u pitanju teritorijalna rasprostranjenost usluga usmjerenih obitelji, uočava se koncentracija usluga u većim županijskim gradovima—Slavonskom Brodu i Novoj Gradiški; pri tome se usluge u Novoj Gradiški uglavnom naslanjaju na rad tamošnjeg PU HZSR, dok je u Slavonskom Brodu dominantni pružatelj Obiteljski centar PS BP.

Ovdje je važno istaknuti potencijal i resurs u zajednici koji postoji kroz patronažnu službu Doma zdravlja BPŽ, koja je u okviru svoje djelatnosti i kroz terenski rad, uključila je u godini koja je prethodila izradi Socijalnog plana u izravnu podršku zdravstvenog savjetovanja i podrške oko 7.000 osoba koji pripadaju korisničkoj skupini koji se suočavaju i s rizicima koji se ovdje opisuju. To uključuje i upućivanje na usluge u sustavu socijalne skrbi, za korisnike koji su izloženi rizicima povezanim s obiteljskim odnosima i roditeljstvom. Ove usluge, iako dragocjeni resurs u zajednici, promatramo posebno u odnosu na usluge za koje su mjerila pružanja i sadržaj regulirani u okviru sustava socijalne skrbi. Ipak, od iznimnog je značaja teritorijalna rasprostranjenost, odnosno doseg koji patronažna služba ostvaruje na terenu.

Kritičnu uslugu **smještaja za žrtve nasilja u obitelji** pruža Udruga Brod-Grupa za ženska ljudska prava (dalje u tekstu: udruga Brod). Opseg pruženih usluga odgovara procijenjenim potrebama, te se ni u konzultacijama s ovim pružateljem nije uočila potreba za povećanjem kapaciteta ove usluge, posebno od kada su skloništa za žrtve otvorena i u susjednim županijama, što je smanjilo pritisak na

kapacitete skloništa u BPŽ. Međutim, kvalitativni podaci govore o nedostatnim ljudskim i stručnim kapacitetima kako ove tako i drugih udruga koje pružaju usluge usmjerene obiteljima u riziku od narušenih obiteljskih odnosa i nedostatnih roditeljskih kompetencija, te o nemogućnosti zapošljavanja radnika s odgovarajućim kvalifikacijama i kompetencijama usprkos kontinuirano otvorenim natječajima.

Manjak visoko-kvalificiranih radnika sa specifičnim kompetencijama predstavlja i najznačajniji izazov za proširenje obuhvata i povećanje dostupnosti specifičnih usluga, poput savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalnog tretmana radi prevencije nasilnog ponašanja.

S druge strane, na temelju prikupljenih i analiziranih podataka, čini se da postoje i više nego dostatni kapaciteti za pružanje **besplatne pravne pomoći**, te se kod ove usluge—kada su u pitanju žrtve nasilja u obitelji, bilježi višestruko veći obuhvat od procijenjenih potreba. Uslugu su pružale 2 organizacije civilnog društva, od kojih je jedna licencirani pružatelj besplatne pravne pomoći, a jedna specijalizirana za usluge žrtvama rodno uvjetovanog nasilja te, za samo 2 korisnika, nadležni ured BPŽ u skladu sa Zakonom o besplatnoj pravnoj pomoći.

Iako je **pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju žrtava nasilja u obitelji** ispod 50% procijenjenih potreba, u konzultacijama s pružateljima usluga doznaje se da se na sve izražene potrebe odgovara te da su kapaciteti za pružanje ove vrste podrške dostatni.

U BPŽ ne postoji 0-24 **telefonska linija koja pruža pomoć i podršku žrtvama nasilja**, ali nije niti uočena potreba za razvojem takve usluge, obzirom na postojanje Nacionalnog pozivnog centra i drugih nacionalnih linija.

Stambene jedinice za **privremeni i/ili krizni smještaj obitelji koje se suočavaju s rizicima, krizama i/ili katastrofama** ne postoje na razini Županije; u konzultacijama sa Savjetom za socijalnu skrb naglašeno je da takve inicijative trebaju biti dio šire suradnje s gradovima i općinama, te razvijane u kontekstu regionalnih i lokalnih politika priuštivog i socijalnog stanovanja.

Rizik od siromaštva

Procjena populacije odraslih osoba u riziku od siromaštva otežana je zbog nedostatka županijskih podataka o materijalnoj deprivaciji i siromaštvu. Većina pokazatelja koristi nacionalne izračune, koji ne odražavaju realno stanje u Županiji, već grubu procjenu.

Analiza dostupnosti socijalnih usluga za građane u riziku od siromaštva i socijalne deprivacije ukazuje značajne nejednakosti u pristupu ključnim uslugama.

Inovativne i druge usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava, kao što su **podrška u zapošljavanju, besplatna pravna pomoć te posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala** imaju relativno dobar obuhvat. Veći broj korisnika u teškoj materijalnoj deprivaciji, njih 680, što čini 81% procijenjenih potreba, koristio je uslugu besplatne pravne pomoći koju u Županiji pruža Informativno pravni centar (dalje u tekstu: IPC) te putem rješenja o ovoj usluzi od strane BPŽ – Odsjek za imovinsko-pravne poslove i besplatnu pravnu pomoć.

Uslugu posudionice ortopedskih pomagala, uglavnom medicinskih kreveta, pružaju domovi zdravlja, GDCK Slavonski Brod, OB Nova Gradiška te Caritas župe Ivankovo. Konzultacije sa Savjetom za socijalnu skrb ukazale su također na nedovoljnu razvijenost ove usluge u Županiji i potrebe za posudbom medicinskih kreveta za koje postoji lista čekanja.

Sukladno podacima HZZ i HZSR, korisnici **ZMN-a** kao građani koji se nalaze u teškoj materijalnoj deprivaciji uključeni su redovito u **uslugu podrške u zapošljavanju**.

Iako nešto više od polovice korisnika u potrebi koristi usluge u zapošljavanju, besplatne pravne pomoći i posudionicu ortopedskih pomagala i dalje u Županiji postoji deficit.

Uslugom **socijalnog mentorstva** za korisnike suočene sa siromaštvom i rizikom od socijalne isključenosti izrazito pokriveno je samo 3% potrebne populacije. Usluga je izuzetno slabo razvijena i čak 795 korisnika u potrebi ne prima ovu uslugu. Iz intervjua sa HZSR i sastanka Savjeta za socijalnu skrb razvidno je da u HZSR PU Slavonski Brod postoji 6 educiranih socijalnih mentora od kojih samo 2 rade i provode ovu uslugu, a u Novoj Gradišci svih 4. Usluga nije zaživjela u svom opsegu i načinu zbog nedovoljnih kadrovskih resursa HZSR PU u odnosu na broj korisnika.

U Županiji posebno je dobro razvijena **usluga socijalne samoposluge i dostave namirnica** kojima su obuhvaćeni svi korisnici u riziku prehrambene deprivacije. GDCK Slavonski Brod ima dugogodišnje iskustvo u prijavi i realizaciji FEAD projekata. Iz intervjua i sa sastanka Savjeta za socijalnu skrb doznaje se da godišnje GDCK Slavonski Brod paketima hrane obuhvati između 1.600 i 2.100 korisnika na području čitave Županije, s procjenom da mogu obuhvatiti i do 2.600 korisnika.

Nasuprot tomu, **usluga pučke kuhinje** je vrlo slabo razvijena. Obrocima u pučkoj kuhinji obuhvaćeno je svega 6% procijenjenih korisnika u potrebi u Slavonskom Brodu kroz Caritasovu pučku kuhinju. Caritasova pučka kuhinja sufinancira se sredstvima grada, a namirnice djelomično donira GDCK Slavonski Brod. Nova Gradiška nema pučku kuhinju.

Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb istaknuto je da Županija nema razvijen sustav "banke hrane" obzirom nema logističke podrške za skladištenje hrane. Jedna od mogućnosti je osiguravanje prostora državne imovine za "banku hrane", ali i regionalno povezivanje više županija, obzirom je financijski zahtjevno razvijati infrastrukturne i logističke kapacitete.

U Županiji ne postoji sustavno rješenje za **smještaj** ili **organizirano stanovanje osoba u riziku od beskućništva**, kao ni **usluga boravka**, ne postoje registrirani pružatelji usluga smještaja i boravka za beskućnike. Osobama u beskućništvu dostupna su samo 6 kreveta tijekom zimskih mjeseci. Grad Slavonski Brod financira smještaj tijekom zimskih mjeseci, a GDCK Slavonski Brod osigurava krevet, posteljinu i higijenske potrepštine. Iz intervjua sa HZSR doznaje se da nedostatak smještaja za beskućnike predstavlja veliki problem, te da se korisnici u potrebi upućuju u prenočišta u Osijeku ili drugim središtima, budući na području Županije nema osigurane usluge. Na području Nove Gradiške beskućnici ostvaruju uslugu smještaja kroz udomiteljstvo u sustavu socijalne skrbi.

Savjet za socijalnu skrb i predstavnici HZSR ističu potrebu cjelovitog i zakonom propisanog rješenja za osobe u riziku od beskućništva kroz osiguravanje cjelogodišnjeg prenočišta s minimalno 10 mjesta, prvenstveno za osobe koje su ostale bez krova nad glavom ili one koje izlaze iz penalnog sustava ili drugih oblika terapijskih zajednica.

Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od siromaštva i beskućništva u konzultaciji sa Savjetom za socijalnu skrb trebaju biti dio šire suradnje i planova s gradovima i općinama, te razvijane u kontekstu politika priuštivog i socijalnog stanovanja.

Mentalno zdravlje

Analiza dostupnosti i kapaciteta pružatelja socijalnih usluga u području mentalnog zdravlja za skupinu korisnika s mentalnim teškoćama i onih suočenih s ovisnostima u Brodsko-posavskoj županiji otežana je zbog nedostatka županijskih podataka o broju osoba s poremećajima mentalnog zdravlja i osoba suočenima s ovisnostima. Procjena populacije osoba s neurozama i ostalim duševnim poremećajima, osoba sa značajnim teškoćama mentalnog zdravlja te građana suočenima s ovisnostima temelji se na korištenju nacionalnih podataka, a za procjenu populacije odraslih osoba s mentalnim teškoćama korišten je podatak iz evidencije PU HZSR o broju odraslih osoba pod skrbništvom u Brodsko-posavskoj županiji u dobi od 20 do 64 godine (234 osoba).

Analiza dostupnosti socijalnih usluga u području mentalnog zdravlja u Brodsko-posavskoj županiji ukazuje na neujednačenost u brojčanom obuhvatu korisnika, kao i opsegu samih usluga. **Usluge prevencije imaju izuzetno nizak obuhvat** i uključuju vrlo ograničen broj korisnika. Analizom

podataka i temeljem prikupljenih informacija na konzultacijama sa Savjetom za socijalnu skrb utvrđeno je da su preventivne aktivnosti zaštite mentalnog zdravlja uglavnom usmjerene prevenciji ovisnosti djece i mladih do 19 godina, a ne korisničkoj skupini odraslih osoba od 20 do 64 godina s rizikom za teškoće mentalnog zdravlja.

Iako je za rehabilitaciju i oporavak osoba s teškoćama mentalnog zdravlja i onih suočenima s ovisnostima ključno **socijalno uključivanje u zajednicu**, ove socijalne usluge i programi nedostupni su trećini korisnika u potrebi. Pri čemu treba uzeti u obzir da se procijenjeni broj korisnika u potrebi za ovim programima temeljio isključivo na podatku o broju evidentiranih hospitalizacija osoba s poteškoćama mentalnog zdravlja i problemima ovisnosti, što ovu procjenu čini ograničavajućom. OB Slavonski Brod i udruga Vrapčići istaknuli su svoju uključenost u provedbi aktivnosti grupa za podršku socijalnom uključivanju, a na sastanku Savjeta za socijalnu skrb potvrđeno je da usluge socijalnog uključivanja u zajednicu nisu dostatne u županiji te da se radi o podcijenjenom broju istaknutih korisnika u potrebi.

Dostupnost usluga i veći obuhvat korisnika sa značajnim teškoćama mentalnog zdravlja u županiji temelji se na inovativnim i projektno financiranim aktivnostima organizacija civilnog društva, prvenstveno udruga Vrapčići i Pozitiva. Posebice je to vidljivo kroz dostupnost različitih oblika **kreativnih, rekreativnih i socijalizacijskih aktivnosti** te **usluge vršnjačke podrške za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja** kojima je obuhvaćen značajno veći broj korisnika u odnosu na procijenjene potrebe. Udruga Vrapčići i udruga Pozitiva te Obiteljski centar PS BP, Opća bolnica Slavonski Brod i Nastavni zavod za javno zdravstvo BPŽ glavni su pružatelji ovih usluga u županiji.

Usluga psihosocijalne podrške osobama s teškoćama mentalnog zdravlja dobro je razvijena i u najvećoj mjeri provode je licencirani pružatelji izvan Mreže (druga Vrapčići i udruga Poticaaj) te Opća bolnica Slavonski Brod i HZSR.

Uključivanje korisnika u usluge Udruge Vrapčići rezultat je dugogodišnje suradnje i sinergije s Općom bolnicom Slavonski Brod. Iz provedenog intervjua s udrugom Vrapčići utvrđeno je da se liječene osobe s poremećajima mentalnog zdravlja ciljano upućuju nakon izlaska iz bolnice u programe i usluge u zajednici koje provodi kao licencirani pružatelj usluga. Liječenje i oporavak temelji se na modelu psihijatrije u zajednici te suradnje stručnjaka zaposlenih u zdravstvenom sustavu, prvenstveno psihijatrijskog odjela Opće bolnice Slavonski Brod i udruge. Uslugama se obuhvaća sve veći broj osoba s poteškoćama mentalnog zdravlja, ne isključivo osobe s psihičnim poremećajima, već i osobe iz spektra neurotičnih poremećaja, osoba ovisnih o psihoaktivnim tvarima i kocki, budući je istaknuto primjetno povećanje poteškoća mentalnog zdravlja u svim populacijama. Dnevno je kroz aktivnosti slobodnog vremena i usluge vršnjačke podrške u udruzi Vrapčići uključeno 15 do 17 osoba. Jednom tjedno provodi se grupa "peer podrške" koju vode osobe s iskustvom psihičke patnje. Najveći problem jest osiguravanje financija za provođenje usluga i aktivnosti usmjerenih oporavku osoba sa značajnim teškoćama mentalnog zdravlja koje se projektno financiraju. Projekti se provode u suradnji s PU HZSR, NZJZ BPŽ, Općom bolnicom Slavonski Brod, te predstavljaju primjer međusektorske suradnje i koordinacije, no isključivo ovise o projektnim izvorima financiranja.

Udruga Vrapčići, jedna je od malobrojnih organizacija na području RH, koja svoj način rada i aktivnosti temelji na **modelu psihijatrije u zajednici**, proklamirajući pristup uravnoteženog omjera bolničkih i izvanbolničkih usluga za podršku mentalnom zdravlju osoba s poremećajima mentalnog zdravlja. Ovakav model organizacije zaštite mentalnog zdravlja u zajednici prepoznat je i u Strateškom okviru razvoja mentalnog zdravlja do 2030. i Akcijskom planu za mentalno zdravlje, no još uvijek nema jasnih i sustavnih rješenja za financiranje ovakvih međusektorskih i integrativnih usluga. Podaci prikupljeni kroz intervjue s HZSR, Obiteljskim centrom PS BP i udrugom Vrapčići te sa sastanka sa Socijalnim savjetom za socijalnu skrb ukazali su na važnost organiziranja socijalnih usluga za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja po modelu psihijatrije u zajednici obzirom na bolje ishode oporavka, ali su ukazali na problem nedostatnih financijskih sredstava, isključivo projektno financiranje usluga te nedovoljan broj stručnjaka za opseg pružanih usluga kroz programe usmjerenih psihosocijalnom oporavku.

Također, istaknutu ulogu u pružanju usluge **grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja** ima udruga Vrapčići. No, obzirom na procijenjene potrebe u županiji ova usluga nedovoljno je zastupljena i samo manji broj članova obitelji ima priliku osnaživati se kroz ovu uslugu, točnije obuhvaćeno je svega 37% korisnika.

Analizirani podaci ukazali su na to da udruga Vrapčići pruža usluge i osobama s problemom ovisnosti o alkoholu i kocki iako ove skupine nisu njihove primarne korisničke skupine. U njihove usluge podrške uključene su svega tri osobe ovisne o kockanju, a podaci ukazuju da na razini županije ne postoji sustavno razvijena usluga **terapijske grupe/kluba za osobe ovisne o kocki**. Općenito, usluge za **osobe ovisne o drogama, alkoholu i kockanju** pokazuju vrlo niske stope pokrivenosti. Terapijske grupe /klubovi za osobe ovisne o drogama pokrivaju samo 5%, a terapijske grupe za osobe ovisne o alkoholu 16%. U intervjuu s HZSR istaknuto je da u županiji značajno manjka usluga rehabilitacije i podrške oporavku za osobe s različitim ovisnostima i poremećajima ponašanja uzrokovanih psihoaktivnim tvarima. Izuzetak su programi smanjenja štete (*harm reduction*) za osobe ovisne o drogama koji pokrivaju 55% procijenjenih potreba.

U intervjuu s Obiteljskim centrom i na sastanku sa Savjetom za socijalnu skrb istaknut je veliki problem pružanja usluge i opstanka djelovanja KLA na području županije, prvenstveno zbog problema financiranja istih. Na području Brodsko-posavske županije je do travnja 2025. godine djelovalo 19 KLA koju su bili udruženi u savez udruga liječenih alkoholičara, no zbog nedostatka financijskih sredstava za provođenje ove usluge neki klubovi su se ugasili. Istaknuta je dugogodišnja tradicija i ulaganje u održavanje grupa u KLA u županiji, kao i dovoljan broj stručnjaka u županiji, zaposlenih u HZSR, koji su dodatno educirani za pružanje usluge podrške liječenju problema ovisnosti od alkohola, no i financijski problemi koji onemogućuju organizaciju i provedbu sustava KLA u županiji. Određeni broj stručnjaka volonterski nastavlja raditi u KLA samo u Slavonskom Brodu, Novoj Gradišci i Oriovcu, što ovu uslugu čini nedovoljno dostupnom značajnom broj korisnika u županiji.

Krizni smještaj ili organizirano stanovanje za odrasle osobe pod skrbništvom nije razvijena na razini Županije. Polovica korisnika koriste **uslugu smještaja** izvan županije, a samo manji broj ugovorenih mjesta (10 korisnika) u županiji je u sustavu Mreže pružatelja usluga.

Na sastanku Savjeta za socijalnu skrb istaknuto je kako nema inicijativa u županiji za organiziranjem smještajnih kapaciteta za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja, što predstavlja problem. U tom smislu, Grad Slavonski Brod istaknuo je potrebu razvoja usluge organiziranog stanovanja za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja na svom području. U konzultacijama sa Savjetom za socijalnu skrb naglašeno je da takve inicijative trebaju biti dio šire suradnje s gradovima i općinama, te razvijane u kontekstu politika socijalnog stanovanja.

U Županiji nema licenciranih pružatelja usluge **boravka za odrasle osobe pod skrbništvom/teškoćama mentalnog zdravlja**. HZSR temeljem svoje uputnice upućuje pojedine korisnike na uslugu boravka, ali kod organizacija koje u širem smislu pružaju ovu uslugu za OSI.

Nedostatak kadra, posebno psihijataru u Općoj bolnici Slavonski Brod, dodatno ograničava pružanje kvalitetnih usluga za ovu skupinu korisnika. Nedostatak kadra za pružanje i razvoj usluga podrške mentalnom zdravlju odraslih osoba s teškoćama mentalnog zdravlja i onih suočenim s problemom ovisnosti istaknuto je u intervjuima s Obiteljskim centrom PS BP, HZSR, udrugom Vrapčići te na sastanku sa Savjetom za socijalnu skrb.

Geografski neravnomjerna dostupnost usluga, posebice u ruralnim područjima, prepreka je učinkovitoj provedbi usluga. Općina Vrpoltje općenito je istaknula nužnost i potrebu razvoja različitih usluga psihosocijalne podrške i savjetovanja za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja i članove obitelji.

Osobe s invaliditetom

Analiza dostupnosti i razvoja socijalnih usluga za odrasle osobe s invaliditetom (tjelesnim, intelektualnim i osjetilnim oštećenjem) ukazuje da se razvoj temelji na izvaninstitucionalnim uslugama u zajednici i

domu korisnika, te da su procijenjene potrebe za socijalnim uslugama reguliranim Zakonom o socijalnoj skrbi u velikoj mjeri zadovoljene, iako uz teritorijalne nejednakosti u dostupnosti. Potrebe za ostalim uslugama kojima se izjednačavaju mogućnosti i osigurava uključivanje osoba s invaliditetom u zajednicu i dalje su u velikoj mjeri nezadovoljene, uz iznimku pomoći i podrške u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju. Posebno se ističe ne postojanje socijalnih usluga koje su usmjerene rasterećenju od skrbi i podršci neformalnim njegovateljima.

Život osoba s invaliditetom koje ne mogu živjeti u vlastitom domu i obitelji, dominantno se osigurava u **organiziranom stanovanju i udomiteljstvu**. U Županiji su tri licencirana pružatelja organiziranog stanovanja za osobe s invaliditetom, te najveći od njih—Centar za inkluzivnu podršku Slavonski Brod (dalje u tekstu: CIP SB), u više stambenih jedinica pruža organizirano stanovanje za 48 odraslih osoba. Pored toga, dva manja pružatelja - udruga Regoč i Bolnički red Sv. Ivana od Boga, uslugu organiziranog stanovanja pružaju za dodatnih 14 korisnika. Time je udio organiziranog stanovanja u broju osoba s invaliditetom koje žive izvan vlastite obitelji 2/3. Usluga je, međutim, koncentrirana u Slavanskom Brodu i okolici, a u zapadnom dijelu županije ona izostaje. Organizirano stanovanje u BPŽ razvile su organizacije civilnog društva, te kako u županiji nema ustanove za ovu korisničku skupinu, kroz čiju bi se transformaciju i deinstitucionalizaciju mogli osigurati dodatni infrastrukturni i ljudski kapaciteti, potencijal za dodatni razvoj je ograničen. S druge strane, kako je udomiteljstvo u BPŽ natprosječno razvijeno u odnosu ostatak Hrvatske, dodatno je značajan udio osoba s invaliditetom i u udomiteljskim obiteljima na području županije.

Pokrivenost procijenjenih potreba **psihosocijalnom podrškom** i ostalim **terapijsko-rehabilitacijskim uslugama** premašuje procijenjene potrebe, u dobroj mjeri zahvaljujući tome što se većina usluga bilježi u zdravstvenom sustavu, odnosno pruža ih Dom zdravlja BPŽ kao fizikalnu terapiju u kući. Zabilježeno je da je uslugu psihosocijalne podrške pružalo 5 pružatelja, od kojih su 3 licencirana. Međutim, dominira projektno financiranje, a samo je mali dio pruženih usluga financiran temeljem ugovora u mreži socijalnih usluga. **Socijalno mentorstvo** osobama s invaliditetom još nije sustavno zaživjelo, te je u malom obuhvatu pruža HZSR.

Usluga **boravka**, iako brojčano zadovoljava 2/3 procijenjenih potreba, teritorijalno je koncentrirana u Slavanskom Brodu i Bukovlju, iako pružatelji nastoje organiziranim prijevozom ukloniti ovu prepreku dostupnosti. Posebno je područje Nove Gradiške i okolice nepokriveno ovom uslugom. S druge strane, postojeće usluge se u značajnom omjeru održivo financiraju u mreži socijalnih usluga.

Usluga **pomoći u kući** osobama s invaliditetom u ovom trenutku višestruko zadovoljava procijenjene potrebe, iako se dominantno pruža kao usluga koja ne uključuje organiziranje prehrane, odnosno dostavu obroka. Međutim, struktura financiranja, odnosno gotovo u potpunosti projektno financiranje usluge—čak i kod licenciranih pružatelja—ukazuje na iznimni rizik održivosti pomoći u kući koja se pruža kroz projekte u okviru ESF+ poziva „Zaželi – prevencija institucionalizacije“. U vrijeme izrade ovog Socijalnog plana, pomoć u kući se pružala u okviru čak 30 projekata, unutar kojih su jedan dio korisnika i osobe s invaliditetom. Dodatni je rizik za održivost, nakon završetka projektnog financiranja, i u tome što su trenutno, prema dostupnim podacima, samo 3 licencirana pružatelja ove usluge. Jačanje kapaciteta i licenciranje dodatnih, iz bazena onih koji uslugu već pružaju, prioritetno je za održavanje dostupnosti usluge pomoći u kući u narednom razdoblju.

Što se tiče usluge **osobne asistencije**, u konzultacijama sa Savjetom za socijalnu skrb i drugim uključenim dionicima, naglašen je rizik vezano za pronalaženje, usavršavanje, zapošljavanje i zadržavanje dovoljnog broja radnika kako bi se osigurala pokrivenost ovom uslugom. Trenutno je, prema podacima iz Registra, na području Županije 8 licenciranih pružatelja osobne asistencije, međutim odobravanje ove usluge, pored proceduralnih i administrativnih uskih grla, usporava manjak radnika.

Sve inovativne i projektno financirane usluge izrazito su nerazvijene i nedostupne. **Specijalizirani prijevoz za osobe s invaliditetom** pružaju isključivo organizacije civilnog društva, i to dominantno za potrebe svojih usluga i aktivnosti, a iznimno za zadovoljavanje drugih potreba osoba s invaliditetom. Tako su, prema dostupnim informacijama, ovu uslugu pružale Udruga osoba s invaliditetom Slavonski

Brod "Loco-Moto" (dalje u tekstu: udruga Loco-Moto), udruga Regoč, Udruga slijepih BPŽ te HVIDRA kroz projekt financiran sredstvima Ministarstva branitelja. Dionici su u konzultacijama istakli i da, čak i tamo gdje postoji priuštiv javni prijevoz, on nije prilagođen osobama s invaliditetom.

U pogledu **podrške neformalnim njegovateljima** odraslih osoba s invaliditetom, važno je istaknuti da im trenutno nije dostupna ni jedna usluga u svrhu odmora od skrbi. U narednom se razdoblju može očekivati pilot provedba projekta udruge Regoč "Imam vrijeme za sebe!" financiranog sredstvima ESF+. U okviru ovog projekta će oko 30 neformalnih njegovatelja—i to samo onih s priznatim statusom roditelja njegovatelja/njegovatelj, dobiti usluge radi odmora od skrbi.

Od usluga koje su usmjerene uključivanju na tržište rada osoba s invaliditetom, prema prikupljenim podacima, u potpunosti je zadovoljena potreba za **pomoći i podrškom u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju**, dok usluga **radnog asistenta** za osobe s intelektualnim teškoćama na otvorenom tržištu rada ne postoji, iako postoje pružatelji usluga ovoj korisničkoj skupini. Detaljna analiza pokazuje da je sve usluge u ovom području pružio HZZ, što osigurava održivost usluge te ukazuje i na potencijal povezivanja i sinergije s organizacijama civilnog društva aktivnim u podršci ovoj skupini korisnika, posebno u području aktivacije na tržištu rada osoba s intelektualnim teškoćama.

Osobe starije životne dobi iznad 65 godina

Analiza dostupnosti socijalnih usluga za starije osobe otkriva nejednakosti u pristupu ključnim oblicima podrške. **Pomoć u kući** ima visoku stopu pokrivenosti, iako je značajan premašaj za pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane dok ona koja uključuje organiziranje prehrane ima pokrivenost od 25%. Neki dionici u intervjuima navode kako postoje pružatelji dostave prehrane na komercijalnoj osnovi. Dionici kao i intervjui s predstavnicima korisničkih skupina ističu da se mnoge usluge pomoći u kući bez prehrane se pružaju putem projekata u sklopu ESF+ poziva „Zaželi– prevencija institucionalizacije” preko općina i udruga, kojih je identificirano ukupno 37 na području BPŽ. Postoji zabrinutost oko toga hoće li općine i civilni sektor moći preuzeti financiranje tih usluga kada EU projekti završe.

Smještaj ili organizirano stanovanje postiže visoku stopu pokrivenosti od 97%. No unatoč tome dionici ističu da postoji opći nedostatak smještajnih kapaciteta, posebno za starije osobe s narušenim mentalnim zdravljem; domovi su puni, a liste čekanja dugačke. Iz intervjua s predstavnikom HZSR, ističe se da je županijski dom za stare i nemoćne osobe u potpunosti pun, a mnogi korisnici su dugotrajno na smještaju i ne dolazi se do novih mjesta. Značajna ulaganja su razvidna u tom području. Primjerice, trenutno je u procesu izgradnje Centar za starije osobe Vrpole (ulaganje u sklopu NPOO-a) koji je predviđeno da ima 123 ležaja ili kreveta za institucijske i izvaninstitucijske usluge, odnosno 93 kreveta za uslugu smještaja III. i IV. stupnja usluge, 16 kreveta za pružanje IV. stupnja usluga za oboljele od Alzheimerova te 20 kreveta za cjelodnevni boravak i 10 kreveta za poludnevni boravak. Grad Slavonski Brod financira izgradnju doma za starije sa smještajnim kapacitetom od 108 osoba. Županija financira kao projekte od strateškog interesa dogradnju Doma za stare i nemoćne u Slavonskom Brodu (dodanih 70-75 osoba te 12 osoba s Alzheimerom će moći biti smješteni) te dogradnju Doma za starije i nemoćne u Novoj Kapeli. U prvim fazama traženja lokacije je i Braniteljski centar kojeg bi financiralo Ministarstvo hrvatskih branitelja s kapacitetom za smještaj 150-200 branitelja. Uz navedena ulaganja kao i evidentiran ukupan broj smještaja, potrebno je istaknuti analizu podataka iz Registra za ovu uslugu. U Registru je ukupno 39 licenciranih pružatelja smještaja za starije, od kojih 13 pruža uslugu u Mreži. Tih 13 pružatelja ima ukupni kapacitet od 494 smještaja, od kojih je 188 ugovoreno kroz Mrežu, tj. 38% njihovog kapaciteta. Posebnost na području BPŽ predstavlja Udruga za Alzheimer i ostale demencije u Slavonskom Brodu koja cjelokupni kapacitet od 37 korisnika ima za IV stupanj usluge i sve je ugovoreno u Mreži. Ako usporedimo navedeni broj koji je ugovoren kroz Mrežu (188) s procijenjenim brojem očekivanih korisnika iz Obrasca 5 od 1.122 (u koje spadaju osobe iznad 65, s invaliditetom, u riziku od siromaštva) osobe vidimo kako ugovoreni kapaciteti u Mreži pokrivaju tek 17% potreba. Ova činjenica značajno ukazuje na potrebu širenja obuhvata usluga kroz Mrežu, ciljano prema korisnicima koji su potrebi za uslugama smještaja i takvog oblika podrške.

Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi za starije osobe pokazuju niske stope pokrivenosti. **Organizirani prijevoz i pratnja pokriva tek 31% potreba** (270 korisnika od očekivanog broj od 879). Dionici ističu da nedostatak prijevoza i lošu prometnu povezanost otežava dostupnost usluga, posebno u ruralnim područjima. Navode neke mogućnosti poput besplatnog vlaka za starije osobe, no to je tek dio odgovara. Primjer pružanja ove usluge je projekt Društva multiple skleroze Brodsko-posavske županije – „Čuvajte nas, vozite nas!" koji je bio financiran u sklopu natječaja MRMSOSP-a, no trenutno više nema takvih projekata na području županije. HVIDRA također pruža kroz projekt uslugu prijevoza braniteljima za potrebe zdravstvenih pregleda. BPŽ je financirala projekt udruge STUP za prijevoz starijih osoba na području LAG Posavina (središnji dio BPŽ), obuhvatili su 70 korisnika u 2024. **Alarmni dojavni sustavi za starije osobe** uopće nisu dostupni, iako je procijenjeno da postoji potreba za 1.243 korisnika. Dionici navode kako postoje određene ideje koje se nisu realizirale, stoga postoji prostor za novi pokušaj razvoja dojavnih sustava. Usluge iz sektora zdravstva ne pokazuju bolje rezultate. **Zdravstvena njega u kući** bilježi te 18% pokrivenosti potreba. Intervjui s korisničkim skupinama navode da su mobilni timovi i inovativne usluge u ruralnim područjima u razvoju, ali ovise o projektima.

Starije osobe narušenog mentalnog zdravlja nemaju pristup **boravku**, nema evidentiranih korisnika, osim onih u sklopu domova za starije koji su namijenjeni korisnicima doma, dok je očekivani broj korisnika 617. Generalno dionici navode nedostatak dnevnih boravaka i inovativnih usluga za starije osobe te potrebna su ulaganja u stručni kadar, materijalne uvjete i proširenje kapaciteta. GDCK Slavonski Brod stvorio je suvremene prostorne uvjete za boravak kroz projekt za infrastrukturu u socijalnoj skrbi financiranu iz EFRR-a, no nakon toga nije imao prilike ugovoriti usluge kroz Mrežu čime se taj resurs adekvatno ne koristi. Dnevni boravak je u fazi formiranja od strane Matice umirovljenika u Slavonskom Brodu u jednom od mjesnih odbora Grada Slavenskog Broda koji je dan udruzi na korištenje i opremljen. S druge strane **Klubovi i centri za druženje** također bilježe izrazito nisku pokrivenost od 13%. No tu postoje već navedene aktivnosti kluba/centra za druženje starijih i u različitim općinama koje dijelom sufinanciraju te aktivnosti ili ustupaju prostor za rad. One zasigurno zadovoljavaju dio potreba starijih osoba no nema procijenjenog broja korisnika.

Iako postoji dobra pokrivenost **savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i psihosocijalne podrške** ona je uglavnom vezana za usluge savjetovanja. Raznoliki akteri pružaju ove usluge, te se vidi prostor za poticanje daljnjeg licenciranja pružatelja socijalnih usluga i ulazak u Mrežu socijalnih usluga. Dionici navode da psihosocijalno savjetovanje za starije nije razvijeno. Psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi se pruža od HZSR izravno. Osim toga GDCK Slavonski Brod je jedini licencirani pružatelj usluge no uslijed različitih okolnosti ne pruža uslugu. Psihosocijalno savjetovanje pruža udruga Vrapčiči, ali na projektnoj osnovi te nisu licencirani za pružanje usluge. Osim toga, ovdje je bitno istaknuti da postoje još dodatna 143 korisnika koje obuhvaća Dom zdravlja BPŽ kroz rad službe za patronažu. No iako aktivno rade u ovom području, nisu uključeni u izračun jer ne pružaju uslugu u smislu onoga kako je specifično definirano u ZOSS. Obiteljski centar PS BP u intervju potvrđuje kako ne rade posebno sa starijim osobama.

Starije osobe oboljele od demencije imaju tek dijelom dostupnu uslugu kontinuirane njege u kući. Usluge starije osobe koje imaju njegovatelje kojima je potrebna podrška pokazuju nisku pokrivenost. Usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i podrške bilježe obuhvaćaju 46% od očekivanog broja korisnika. Dodatno broj korisnika (235) je obuhvaća Dom zdravlja SB kroz rad službe za patronaže. No kao i ranije komentirano, nisu uključeni u izračun jer ne pružaju uslugu u smislu onoga kako je definirano u ZOSS. Također privremeni i povremeni smještaj radi predaha od skrbi ima nisku pokrivenost od 18%. Usluge koje se nude su dostupne uz plaćanje te ovu uslugu pružaju jedino Obiteljski dom za starije Blaževac. Usluga privremene njege u kući ima nije prisutna.

Terminalno bolesne osobe imaju djelomičnu dostupnost palijativne skrbi. Palijativna skrb u kući pokriva 23% potreba. Stacionarna palijativna skrb bilježi nešto veću pokrivenost od 66%. Ona se pruža u tri bolnice, najviše u Specijalnoj bolnici za psihijatriju i palijativnu skrb Sveti Rafael Strmac te u Općoj bolnici Slavonski Brod i Nova Gradiška. Intervjui s korisničkim skupinama ističu da je palijativna skrb ovisna o starijim liječnicima koji su u mirovini i rade na pola radnog vremena, što stvara nesigurnost za budućnost skrbi. Također izazov u radu predstavlja i izgaranje zbog veliko opsega posla kao i određena

stigmatizacija palijativne skrbi. Manjak je i psihološke podrške za pacijente, ali i stručni medicinski tim. Također identificiraju probleme s kapacitetima za starije pacijente. Navode da kada obitelj više ne može skrbiti za stariju osobu, često nema adekvatnog rješenja zbog nedostatka mjesta u domovima i hospicijima. Suradnja s bolnicom Sveti Rafael Strmac omogućuje privremeni smještaj, ali nakon toga obitelji su često prepuštene same sebi.

Neke od jedinca lokalne samouprave u svojim odgovorima također ističu potrebe za dodatnim uslugama za starije osobe poput centra za starije osobe i smještaj, dnevnog boravka i skrb za oboljele od Alzheimerove bolesti i drugih demencija, prilagođenog prijevoza starijih osoba te dostavu gotovih obroka starijim osobama ističući gore navedene potrebe iz svoje geografske perspektive.

Izbjeglice, pripadnici romske nacionalne manjine te strani radnici

Analiza dostupnosti usluga povezanih s romskom nacionalnom manjinom je **pokazala manjak korištenje usluga za prevladavanje komunikacijskih barijera**. U razgovorima s dionicima, utvrđeno je kako je integracija romske populacije na relativno niskoj razini. Trenutačno ne postoje programi, aktivnost ili usluga unutar lokalne zajednice za romsku nacionalnu manjinu u smislu integracije, zapošljavanja, rada s djecom ili poticanja na redovno obrazovanje.

Zabilježena su međutim **ograničenja za daljnji razvoj usluga**. Primjerice, kako je istaknuto kroz intervju s područnim uredom HZSR „romska manjina se često ne izjašnjava kao takva primjerice na području Nove Gradiške), a što posljedično ograničava ostvarivanje njihovih prava te sudjelovanje u mogućim programima.

Mogućnosti za razvoj usluga se tiču direktnog ulaska u njihovo naselje ili korištenje mogućnosti mjesnog odbora za facilitiranje rada. Neke organizacije poput GDCK Slavonski Brod ili patronažnih sestara Doma zdravlja Slavonski Brod imaju prethodna iskustva koja su stvorila poveznice i povjerenje koje može biti zalog budućeg rada. Dionici potvrđuju da je potrebno organizirati radionice s djecom kako bi ostali u obrazovanju, kao i razmotriti mogućnost rada obiteljskih suradnika s romskom populacijom na koju do sada nisu bili toliko usmjereni. Prema intervju s predstavnikom Obiteljskog centra PS BP program 'Rastimo zajedno i mi plus' koji je usmjeren na romsku populaciju se planira provoditi i u Brodsko-posavskoj županiji u budućnosti.

Za izbjeglice i osobe pod međunarodnom zaštitom podaci pokazuju ne pokazuju korištenje usluga. Uslugu koordinatora integracije koristio je jedino HZZ za 14 korisnika, dok ostale usluge nisu bile korištene. Intervjui s predstavnicima korisničkih skupina ističu da trenutno nema konkretnih programa i aktivnosti s njima. Intenzivna pomoć (smještaj, prijava, dokumentacija, povezivanje s institucijama) pružana je intenzivno na početku rata u Ukrajini i većeg vala dolazaka. Utvrđeno je kako je sustav podrške tada adekvatno reagirao. Tu se posebno istaklo GDCK Slavonski Brod koje duže vremena organiziraju da ju pakete preko robnih zaliha, a ranije su imali i više aktivnosti integracije za ovu populaciju.

Broj djece stranog državljanstva bez pratnje je bio vrlo velik do ožujka 2025., ali je nakon toga smanjen na području županije. Prema MUP-u, 45 djece bez pratnje zatečeno je prošle godine, ali HZSR procjenjuje da je brojka veća. Smještaju se, prema intervjuu, s područnim uredom HZSR, na području Osijeka, a djeca mlađa od 14 godina u CPUZ Kuća sretnih ciglica u Slavonskom Brodu. No smještaj je upitan zbog popunjenih kapaciteta. Jedina specifična usluga koja je priznata početkom 2025. godine za mali broj učenika (do pet) je poludnevni boravak za djecu radi lakšeg savladavanja jezika.

Besplatna pravna pomoć je bila intenzivno korištena, i to od strane 120 korisnika, pružena od IPC.

Perspektiva jedinica lokalne samouprave u Brodsko-posavskoj županiji

Kroz istraživanje koje je provedeno među JLS u Brodsko-posavskoj županiji, u kojem je sudjelovalo njih 16¹⁶ od 23, pri čemu su odgovorili svi gradovi u županiji, prikupljene su informacije o stanju pružanja socijalnih usluga i potreba s lokalne razine.

Kroz istraživanje JLS su istaknuli koje od 19 ponuđenih temeljnih socijalnih usluga su dostupne na njihovom području te su rezultati pokazali kako je pomoć u kući najzastupljenija, tj. dostupna u 81% JLS koje su odgovorile, potom pomoćnici u nastavi (38%) i dostava gotovih obroka (38%).

Tablica 11 Zastupljenost socijalnih usluga u JLS u BPŽ koje su sudjelovale u istraživanju

Socijalna usluga	Broj JLS gdje je dostupno	Udio
Pomoć u kući	13	81,25%
Pomoćnici u nastavi	6	37,50%
Dostava gotovih obroka	6	37,50%
Savjetovanje	3	18,75%
Stručna procjena	3	18,75%
Obiteljska medijacija	3	18,75%
Organizirano stanovanje	3	18,75%
Smještaj	3	18,75%
Podjela namirnica	3	18,75%
Psihosocijalno savjetovanje	2	12,50%
Socijalno mentorstvo	2	12,50%
Psihosocijalna podrška	2	12,50%
Rana razvojna podrška	2	12,50%
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i redovnog obrazovanja	2	12,50%
Boravak	2	12,50%
Prilagođeni prijevoz za osobe s invaliditetom i/ili starije osobe	2	12,50%
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja	1	6,25%
Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja	1	6,25%
Prenočište/prihvatište za osobe u beskućništvu	0	0,00%

Izvor: anketno istraživanje među JLS u BPŽ prema Obrascu 6, obrada autora

Na sljedećem prikazu vidimo raspodjelu prisutnosti socijalnih usluga u pojedinim JLS koje su odgovorile te ukupan broj pružatelja socijalnih usluga koje su istaknule da djeluju na njihovom području:

¹⁶ JLS koji su odgovorili na upitnik: Grad Slavonski Brod, Grad Nova Gradiška, Općina Klakar, Općina Rešetari, Općina Nova Kapela, Općina Gornji Bogićevci, Općina Sikirevci, Općina Slavonski Šamac, Općina Oriovac, Općina Vrbje, Općina Stara Gradiška, Općina Davor, Općina Vrpoltje, Općina Cernik, Općina Garčin, Općina Okučani

Tablica 12 Broj pružatelja socijalnih usluga i zemljopisna rasprostranjenost socijalnih usluga u JLS BPŽ

	Pomoć u kući	Pomoćnici u nastavi	Smještaj	Organizirano stanovanje	Savjetovanje	Stručna procjena	Psihosocijalno savjetovanje	Socijalno mentorstvo	Obiteljska medijacija	Psihosocijalni tretman radi	Psihosocijalna podrška	Rana razvojna podrška	Pomoć pri uključivanju u	Boravak	Dostava gotovih obroka	Podjela namirnica	Prilagođeni prijevoz za osobe	Prenosište/prihvatilište za osobe u	Sklonište za žrtve obiteljskog nasilja
Grad Slavonski Brod																			
Općina Klakar																			
Općina Rešetari																			
Općina Nova Kapela																			
Općina Gornji Bogićevci																			
Općina Sikirevci																			
Općina Slavonski Šamac																			
Općina Oriovac																			
Općina Vrbje																			
Općina Stara Gradiška																			
Grad Nova Gradiška																			
Općina Davor																			
Općina Vrpolje																			
Općina Cernik																			
Općina Garčin																			
Općina Okučani																			

Izvor: anketno istraživanje među JLS u BPŽ prema Obrascu 6, obrada autora

Ovi rezultati vrlo jasno ukazuju na zemljopisnu nedostupnost pojedinih usluga, iz perspektive pojedinih JLS, čime se naglašava potreba za strateškim pristupom za osiguravanje dostupnosti temeljnih socijalnih usluga diljem županije, u pojedinim zajednicama.

3.6. Procjena kapaciteta pružatelja socijalnih usluga za održivi razvoj kvalitetnih socijalnih usluga

Ovdje su prikazani ključni podaci o kapacitetima pružatelja usluga prikupljeni istraživanjem među pružateljima socijalnih usluga (Obrazac 3), istraživanjem među jedinicama lokalne samouprave na području BPŽ (Obrazac 6), intervjuima s predstavnicima korisničkih skupina (Obrazac 8) te Hrvatskim zavodom za socijalni rad i Obiteljskim centrom (Obrazac 7), konzultativnim sastancima sa Savjetom za socijalnu skrb BPŽ te analizom Registra pružatelja socijalnih usluga MRMSOSP. U prvom dijelu, 49 pružatelja usluga koji su sudjelovali u istraživanju kroz Obrazac 3 (anketa) prikazani su prema pravnom obliku, ključnim korisničkim skupinama kojima su usmjereni uz strukturu financiranja za pojedine usluge. Iako su se temeljem Obrasca 3 prikupljale i informacije o tome posjeduju li pojedini pružatelji licencu za pojedinu socijalnu uslugu, te informacije se ne mogu smatrati sveobuhvatnima, jer su rezultati za neke usluge odstupali od podataka u Registru. U tom registru je prema trenutnom stanju navedeno 65 pružatelja, od kojih je 27 (42%) s nekom od usluga za koje su licencirani u Mreži

. (Važno je istaknuti kako je namjera bila kroz istraživanje osigurati informacije od što šireg kruga pružatelja, bili oni licencirani ili ne, te stoga su u analizi uključeni podaci svih pružatelja. U analizi izvora financiranja su podaci od pružatelja koji su odgovorili na upitnik, što daje ilustrativnu sliku strukture financiranja pojedinih usluga. Na kraju je važno istaknuti kako za određene usluge, iako piše vrijednost „0“ kod broja pružatelja, u tablicama u poglavlju 3 se za te usluge mogu eventualno pronaći vrijednosti broja korisnika – to znači kako su ti podaci dostavljeni od strane HZSR, a ne od samih pružatelja.

U drugom dijelu, istaknuti su ključni izazovi i potrebe za razvojem u kapacitetima pružatelja prema provedenim razgovorima s ključnim dionicima kao i kroz otvorene odgovore u anketi među pružateljima usluga.

Analiza pružatelja po pravnom obliku i izvorima financiranja

Struktura pružatelja koji su sudjelovali u istraživanju prema pravnom obliku i korisničkim skupinama prema kojima pružaju usluge je prikazana u tablici u nastavku.

Tablica 13 Struktura pružatelja socijalnih usluga prema pravnom obliku i korisničkim skupinama u BPŽ

	Djeca i mladi	Osobe s invaliditetom	Osobe s poteškoćama mentalnog zdravlja	Osobe u riziku od siromaštva	Obitelji	Nacionalne manjine/ izbjeglice	Starije osobe
Javna ustanova	6	3	8	3	5	2	5
Organizacija civilnog društva (udruga)	9	10	5	6	7	1	7
Vjerska zajednica	0	2	1	1	0	0	1
Privatni pružatelj	1	2	1	0	0	0	6
Fizička osoba	0	0	0	0	0	0	1
UKUPNO	16	17	15	10	12	3	20

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Iz prikazanog, najveći broj udruga, njih 10, radi s osobama s invaliditetom, dok 9 udruga pruža usluge za djecu i mlade te njih 7 usluge za obitelji.. Javne ustanove najviše su uključene u rad sa osobama s poteškoćama mentalnog zdravlja – pri tome važno je napomenuti kako ovom analizom su obuhvaćeni odgovori na upitnik, pa recimo nisu svi domovi za starije (javni i privatni) obuhvaćeni – kojih prema Registru ima 40 u BPŽ. Privatni pružatelji i fizičke osobe češće rade sa starijima, dok je njihova uključenost u rad s drugim skupinama manja. Ukupno, najveći broj organizacija pruža usluge starijim osobama (20), dok su nacionalne manjine i izbjeglice najmanje zastupljene kao korisnici (samo 3

organizacije svih vrsta). Ova raspodjela ukazuje na koncentraciju usluga prema starijim i osobama s invaliditetom i potencijalni manjak podrške drugima, posebice osobama u riziku od siromaštva te obiteljima.

Djeca i mladi

Temeljem podataka iz obrasca 3 koji su dostavili obuhvaćeni pružatelji, analizirana je struktura pružatelja (broj licenciranih, nelicenciranih i onih u postupku licenciranja) te struktura financiranja usluga prema izvorima.

U području djece s teškoćama u razvoju, za uslugu rane razvojne podrške nisu evidentirani podaci pružatelja kroz anketu iako prema Registru postoje 4 licencirana pružatelja: Obiteljski koordinator-, udruga Plavi cvijet, Udruga za razvojnu podršku Točkica, Poliklinika Zlatni Cekin no niti jedan nema ugovoren kapacitet kroz Mrežu. Za psihosocijalnu podršku djeci i obiteljima iste četiri organizacije su licencirani pružatelji te je evidentirano kako je udio financiranja ove usluge kroz Mrežu 47%, dok ostalo iz drugih izvora, projektno te u manjem dijelu iz proračuna Županije i JLS. Za usluge boravka i smještaja je ključni pružatelj Poliklinika Zlatni Cekin, koji financira usluge dominantno iz Mreže (88%), dok dodatna sredstva dolaze iz Županijskog i lokalnih proračuna. Usluga pomoći pri uključivanju u obrazovanje, ima u Registru tri licencirana pružatelja, no nije ugovorena u Mreži te se ne pruža niti projektno. Inovativne usluge poput prijevoza i podrške roditeljima njegovateljima financiraju se projektno i proračunski (npr. do 75% iz projekata i do 50% iz državnog proračuna). Logopedska terapija je primarno ostvarena kroz sustav zdravstva (OB Nova Gradiška i Poliklinika Zlatni Cekin) iz državnog proračuna, te dodatno projektno od strane udruga Prevencija..

Kod djece bez odgovarajuće roditeljske skrbi, smještaj i boravak osigurani su od strane ključnog pružatelja za ovu skupinu CPUZ Kuća sretnih ciglica, a financiranje dolazi isključivo iz državnog proračuna.

Za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo, dostupne su usluge savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i podrške, no prema Registru nema licenciranih pružatelja. Usluge koje su evidentirane kroz HZSR se primarno upućuju na Obiteljski centar PS BP (savjetovanje i psihosocijalno savjetovanje), dok za psihosocijalnu podršku nije potpuno jasno na kojeg pružatelja HZSR upućuje, obzirom kako nema licenciranih pružatelja u BPŽ. Ostali pružatelji (koji nisu licencirani) su za sve tri usluge je udruga Vrapčići (na području Slavonskog Broda), dok uslugu savjetovanja pruža još i udruga Prevencija (na području Nove Gradiške), uslugu psihosocijalnog savjetovanja i GDCK Slavonski Brod. Kod ovih usluga izraženo je oslanjanje na projektna sredstva (do 67%) i državna sredstva (do 50% - odnosi se na rad Obiteljskog centar PS BP), kod psihosocijalnog savjetovanja trećina sredstava za usluge je i iz županijskog proračuna, dok se ističe visoka zastupljenost kombiniranih modela financiranja.

Kod psihoedukativnih i preventivnih programa ključni provoditelj aktivnosti je Policijska uprava Brodsko-posavska s najvećim obuhvatom korisnika, pri čemu je tu financiranje iz državnog proračuna u sklopu redovnih aktivnosti. Drugi važni pružatelji su Obiteljski centar PS BP (u sklopu redovne aktivnosti) te udruge Prevencija i Vrapčići te GDCK Slavonski Brod, čije su aktivnosti u ovom području većinom projektno financirane.

Za djecu u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti, zabilježena je manja zastupljenost usluga, no inovativne projektne financirane aktivnosti poput obrazovne podrške i socijalizacijskih aktivnosti u potpunosti se oslanjaju na projektna sredstva (100%).

U podskupini djece i mladih s problemima u ponašanju je usluge smještaja i boravka ključni pružatelj CPUZ Kuća sretnih ciglica kroz organizirano stanovanje, s državnim financiranjem. Dodatno boravak pruža i Centar za nestalu i zlostavljanu djecu iz Osijeka koji ima boravak u Slavonskom Brodu. Ostale usluge smještaja za ovu skupinu ostvaruju se u značajnom dijelu kod pružatelja izvan BPŽ. Uslugu psihosocijalne podrške u značajnoj mjeri pruža HZSR PU Slavonski Brod, dok projektno pružaju udruge Vrapčići na području Slavonskog Broda te udruge Prevencija u Novoj Gradišci.

Također, u skupini djece i mladih u alternativnim oblicima skrbi izvan obitelji, usluga smještaja do 26. godine osigurana je jednim licenciranim pružateljem, CPUZ Kuća sretnih ciglica s potpunim osloncem na državni proračun. Za krajnju podskupinu, djecu i mlade u kriznim situacijama, nisu evidentirani aktivni pružatelji, dok se prema informacija HZSR korisnici upućuju na pružatelje izvan BPŽ u Centre za pružanje usluga u zajednici Osijek, Dugave i Ivanec.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 14 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za djecu i mlade u BPŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
DJECA S TEŠKOĆAMA U RAZVOJU											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Rana razvojna podrška	0	0	0	0							
Psihosocijalna podrška djetetu ili obitelji djeteta s teškoćama u razvoju 8 - 18 g.	4	4	0	0	47	25	0	0	4	4	20
Boravak	1	1	0	0	88	0	0	0	6	6	0
Smještaj ili organizirano stanovanje	1	1	0	0	88	0	0	0	6	6	0
Pomoć pri uključivanju u programe odgoja i obrazovanja	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Prilagođeni prijevoz za djecu s teškoćama u razvoju	2					0	0	50	24	27	0
Privremeni njegovatelj za djecu s teškoćama u razvoju u obitelji radi predaha od skrbi	0										
Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima njegovateljima djece s teškoćama u razvoju	4					75	0	0	3	3	20
Socijalne usluge u suradnji s drugim sustavima											
Logopedijska terapija za djecu s teškoćama u razvoju	3					20	0	80	0	0	0
Pomoćnik u nastavi/stručni komunikacijski posrednik za djecu s teškoćama u razvoju	2					63	0	0	19	18	0
DJECE BEZ ODGOVARAJUĆE RODITELJSKE SKRBI I ČIJA SE PRAVA KRŠE											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (u kriznim situacijama ili u drugim slučajevima)	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Boravak	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
DJECA ČIJE JE MENTALNO ZDRAVLJE UGROŽENO											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Savjetovanje za sve kategorije djece i mladih	3	1	2	0	0	67	0	33	0	0	0
Psihosocijalno savjetovanje za sve kategorije djece i mladih za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo	3	1	2	0	0	33	0	33	33	0	0

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Psihosocijalna podrška koju su ostvarila djeca (ne uključuje djecu s teškoćama u razvoju i djecu s problemima u ponašanju)	2	2	0	0	0	50	0	50	0	0	0
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi i usluge koje su osigurane u zdravstvenom sektoru											
Psihoedukativni i preventivni programi za mlade	4					67	0	33	0	0	0
Programi podrške i preventivni programi za mlade radi suzbijanja ovisnosti	5					50	0	25	23	0	3
DJECA U RIZIKU OD SIROMAŠTVA I SOCIJALNE ISKLJUČENOSTI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Socijalno mentorstvo djetetu korisniku zajamčene minimalne naknade	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Info centar za mlade	0										
Socijalizacijske i razvojne aktivnosti za djecu	2					100	0	0	0	0	0
Pomoć i podrška u obrazovanju	1					100	0	0	0	0	0
Međusektorski program rane prevencije siromaštva i integrirana podrška djetetu u siromaštvu	0										
DJECA I MLADI S PROBLEMIMA U PONAŠANJU											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje (krizni, radi provedbe psihosocijalnog tretmana ili drugi oblik smještaja)	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Boravak	2	2	0	0	45	0	0	50	0	0	5
Psihosocijalna podrška specifično za djecu i mlade s problemima u ponašanju radi provedbe psihosocijalnog tretmana	2	2	0	0	0	100	0	0	0	0	0
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Individualni socijalno- pedagoški ili savjetodavni rad	4					50	25	25	0	0	0
Grupna i vršnjačka podrška	2					100	0	0	0	0	0
Mentorstvo za djecu i mlade s problemima u ponašanju	0										

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
DJECA I MLADI U ALTERNATIVNIM OBLICIMA SKRBI IZVAN OBITELJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje do 26. godine	1	1	0	0	0	0	0	100	0	0	0
Socijalno mentorstvo radi prestanka usluge smještaja	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financirane usluge iz sustava socijalne skrbi											
Stambeno zbrinjavanje mladih u kriznim situacijama	0										
DJECA I MLADI U KRIZNIM SITUACIJAMA (MALOLJETNIČKA TRUDNOĆA, DJECA BEZ PRATNJE I ŽRTVE TRGOVANJA LJUDIMA)											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje	0	0	0	0							

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Građani s obiteljskim rizicima

U segmentu opće prevencije, usluge podrške i pomoći tijekom tranzicije u roditeljstvo (2 pružatelja), te grupa podrške roditeljima (4 pružatelja). U oba slučaja financiranje dolazi iz kombinacije projekata i državnog proračuna – u omjerima 25:75 odnosno 50:50. U domeni savjetovanja i podrške obiteljima, usluga savjetovanja vezanih uz roditeljstvo pruža se kroz 5 organizacija, većinom nelicenciranih (4 od 5), uz raznoliku financijsku strukturu koja uključuje projekte, državne i županijske izvore. Psihosocijalno savjetovanje nudi 3 pružatelja, oslanjajući se ravnomjerno na mrežu, državni proračun i alternativne izvore (po 33,33%). Obiteljska medijacija i podrška obiteljima s višestrukim rizicima (npr. bolest, ovisnosti, siromaštvo) također su prisutne, s dominantnim državnim i projektnim financiranjem. Ključni nositelj preventivnih aktivnosti je Obiteljski centar kao i usluga savjetovanja i psihosocijalne psihosocijalnog savjetovanja dok su ostali pružatelji udruge (nelicencirane) te CPUZ Kuća sretnih ciglica (za psihosocijalnu podršku). Važni pružatelji za sve usluge je udruga Regoč, dok ciljano još savjetovanje provode udruge Prevencija i Pozitiva, obje na području Nove Gradiške, a GDCK Slavonski Brod je također uključen u pružanje psihosocijalne podrške. Ovdje je važno istaknuti ulogu Doma zdravlja Brodsko-posavske županije koji kroz svoj patронаžni tim obuhvaća značajan broj korisnika. Općenito istaknut je nedostatak licenciranih pružatelja.

U području nasilja u obitelji, uslugu smještaja pruža jedan licencirani pružatelj, Udruga Brod, uz mješovito financiranje: projektno (30%), županijski i lokalni proračuni (30% svaki), te 10% iz drugih izvora. Usluga pravne pomoći za žrtve nasilja dostupna je kroz 3 pružatelja, gdje je istaknuta uloga IPC, uz dominantno projektno i državno financiranje. Usluge vezane uz tretman počinitelja nisu aktivne. Za usluge podrške zapošljavanju uključen je i HZZ Područni ured Slavonski brod.

Ukupno, analiza pokazuje da je većina usluga unutar ove skupine pokrivena manjim brojem pružatelja, često bez licence, te da se oslanjaju na raznolike izvore financiranja, pri čemu je projektno i državno financiranje ključna okosnica, uz doprinos lokalne razine.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 15 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s obiteljskim rizicima u BPŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelj a	Broj licencira nih	Broj bez licence	Broj u postupk u licencira nja	Mreža socijalni h usluga	Projektn o	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
OPĆA PREVENCIJA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi)	2					25	0	75	0	0	0
Grupe podrške roditeljima s malom djecom (npr. Škola za roditelje i drugo)	4					50	0	50	0	0	0
SAVJETOVANJE I PODRŠKA OBITELJIMA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine ili obitelji vezano za rizike povezane s obiteljskim odnosima i roditeljstvom	5	1	4	0	20	40	0	20	20	0	0
Psihosocijalno savjetovanje za odrasle osobe do 64 godine ili obitelji (individualno, grupno ili obiteljsko)	3	0	3	0	33,33	0	0	33,33	0	0	33,33
Obiteljska medijacija za odrasle osobe i obitelji koja nije vezana za postupak razvoda braka	2	0	2	0	50	0	0	50	0	0	0
Psihosocijalna podrška obiteljima i odraslim osobama zbog obiteljskih i drugih rizika (bolest, siromaštvo, ovisnosti, invaliditet i drugo)	4	2	2	0	0	25	0	50	0	0	25
Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja	1	0	1	0	100	0	0	0	0	0	0
NASILJE U OBITELJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj	1	1	0	0	0	30	0	0	30	30	10
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelj a	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku u licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
SOS telefon za žrtve nasilja	0										
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - u suradnji sa pravosuđem											
Besplatna primarna/sekundarna pravna pomoć za žrtve nasilja u obitelji	3					43	0	34	10	10	3
Usluga psihosocijalnog tretmana počinitelja nasilja u obitelji prema Zakonu o zaštiti od nasilja u obitelji	0										
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - zapošljavanje											
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju za žrtve nasilja u obitelji	2					15	0	50	15	15	5
KRIZNI DOGAĐAJI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje za majke/roditelje s djecom u kriznoj situaciji	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Privremeno stambeno zbrinjavanje obitelji pogođene krizama i katastrofama	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Građani u riziku od siromaštva

Za građane u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji, podršku u zapošljavanju pruža HZZ Područna služba Slavonski Brod iz državnog proračuna u sklopu redovne aktivnosti. Besplatnu pravnu pomoć nude dva pružatelja, IPC (primarno projektno financiranje) te kroz rješenja o ovoj usluzi od strane BPŽ – Odsjek za imovinsko-pravne poslove i besplatnu pravnu pomoć, financirano iz državnog proračuna (50%) i projekata (49%), uz simboličan doprinos lokalne razine (1%). Usluga posudionice i servisiranja ortopedskih i medicinskih pomagala prisutna je kroz tri pružatelja (Dom zdravlja BPŽ, GDCK Slavonski brod te OB Nova Gradiška) i oslanja se na podjednako financiranje iz županijskih i lokalnih proračuna (po 50%).

Za korisnike ZMN-a, usluga socijalnog mentorstva se provodi izravno od strane HZSR kroz njihov proračun.

U dijelu koji se odnosi na građane u prehrambenoj deprivaciji, socijalna samoposluga i/ili dostava namirnica organizira se kroz tri pružatelja GDCK Slavonski Brod i Nova Gradiška koji se financira iz donacija, humanitarnih akcija i projektno, te Franjevački samostan u Slavonskom Brodu) koji se financira iz lokalne samouprave (82%), županije (8%) i privatnih sredstava korisnika (10%). Pučka kuhinja ili dostava pripremljenih obroka dostupna je preko jednog pružatelja, Caritasova pučka kuhinja Slavonski Brod, koji obuhvaća područje Slavanskog Broda i financirana je iz proračuna JLS (90%), uz 10% iz županijskog proračuna.

Za građane u riziku od beskućništva, niti jedna od usluga (smještaj, boravak, dnevni centar, stambeno zbrinjavanje) nije registrirana kroz aktivne pružatelje, što ukazuje na značajan nedostatak formalno prepoznatih mehanizama podrške ovoj posebno ranjivoj skupini. Podaci HZSR ukazuju na oslanjanje na domove za starije i udomitelje po pitanju usluge smještaja.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 16 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane u riziku od siromaštva u BPŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelj ja	Broj licencira nih	Broj bez licence	Broj u postupk u licencira nja	Mreža socijalni h usluga	Projekt n o	Privatna sredstva korisnik a	Proraču n države	Proraču n županije	Proraču n JLS	Drugo
GRAĐANI U TEŠKOJ MATERIJALNOJ I SOCIJALNOJ DEPRIVACIJI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava -zapošljavanje											
Podrška u zapošljavanju	1					0	0	100	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava -pravosuđe											
Besplatna pravna pomoć za građane u teškoj materijalnoj i socijalnoj deprivaciji	2					49	0	50	0	1	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zdravstvo											
Posudionica i servisiranje ortopedskih i medicinskih pomagala	3					0	0	0	50	0	50
SOCIJALNO ISKLJUČENI KORISNICI ZAJAMČENE MINIMALNE NAKNADE											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Socijalno mentorstvo za odrasle primatelje zajamčene minimalne naknade, osobe koje izlaze iz ustanova ili penalnog sustava ili druge osobe u riziku od socijalne isključenosti	0	0	0	0							
GRAĐANI U PREHRAMBENOJ DEPRIVACIJI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Socijalna samoposluga i/ili dostava/podjela namirnica	3					0	10	0	0	8	82
Pučka kuhinja i/ili dostava pripremljenih gotovih obroka (koji nisu obuhvaćeni uslugom pomoć u kući)	1					0	0	0	0	90	10
GRAĐANI U RIZIKU OD BESKUĆNIŠTVA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj ili organizirano stanovanje	0	0	0	0							

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Boravak	0	0	0	0							
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Dnevni centar za podršku i informiranje	0										
Stambeno zbrinjavanje osoba u riziku od beskućništva	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Rizici povezani s mentalnim zdravljem

Za građane s rizicima mentalnog zdravlja, preventivne usluge se ostvaruju u području javnog zdravstva ili socijalne skrbi kroz 4 pružatelja: udruga Vrapčići, Obiteljski centar PS BS, Nastavni zavod za javno zdravstvo BPŽ, udruga Pozitiva, Opća bolnica Slavonski Brod. Financiranje se najvećim dijelom oslanja na projekte (50%), dok ostatak dolazi iz državnog (25%) i županijskog proračuna (25%).

U skupini građana sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja, najzastupljeniji su programi socijalnog uključivanja i rekreativne aktivnosti: programi socijalnog uključivanja (3 pružatelja) financirani su iz državnog (67%) i projektnog (33%) izvora; rekreativne i socijalizacijske aktivnosti provode također 3 pružatelja, financirani iz državnog i županijskog proračuna po 50%. Grupe podrške za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja uključuju kombinirane modele financiranja: jedan pružatelj se financira 100% projektno (podrška obiteljima), dok za drugu uslugu se koristi kombinacija proračunskih i „drugih“ izvora. Krizne intervencije pružaju 2 subjekta, s uravnoteženim financiranjem iz privatnih sredstava korisnika (50%) i projektnih sredstava (50%). U ovom segmentu ključni pružatelj je udruga Pozitiva, koja obuhvaća najveći broj korisnika, te udruga Vrapčići, OB Slavonski Brod, Nastavni zavod za javno zdravstvo BPŽ, Bolnički red sv. Ivana od Boga.

Za građane suočene s ovisnostima, prisutan je niz specijaliziranih programa: klubovi za ovisnike o kockanju i drogi pružaju se uz dominantno projektno financiranje (100%) od strane udruge Vrapčići, dok je za ovisnike o alkoholu model mješovit, uz 50% projektno i 50% iz državnog proračuna, gdje OB Slavonski Brod ima istaknutu ulogu, uz udrugu Vrapčići. Programi smanjenja štete (*harm reduction*) uključuju dva pružatelja (posebno istaknuta uloga Nastavnog zavoda za javno zdravstvo BPŽ, dok je drugi pružatelj udruga Vrapčići) i financiraju se iz projekta (50%) i drugih izvora (50%).

Kada je riječ o odraslim osobama s mentalnim oštećenjem i ovisnicima, za usluge smještaja ili organizirano stanovanje s 2 licencirana pružatelja, čije je financiranje podijeljeno između Mreže (50%) i županijskog proračuna (50%), a riječ je o Bolničkom redu sv. Ivana od Boga te M Medika j.d.o.o. (privatni pružatelj). Obuhvat uslugom je u puno većem broju kod udomiteljskih obitelji na području županije. Kod smještaja za ovu skupinu prema podacima HZSR ipak većina smještaja se ostvaruje izvan županije, diljem Hrvatske, kod sljedećih pružatelja: Centar za rehabilitaciju "Mala Terezija" Vinkovci, Dom za odrasle osobe Ljeskovica, Udruga NE-ovisnost, Terapijska zajednica Susret, Terapijska zajednica Papa Giovanni XII., Terapijska zajednica Susret Terapijska zajednica susret – Terapijski centar Ivanovac pored Okučana, Terapijska zajednica Mondo Nuovo Centar «Sv. Ante Padovanski» u Nuniću Terapijska zajednica PET PLUS, Papa Giovanni 23 Terapijska zajednica „Pape Ivana XXIII“ Usluga psihosocijalne podrške dostupna je putem 4 pružatelja, najviše putem Nastavnog zavoda za javno zdravstvo BPŽ, te udruge Vrapčići (licenciran), te udruge Pozitiva i OB Slavonski Brod uz raznovrsno financiranje: projektno, iz državnog i županijskog proračuna, te alternativnih izvora – svaki s udjelom od 25%.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 17 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe s rizicima mentalnog zdravlja u BPŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelj a	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku u licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
GRAĐANI S RIZICIMA MENTALNOG ZDRAVLJA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Preventivni programi u području javnog zdravstva ili socijalne skrbi	4					50	0	25	25	0	0
GRAĐANI SA ZNAČAJNIJIM TEŠKOĆAMA MENTALNOG ZDRAVLJA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Programi socijalnog uključivanja ovisnika i osoba s teškoćama mentalnog zdravlja u zajednici	3					33	0	67	0	0	0
Organizirane kreativne, rekreativne i socijalizacijske aktivnosti strukturiranog provođenja slobodnog vremena	3					0	0	50	0	50	0
Grupe podrške i vršnjačka podrška za osobe s teškoćama mentalnog zdravlja	3					33	0	33	0	0	34
Grupe podrške za članove obitelji osoba s teškoćama mentalnog zdravlja	1					100	0	0	0	0	0
Krizne intervencije i prva psihološka pomoć za građane sa značajnijim teškoćama mentalnog zdravlja	2					50	0	50	0	0	0
GRAĐANI SUOČENI S OVISNOSTIMA O ALKOHOLU, DROGAMA I KOCKI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Terapijske grupe/ klubovi za ovisnike o kockanju	1					100	0	0	0	0	0
Programi smanjenja štete za ovisnike (harm reduction)	2					50	0	0	0	0	50

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelj a	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku u licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Terapijske grupe/ klubovi za ovisnike o drogi	2					100	0	0	0	0	0
Terapijske grupe/klubovi za ovisnike o alkoholu	3					50	0	50	0	0	0
ODRASLE OSOBE S MENTALNIM OŠTEĆENJEM I OVISNICI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje	3	2	0	0	50	0	0	0	50	0	0
Boravak	0	0	0	0							
Socijalno mentorstvo za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike	0	0	0	0							
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s mentalnim oštećenjem i ovisnicima	4	1	3	0	0	25	0	25	25	0	25
Vođenje slučaja (case management) za odrasle osobe s mentalnim oštećenjem i ovisnike	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Osobe s invaliditetom

Pomoć u kući pružaju čak 33 organizacije, od kojih iako su njih 3 u upitniku navele kako su licencirane za uslugu, prema Registru dvije tamo nisu navedena, jedino Udruga Regoč. Ova usluga gotovo u potpunosti ovisi o projektnom financiranju (98%) kroz ESF+ poziv „Zaželi – prevencija institucionalizacije“, dok ostatak dolazi iz državnog proračuna (2%) – primarno za dio usluge koji obuhvaća i pripremu obroka (navedeno putem podataka HZSR, iako nije jasno tko je pružatelj usluge).

Smještaj i organizirano stanovanje dostupni su kod 6 pružatelja, svi licencirani, s mješovitim financiranjem: 25% iz Mreže socijalnih usluga, 25% iz privatnih sredstava korisnika i 50% iz državnog proračuna. Ključni pružatelj je CIP SB, prije svega kroz organizirano stanovanje, nadalje Udruga Regoč, Bolnički red sv. Ivana od Boga također kroz organizirano stanovanje. Utvrđen je još i smještaj u nekoliko domova za starije, ali koji u Registru nisu navedeni kao pružatelji usluge za ovu korisničku skupinu. Ključan je i smještaj u udomiteljskim obiteljima, koji obuhvaća 40% korisnika. Boravak je organiziran kod 3 pružatelja (2 licencirana – CIP SB te udruga Regoč), s kombinacijom financiranja iz Mreže (33%), projekata (34%) i države (33%). Dodatni pružatelj je udruga "Loco-Moto" kroz projektno financiranje usluge. Sve usluge boravka su na području Slavonskog Broda.

Usluga psihosocijalne podrške pruža se putem 5 organizacija, pri čemu je većina pružatelja navela kako ima licencu, te je prisutan i jedan slučaj u postupku licenciranja. S druge strane, u Registru su navedena dva licencirana pružatelja usluge, od kojih je samo jedan odgovorio kroz upitnik kako pruža uslugu za ovu korisničku skupinu. Prema upitniku, ključni pružatelj je udruga "Loco-Moto" te udruge Regoč i Vrapčići. Ovdje je dodatno bila istaknuta i uloga Doma zdravlja BPŽ. Financiranje je raznoliko, kombinirajući projektno (42%), iz državnog proračuna (40%), Mreža (16%) te simbolične doprinose iz županijskog i JLS proračuna (po 1%). HZSR nije istaknuo kako je pružao izravno ovu uslugu prema korisničkoj skupini odraslih osoba s invaliditetom.

U sklopu terapijskih i rehabilitacijskih usluga, one se u cijelosti iz državnog proračuna, iako ih pružaju samo 2 subjekta, pri čemu je ključni pružatelj Dom zdravlja BPŽ. Specijalizirani prijevoz i pratnja je nešto šire dostupan – 4 pružatelja, uz dominantno projektno financiranje (60%) i značajnu podršku iz državnog proračuna (37%). Ključni pružatelji su HVIDRA (koja dijelom uslugu pruža i za starije osobe), udruga Regoč, kao i udruge „Loco-Moto“ te Udruga slijepih Brodsko-posavske županije, pri čemu potonje dvije uslugu omogućavaju primarno za sudjelovanje u aktivnostima udruga.

Osobna asistencija, kao usluga propisana Zakonom o osobnoj asistenciji, ima u Registru 8 pružatelja, od kojih je 4 odgovorilo na upitnik. Uspoređujući podatke iz upitnika, Registra te HZSR ističe se ključna uloga pružatelja udruge "Loco-Moto" s velikim brojem korisnika usluge, dok su ostali pružatelji prema podacima iz upitnika i HZSR, Udruga slijepih BPŽ, udruga Regoč, GDCK Nova Gradiška, Društvo multiple skleroze BPŽ kao i pružatelj izvan županije Udruga oboljelih od ALS-a i drugih rijetkih bolesti Neuron, Zagreb.

U području zapošljavanja ključna je uloga Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Područne službe Slavonski Brod.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 18 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za građane s invaliditetom u BPŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku u licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
OSOBE S INVALIDITETOM U SUSTAVU SOCIJALNE SKRBI U DOBI 18 – 65 godina (bez korisnika sa mentalnim oštećenjem)											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Smještaj (krizni, radi provođenja rehabilitacijskih programa, u drugim slučajevima) ili organizirano stanovanje	6	6	0	0	25	0	25	50	0	0	0
Boravak za osobe s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	3	2	1	0	33	34	0	33	0	0	0
Pomoć u kući za osobe s invaliditetom u dobi 18-64 godine	33	1	32	0	0	98	0	2	0	0	0
Psihosocijalna podrška odrasloj osobi s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	5	3	1	1	16	42	0	40	1	1	0
Socijalno mentorstvo za osobe s invaliditetom (bez osoba s mentalnim oštećenjem)	0	0	0	0	25	0	25	50	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zdravstvo											
Druge terapijske i rehabilitacijske usluge koje se pružaju projektno kroz sustav socijalne skrbi ili u sektoru zdravstva (primjerice terapijsko jahanje, terapije potpomognute životinjama, radna terapija, druge terapijske usluge)	2					0	0	100	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Specijalizirani prijevoz i pratnja	4					60	0	37	3	0	0
Dojavni sustavi u krizama	0										
Cjelodnevna skrb i njega u kući	1										
Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi osobe s invaliditetom	1										
Usluge prema Zakonu o osobnoj asistenciji											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku u licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Usluga osobne asistencije	6	5	0	0	40	0	0	60	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zapošljavanje											
Pomoć i podrška u stjecanju kvalifikacija i zapošljavanju	1					0	0	100	0	0	0
NEZAPOSLENE OSOBE S INTELEKTUALNIM TEŠKOĆAMA U RADNO AKTIVNOJ DOBI											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi i drugih sustava - zapošljavanje											
Radni asistent OSI	0										
EDUKACIJE ZA PRUŽATELJE USLUGA											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Tečajevi znakovnog jezika	0										

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Osobe starije životne dobi (65+)

Za uslugu boravka, postoji 1 licencirani pružatelj GDCK SB, ali ne pruža uslugu jer nema osigurano financiranje iako ima prostorne uvjete realizirane kroz Europski fond za regionalni razvoj, kako je ranije opisano. Postoje slične projektne aktivnosti, ali ne u užem smislu boravka prema ZOSS-u. Za uslugu boravak je kroz upitnik evidentirano 7 pružatelja no to su zapravo domovi za starije koji usluge pružaju za svoje korisnike te isto nije obuhvaćeno analizom.

Pomoć u kući koja uključuje prehranu pruža se putem 4 licencirana organizacija, pri čemu su izvori financiranja raznoliki: 27% dolazi iz Mreže socijalnih usluga, 37% iz privatnih sredstava korisnika, 33% iz državnog proračuna i 3% iz proračuna JLS. Ključnu pružatelji su GDCK Slavonski Brod i Nova Gradiška, Dom za starije i nemoćne Slavonski Brod te jedan pružatelj izvan županije – Dom za starije i nemoćne Baketarić iz Požege koji pruža uslugu na području Nove Gradiške.

S druge strane, pomoć u kući bez prehrane znatno je rasprostranjenija, s 39 pružatelja, i gotovo isključivo projektno financirana (96%), kroz ESF+ poziv „Zaželi – prevencija institucionalizacije“, tj. ukupno čak 37 projekata iz tog poziva koji se provode na području BPŽ – u značajnom broju od strane JLS na području BPŽ, od kojih je samo jedna licencirana kao pružatelj ove usluge u Registru. U Registru je evidentirano 9 licenciranih pružatelja, dok njih 3 uslugu provode kroz Zaželi projekte. Od licenciranih pružatelja, HZSR je istaknuo kako upućuje korisnike za ovu uslugu na GDCK Slavonski Brod i Nova Gradiška.

Za uslugu smještaja u Registru je 39 licenciranih pružatelja, dok je upitnikom obuhvaćeno njih 9. Prema podacima iz upitnika, financiranje se gotovo potpuno temelji na privatnim sredstvima korisnika (98%). Dodatnom analizom u Registru, utvrđeno je kako je 13 pružatelja u Mreži za uslugu smještaja. Tih 13 pružatelja ima ukupni kapacitet od 494 smještaja, od kojih je 188 ugovoreno kroz Mrežu (38%). Ključni pružatelj u Mreži je Dom za starije i nemoćne Slavonski Brod, koji zajedno s Domom u Novoj Kapeli (izdvojena lokacija) ima u Mreži ugovoreno 100 smještaja (36% ukupnog kapaciteta), dok je posebno važno istaknuti Udrugu za Alzheimer i ostale demencije u Slavonskom Brodu koja ima kapacitet od 37 smještaja, za 4. stupanj usluge, te je svih 37 ugovoreno u Mreži, dok je vidljivo u Registru kako ima dodatan kapacitet u drugom objektu od 12 smještaja, koji nije u Mreži.

Organizirani prijevoz i pratnja pruža se isključivo projektno (100%), od strane tri pružatelja. HVIDRA je organizirala uslugu kroz projekt financiran od Ministarstva hrvatskih branitelja, dok je Društvo multiple skleroze Brodsko-posavske županije kroz projekt financiran natječajem MRMSOSP-a za 2023.-2024. za mobilnost starijih osoba. Na narednom natječaju za istu uslugu za 2025.-2026. za usluge prijevoza nije odobren projekt s područja BPŽ. Županija je odobrila projekt Udruzi STUP na području LAG-a Posavina projekt kroz koji su osigurali prijevoz 70 starijih osoba. Kod ove usluge nisu uzeti u obzir prijevozi koje domovi za starije i nemoćne pružaju osoba koje su kod njih smještene.

Njega u kući je osigurana od strane Doma zdravlja BPŽ, financirana iz državnog proračuna u cijelosti.

Usluge savjetovanja i psihosocijalne podrške kombiniraju više izvora financiranja – najčešće projektna i državna sredstva, uz dodatke iz županijskih i drugih lokalnih proračuna. Primjerice, psihosocijalna podrška ima vrlo fragmentiran model: 30% projektno, 35% županija, 2% JLS, 33% „drugi izvori“. Ključni pružatelji, kako za starije, tako i za njihove njegovatelje i obitelji (spominje se u nastavku) su nelicencirani pružatelji koji usluge pružaju projektno, a to je udruga Pozitiva na području Nove Gradiške te Vrapčići na području Slavonskog Broda, kao i Udruga Brodsko srce. Također dio korisnika ove dvije usluge je obuhvaćen izravno od strane HZSR. Uslugu psihosocijalnog savjetovanja, za starije i njihove obitelji/njegovatelje, pruža jedino udruga Vrapčići, projektno.

Usluga klubova/centara za druženje je istraživanjem obuhvatilo 4 pružatelja s gotovo jednako raspoređenim financiranjem između projektnih sredstava, državnog proračuna i drugih izvora. No prema dodatnim saznanjima postoji niz klubova koji su financirani od strane Županije i pojedinih JLS.

Za starije osobe oboljele od demencije, postoji specifična usluga – kontinuirana njega u kući, koja je u cijelosti financirana iz državnog proračuna (100%), a pruža je Dom zdravlja BPŽ.

Privremeni smještaj radi odmora od skrbi naveo je jedan dom, koji se financira isključivo iz privatnih sredstava korisnika.

Na kraju, za terminalno bolesne osobe, palijativna skrb u kući dostupna je putem Doma zdravlja BPŽ i u cijelosti je financirana iz državnog proračuna (100%), dok je stacionarna palijativna skrb podijeljena između državnog proračuna (50%), pružena od strane OB Slavonski Brod i OB Nova Gradiška i „drugih izvora“ (50%), što je navedeno u slučaju Specijalne bolnica za psihijatriju i palijativnu skrb Sveti Rafael Strmac.

Tablica u nastavku predstavlja broj pružatelja pojedinih socijalnih usluga, kao i strukturu financiranja prema ključnim izvorima financiranja.

Tablica 19 Struktura izvora financiranja socijalnih usluga za osobe starije životne dobi u BPŽ

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
STARIJE OSOBE SNIŽENIH FUNKCIONALNIH SPOSOBNOSTI											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane	4	4	0	0	27	0	37	33	0	3	0
Pomoć u kući koja ne uključuje organiziranje prehrane	39	3	35	0	1	96	3	0	0	0	0
Smještaj (krizni ili u drugim okolnostima) ili organizirano stanovanje za starije osobe	39	39	0	0	1	0	98	1	0	0	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Organizirani prijevoz i pratnja za starije i nemoćne osobe	3					100	0	0	0	0	0
Alarmni dojavni sustav za starije osobe (npr. SOS narukvice)	0										
Stanovanje u vlastitom domu uz intenzivnu i kontinuiranu podršku	1										
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Njega u kući	1					0	0	100	0	0	0
STARIJE OSOBE NARUŠENA MENTALNOG ZDRAVLJA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Boravak	7	1	6	0	0	1	70	0	0	0	29
Savjetovanje za odraslu osobu starije dobi	4	1	4	0	0	23	0	50	51	1	0
Psihosocijalno savjetovanje za odraslu osobu starije dobi	3	1	1	0	0	50	0	50	0	0	0
Psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi	3	2	1	0	0	30	0	0	35	2	33
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi ili kroz sektor civilnog društva											

	Struktura pružatelja usluga				Struktura financiranja usluga pružatelja prema % udjelu izvora						
	Broj pružatelja	Broj licenciranih	Broj bez licence	Broj u postupku licenciranja	Mreža socijalnih usluga	Projektno	Privatna sredstva korisnika	Proračun države	Proračun županije	Proračun JLS	Drugo
Klub/centar za druženje starijih osoba	4					33	0	34	0	0	33
STARIJE OSOBE OBOLJELE OD DEMENCIJE											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Kontinuirana njega u kući za oboljele od demencije	1					0	0	100	0	0	0
STARIJE OSOBE KOJE IMAJU NJEGOVATELJE KOJIMA JE POTREBNA PODRŠKA											
Socijalne usluge predviđene ZOSS											
Savjetovanje obitelji, negovatelja i skrbnika starije osobe	4	2	2	0	0	50	0	50	0	0	0
Psihosocijalno savjetovanje obitelji, negovatelja i skrbnika starije osobe	1	1	0	0	0	100	0	0	0	0	0
Psihosocijalna podrška obitelji i negovateljima starije osobe	2	1	1	0	0	45	0	0	52	3	0
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi											
Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi	1					0	100	0	0	0	0
Usluga privremene njege u kući radi predaha od skrbi	0					0	0	0	0	0	0
TERMINALNO BOLESNE OSOBE											
Druge inovativne i projektno financiranje usluge iz sustava socijalne skrbi - usluge koje se ostvaruju kroz zdravstveni sektor											
Palijativna skrb u kući	1					0	0	100	0	0	0
Stacionarna palijativna skrb	3					0	0	50	0	0	50

Izvor: podaci prikupljeni i obrađeni temeljem Obrasca 3, obrada autora

Izbjeglice i pripadnici romske nacionalne manjine

Za ovu korisničku skupinu nisu prikupljeni podaci o pružateljima usluga putem istraživanja te stoga nije moguće prikazati analizu kao za preostale korisničke skupine.

Analiza potreba za razvojem kapaciteta pružatelja i suradnjom

Temeljem intervjua s ključnim dionicima i istraživanja među pružateljima na području Brodsko-posavske županije, prikupljene su potreba za razvojem kapaciteta u tri područja (ljudski resursi, materijalni/tehnički resursi te financiranje), kao i suradnjom s dionicima. U nastavku su prikazani zbirni rezultati nalaza iz navedenih kvalitativnih uvida prema pojedinim temama.

Ljudski resursi

Pružatelji usluga s područja Brodsko-posavske županije ukazuju na duboki i sustavni izazov u dostupnosti ljudskih resursa, osobito stručnjacima u socijalnoj skrbi, zdravstvu, obrazovanju. Gotovo sve organizacije naglašavaju kako postoji značajna potreba za stručnim kadrom, ali zapošljavanje nije moguće zbog nepovoljnih uvjeta rada, nesigurnosti koja proizlazi iz projektnog financiranja te nedovoljno konkurentnih plaća i ugovora.

Nedostatak stručnjaka u sustavu socijalne skrbi posebno je izražen za socijalne radnike, psihologe, logopede, edukacijske rehabilitatore i fizioterapeute. Organizacije ističu da, i kada uspiju pronaći kadar, često ga ne mogu dugoročno zadržati. Razlog tomu su prvenstveno niske plaće i povoljniji uvjeti rada u drugim sustavima poput obrazovanja ili privatnog sektora. Problem se dodatno pogoršava činjenicom kako projektno financiranje često ne pokriva troškove kontinuiranog zapošljavanja, pa zaposlenici odlaze nakon isteka projekata, što dovodi do fluktuacije i gubitka stručnog kontinuiteta u pružanju usluga.

Neke organizacije, poput udruge Prevencija, imaju specijalizirane stručnjake (npr. logopedi, pedagozi, terapeuti), ali ih angažiraju samo povremeno putem ugovora o djelu, zbog čega se usluge pružaju u ograničenom opsegu i samo za broj korisnika definiran projektima. Udruga Brod kao i udruga Vrapčići, navode da su u potpunosti ovisni o projektnim sredstvima, zbog čega je teško uspostaviti stalne timove stručnjaka. Udruga "Loco-Moto" dodaje kako uvjeti koje mogu ponuditi nisu atraktivni visokoobrazovanim osobama na tržištu rada, što dodatno smanjuje mogućnost zapošljavanja.

U sektoru skrbi za starije osobe situacija je jednako izazovna. Dom MELITA i Dom Dragi bližnji navode ozbiljne teškoće s pronalaskom zdravstvenih djelatnika. Fizioterapeute i radne terapeute gotovo je nemoguće zaposliti na pola radnog vremena, što znači da postojeći kadar često preuzima njihove zadatke, što vodi preopterećenju i sagorijevanju zaposlenih, a što se posljedično odražava na kvalitetu skrbi.

Slična je situacija i u javnozdravstvenim ustanovama. Dom zdravlja Brodsko-posavske županije upozorava na premali broj djelatnika u odnosu na teritorijalni obuhvat i nedostatak edukacija za postojeći kadar. Obiteljski centar PS BP ima samo pet stručnih radnika za cijelu županiju, dok su očekivanja i obim posla znatno veći od njihovih mogućnosti. Istaknuto je kako stručnjaka s dodatnim kvalifikacijama i kompetencijama u Slavoniji nema dovoljno, što otežava zapošljavanje, a što posljedično utječe na dostupnost usluga kao što su psihosocijalno savjetovanje.

U Hrvatskom zavodu za socijalni rad se također ističe nedostatak stručnih radnika, posebno voditelja mjera obiteljsko-pravne zaštite, no ističu kako u svim aspektima nedostaje stručnog kadra. Prije svega, nedostaje socijalnih radnika, zanimanje koje postaje deficitarno, kao i psihologa - iako ih ima na tržištu rada, rijetko se prijavljuju na natječaje u Zavodu. Postoji određena stigma zbog nedobrovoljnih korisnika s kojima HZSR radi, te odgovornost koju često nose stručnjaci. Psiholozi češće ostaju u sustavu obrazovanja ili civilnog društva. Zbog odgovornosti i administrativnih zahtjeva, često dolazi do profesionalnog sagorijevanja. Naime, stručnjaci ulaze u sustav socijalne skrbi s entuzijazmom da će raditi posao za koji su se školovali, ali administrativne ovlasti preuzimaju veći udio u radu s korisnicima.

Pojedine organizacije, kao što su Udruga Regoč i Poliklinika Zlatni cekin, ističu dodatne probleme – iako ulažu u edukaciju kadra, zaposleni često prelaze u druge sustave s boljim uvjetima.

U obrazovnom sustavu, Brodsko-posavska županija ukazuje na velike poteškoće u zadržavanju pomoćnika u nastavi i komunikacijskih posrednika – iako se redovito educiraju novi kadrovi, visoka fluktuacija zahtijeva stalno ponavljanje procesa zapošljavanja i edukacije novozaposlenih.

Zaključno, problemi ljudskih resursa u Brodsko-posavskoj županiji pokazuju izrazitu strukturalnu slabost sustava. Kadar je teško pronaći, još teže zadržati, a postojeći zaposlenici su često preopterećeni, rade na nepovoljnom ili skraćenom radnom vremenu i bez odgovarajuće podrške za daljnji razvoj. Organizacije u pravilu funkcioniraju na granici održivosti, gdje jedan djelatnik preuzima više funkcija, što dovodi do profesionalnog sagorijevanja i ugrožava kvalitetu usluga.

Materijalni i tehnički kapaciteti

Materijalni i prostorni uvjeti pružatelja vrlo su neujednačeni, krećući se od dobro opremljenih ustanova s vlastitom infrastrukturom do onih koje se bore s visokim troškovima najma i nedostatkom osnovne opreme. Brojne organizacije ističu kako bez sustavne i infrastrukturne podrške njihova sposobnost za daljnji rad postaje upitna.

Neki pružatelji usluga, poput udruge Prevencija, koriste gradski prostor koji su sami adaptirali i opremili najmodernijim didaktičkim materijalima, uključujući i neurofeedback uređaj. Ipak, ograničenja se javljaju u vidu nedostatka osoblja za podršku, poput vozača, zbog čega prostor ne može biti iskorišten u punom kapacitetu. Sličan je slučaj i s udrugom Loco-Moto, koja zbog nedostatka financijskih sredstava može osigurati boravak korisnika samo tri sata dnevno.

S druge strane, neke organizacije, poput udruge Vrapčići, plaćaju skupe najamnine i režije, što značajno smanjuje sredstva dostupna za sadržaj rada. Organizacije bez vlastitog prostora, poput IPC, suočene su s nestabilnošću zbog kratkoročnih ugovora i stalnih fiksnih troškova. Udruga Regoč, iako ima vlastito imanje i dio kancelarijskog prostora, ističe da im nedostaje prostora za širenje usluga.

U domovima za starije, Dom za starije osobe Dragi bližnji je primjer dobre opremljenosti: imaju lift, dvije dvorane, SOS alarme, čajne kuhinje, medicinske krevete i opremu. Kontinuirano ulažu u poboljšanja (npr. klimatizacija), no ističu potrebu za boljom računalnom opremom. Neke udruge, poput Udruga za pomoć i podršku starim i nemoćnim osobama "Paulin dom", ukazuju na nužnost velikih infrastrukturnih zahvata poput ugradnje dizala, što je ključna potreba za starije korisnike.

Pojedine ustanove su zadovoljne postojećim kapacitetima, kao što je CPUZ Kuća sretnih ciglica koji je dio infrastrukture realizirao i iz EU sredstva, dok druge, poput Obiteljskog centra PS BP, koristi prostor u najmu od Grada Slavenskog Broda. Prvotni ugovor bio je sklopljen na dvije godine, a kasnije produžen na još samo devet mjeseci, što ukazuje na nesigurnost i privremenost rješenja. Zabrinjavajuće je i to što neki prostori nisu prilagođeni za grupni rad ili specifične potrebe korisnika, kao što navodi Hrvatski zavod za zapošljavanje.

Institucije koje rade s djecom s teškoćama u razvoju, poput Poliklinike Zlatnog cekina, naglašavaju potrebu za specijaliziranom opremom kao što su komunikatori, sportska oprema i didaktički materijali, što prelazi okvire klasične medicinske opreme. Ovakva ulaganja često nisu moguća bez ciljane financijske potpore. Opća bolnica Slavonski Brod navodi konkretnu potrebu boljeg uređenja hitne psihijatrijske ambulante, kao i odjela.

Zaključno, organizacije u Brodsko-posavskoj županiji suočene su s nizom infrastrukturnih izazova: visokim troškovima najma, neadekvatnim ili privremenim prostorima, nedostatkom opreme, ali i ograničenjima u operativnom funkcioniranju zbog nedostatka pomoćnog osoblja. Organizacije koje posjeduju vlastitu imovinu ili su dobile sredstva iz EU fondova pokazuju veću stabilnost i učinkovitost, no većina pružatelja i dalje djeluje u nepovoljnim uvjetima.

Financiranje

Većina pružatelja koji nisu iz javnog sektora suočena je s ozbiljnim problemima financijske nestabilnosti, što se posebice očituje kroz izrazitu ovisnost o projektnom financiranju. Ova vrsta financiranja je vremenski ograničena, administrativno zahtjevna i ne nudi sigurnost za dugoročno planiranje ni za očuvanje kadrova, što dodatno opterećuje organizacije koje pružaju važne socijalne i zdravstvene usluge. Također, postoje primjeri gdje pojedine ustanove ne dolaze na teren iako je to predviđeno njihovom sistematizacijom, što dodatno opterećuje korisnike koji moraju putovati.

Privatni i neprofitni pružatelji socijalnih usluga često upozoravaju kako su u nepovoljnom položaju u odnosu na javne ustanove, osobito kada je riječ o dostupnosti javnih sredstava za pokriće troškova za javno dostupne usluge. Ističu da trenutni sustav ne predviđa sufinanciranje korisnika u privatnim domovima, čime se financijski teret prebacuje isključivo na same korisnike. Neke organizacije navode da unatoč istoj razini usluge u odnosu na javne pružatelje, cijene koje im se priznaju ne pokrivaju stvarne troškove rada.

Značajan broj organizacija navodi kako se njihove aktivnosti financiraju gotovo isključivo iz natječaja nacionalnih i europskih fondova. Primjeri kao što su udruge Vrapčići, Brod, Prevencija i IPC ukazuju na potpunu ovisnost o projektnim sredstvima, što često znači i povremene prekide u radu, smanjen opseg aktivnosti i nemogućnost planiranja usluga izvan trajanja pojedinog projekta.

Nekolicina organizacija pokušava se snaći kroz kreativne načine prikupljanja sredstava – primjerice udruga Regoč organizira donatorske akcije, prodaje rukotvorina i koristi taj prihod za pokrivanje osnovnih troškova ili ulaganja u infrastrukturu. Ipak, takvi su prihodi ograničeni i ne mogu zamijeniti sustavnu podršku. Slična je situacija u Udruzi slijepih koja navodi da opstaje zahvaljujući štedljivosti i velikoj predanosti svojih članova.

Financijska ograničenja direktno utječu i na mogućnost zadržavanja stručnjaka – Poliklinika Zlatni cekin navodi primjer u kojem su zbog niskih iznosa koje ministarstvo priznaje za pojedine usluge ostali bez educiranih stručnjaka koji su prešli u bolje plaćene sustave. Slične primjedbe iznose i drugi pružatelji, navodeći da realni troškovi pružanja usluga nisu prepoznati niti kompenzirani od strane nadležnih tijela.

Neki domovi i ustanove, poput Doma Dragi bližnji i MELITA j.d.o.o., naglašavaju da se financiraju isključivo iz vlastitih prihoda – najčešće iz cijene smještaja korisnika – bez ikakve pomoći lokalne ili područne samouprave. U takvom kontekstu, održavanje kvalitete usluge postaje dugoročno teško izvedivo, posebno ako broj korisnika varira. I druge udruge, poput Paulin doma, predlažu konkretne modele pomoći – poput dostupnih beskamatnih kredita ili programa sufinanciranja nabave opreme.

U obrazovnom sustavu, financiranje pomoćnika u nastavi i komunikacijskih posrednika ranije je bilo osigurano kroz višegodišnje EU projekte, ali sada se sve češće radi o jednogodišnjim projektima. U zadnjem ciklusu poziva za ove projekte, osigurano je trogodišnje financiranje. Organizacije upozoravaju da ne postoji prijelazni mehanizam koji bi osigurao kontinuitet financiranja nakon završetka projektnog ciklusa.

Pozitivni primjeri, iako rijetki, također su prisutni. CPUZ Kuća sretnih ciglica ističe da nema financijskih problema, dok udruga Regoč koristi kombinaciju sredstava iz više izvora – državnih ministarstava, županije, gradova, općina i donacija – što ipak zahtijeva znatan organizacijski napor.

Bez dugoročnih i stabilnih izvora financiranja, teško je zadržati stručnjake, razvijati usluge i osigurati kontinuitet rada. Projektni model financiranja, premda važan, nije dovoljan za osiguranje održivosti sustava socijalne skrbi i podrške na razini županije.

Suradnja

Suradnja između organizacija i institucija u Brodsko-posavskoj županiji izrazito je heterogena – od primjera izvrsno razvijenih mreža suradnje do slučajeva gdje odnosi s ključnim akterima praktički ne postoje. Dok neke organizacije uspijevaju izgraditi stabilne partnerske odnose, druge ukazuju na fragmentiranost sustava, nedostatak formaliziranih procedura i oslanjanje na osobne kontakte.

Pozitivne primjere čine organizacije kao što su udruge Prevencija, Regoč i Pozitiva koje imaju razgranatu suradnju s lokalnim i nacionalnim institucijama, drugim udrugama i stručnjacima. Te organizacije ističu povezanost s obrazovnim ustanovama, HZSR, HZZ, lokalnim zajednicama, ministarstvima, medijima i širim društvenim sektorom. U nekim slučajevima, poput Doma Dragi bližnji, suradnja je rezultat samoinicijative korisnika i njihove vidljivosti u zajednici.

Druge organizacije, poput udruga Vrapčića i IPC, navode da formalna suradnja postoji, ali ističu prostor za unapređenje – osobito u odnosima s lokalnim jedinicama samouprave. Poseban problem predstavlja

česta izmjena vodstava u institucijama i promjena stavova pojedinih čelnika prema suradnji, što destabilizira partnere koji ovise o institucionalnoj podršci.

U brojnim slučajevima suradnja je ograničena ili nezadovoljavajuća, što posebno ističu organizacije s područja Nove Gradiške, koje ističu kako su odnosi s drugim institucijama minimalni ili funkcionalno neučinkoviti. Nedostatak međuresorne koordinacije otežava rad i stvara nepregledne nadležnosti, a korisnici nerijetko ostaju uskraćeni od podrške zbog institucionalnih praznina.

Institucije u području obrazovanja i zdravstva često nisu dovoljno uključene u procese prijelaza korisnika između sustava. Poliklinika Zlatni cekin predlaže aktivnije uključivanje pedijatara i škola u tranzicijske procese za djecu s teškoćama, dok OB Slavonskom Brodu upozorava na potrebu jače koordinacije između psihijatrijskog odjela, policije i socijalne skrbi.

U slučajevima kada suradnja funkcionira, ključni čimbenici uspjeha su dugogodišnja prisutnost organizacije u zajednici, kontinuitet osoblja, jasno definirani kontakti u institucijama i međusobno povjerenje.

Obiteljski centar PS BP ističe kako postoji volja za suradnjom, ali su institucije preopterećene i zatvorene u vlastite sustave. Otežano je uključivanje u formalne timove, kao što je primjer županijskog tima za prevenciju nasilja nad ženama, gdje poziv za uključivanje kasni već godinu dana.

Suradnja među dionicima u županiji funkcionira fragmentirano, a izražena je potreba za funkcionalnim međuresornim timovima te strateško povezivanje svih dionika u cilju pružanja koordinirane i učinkovite podrške korisnicima.

4. CILJEVI, MJERE I AKTIVNOSTI

Uvažavajući logiku korisničkih skupina prema Pravilniku, ciljevi Socijalnog plana Brodsko-posavske županije povezani s povećanjem dostupnosti usluga za glavne korisničke skupine:

- Posebni cilj 1. Unaprijediti dostupnost socijalnih usluga za djecu i mlade
- Posebni cilj 2. Unaprijediti dostupnost socijalnih usluga za osobe od 20 do 64 godine
- Posebni cilj 3. Unaprijediti dostupnost socijalnih usluga za starije osobe.

Unutar svakog cilja, mjera su povezane s pojedinom podskupinom korisnika prema specifičnih rizicima, dok su u aktivnostima navedene usluge za tu skupinu čija se dostupnost želi razvijati.

Zadnji cilj odnosi se na razvoj ljudskih, tehničkih i infrastrukturnih kapaciteta za pravodobno i učinkovito pružanje socijalnih usluga, koordinaciju te informiranje:

- Posebni cilj 4. Unaprijediti kvalitetu i razvoj socijalnih usluga.

Unutar cilja, mjere obuhvaćaju pojedina područja za ulaganje u resurse, kvalitetu i vidljivost dok aktivnosti daju konkretnije informacije o načinima postizanja istih.

Indikatori realizacije mjera su povezani s pojedinim aktivnostima, dok se pod pojmom „bazni obuhvat“ smatra utvrđena vrijednost obuhvata procijenjenog broja korisnika pojedine usluge u 2024. temeljem provedene analize prikazane u poglavlju 3.

Ovdje je važno ponoviti, u skladu s uvodnim poglavljem „Svrha“ i „Opseg“ da se u pregledu ciljeva, mjera i aktivnosti prikazuju sve usluge koju su potrebne za razvoj na području Brodsko-posavske županije, oslanjajući se na doprinos u provedbi svih ključnih dionika, ne samo uže nadležnosti Županije. Podloga za taj pristup je i činjenica da socijalni planovi trebaju, prema uputi iz Pravilnika, informirati MRMSOPS o potrebama za socijalnim uslugama u svrhu širenja Mreže socijalnih usluga i ugovaranja novih usluga koje se financiraju s državne razine. Ovakav prikaz svih potreba korisnika u odnosu na broj i vrstu usluga, omogućava cjelovitiji uvid u socijalne potrebe i djelovanje na županijskoj razini.

Pri tome je naglasak stavljen na usluge za koje je utvrđena potreba za njihovim razvojem (u sklopu Ciljeva 1-3), dok je u sklopu Cilja 4 istaknuta mjera za osiguravanje pružanja postojećih usluga koje su već razvijene.

Sljedeći grafički prikaz pruža pregled ciljeva, mjera i aktivnosti Socijalnog plana Brodsko-posavske županije 2025.-2027. dok su detalji opisani u tablicama u nastavku.

Slika 5 Sažetak ciljeva Socijalnog plana Brodsko-posavske županije 2025.-2027.

1. Unaprijediti dostupnosti usluga za djecu i mlade

Djeca s teškoćama u razvoju

- 130 novih korisnika
- 7 usluga za razvoj
- Rana razvojna i psihosocijalna podrška, boravak, prijevoz, predah od skrbi i podrška obitelji i njegovateljima, logopedski terapija
- Unaprijeđena koordinacija i umrežavanje

Ostala djeca i mladi u riziku

- 66 novih korisnika
- 5 usluga za razvoj
- Novi kapaciteti za smještaj u organiziranom stanovanju i boravke za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i probleme u ponašanju
- Povećanje obuhvata i dostupnosti savjetovanja, psihosocijalnog savjetovanja i podrške

2. Unaprijediti dostupnosti usluga za odrasle osobe od 20 do 64

Obiteljski odnosi i roditeljstvo

- 320 novih korisnika
- 5 usluga za razvoj
- Podrška roditeljima, savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i podrška obitelji, prevencija nasilničkog ponašanja
- Poseban naglasak na podršku roditeljstvu unutar romske zajednice

Rizici siromaštva i beskućništva

- 3 usluge za razvoj
- Pučka kuhinja/dostava obroka, socijalna samoposlu - izvan Slavonskog broda, boravak i prenočište za osobe u riziku od beskućništva

Mentalno zdravlje i ovisnosti

- 3 usluga za razvoj
- Prevencija, boravak, organizirano stanovanje, podrška ovisnicima

Osobe s invaliditetom

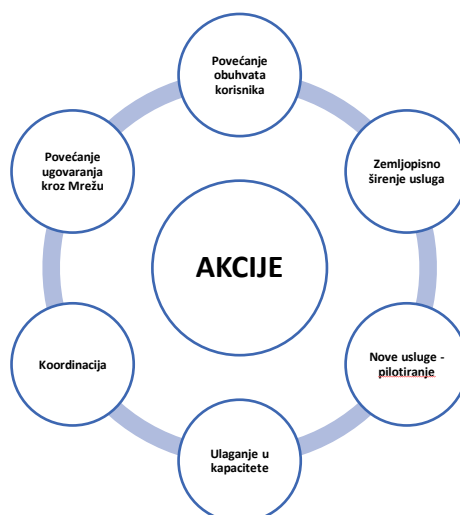
- 45 novih korisnika
- 4 usluge
- Boravak, podrška i socijalno mentorstvo, prijevoz i pratnja, odmor od skrbi za njegovatelje

3. Unaprijediti dostupnosti usluga za starije osobe

464
novih korisnika

7
usluga za razvoj

Pomoć u kući (s prehranom), boravak, prijevoz i pratnja, smještaj, savjetovanje i podrška (starijim osoba i obitelji/negovateljima, predah od skrbi)

4. Unaprijediti kvalitetu i razvoj socijalnih usluga

Privlačenje i zadržavanje
ljudskih resursa

Jačanje kapaciteta
postojećih stručnjaka

Mehanizmi koordinacije u
lokalnoj zajednici

Licenciranje i održivo
financiranje pružatelja

Komunikacija i
informiranje

4.1. Posebni cilj 1

Posebni cilj:		Unaprijediti dostupnost socijalnih usluga za djecu i mlade		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 1		Broj pruženih socijalnih usluga za djecu i mlade na području Brodsko-posavske županije		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
1.1 Osiguravanje dostupnosti usluga za djecu s teškoćama u razvoju	Bazni obuhvat: 0-3 god.: 11 4-7 god.: 2 Ciljani obuhvat do 2027.: 0-3 god.: 51 4-7 god.: 30	1.1.1. Rana razvojna podrška - prioritetno ugovaranje usluga u Mreži unutar županije uslijed potpunog izostanka istih - povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za ranu razvojnu podršku za 81 korisnika - kvalitetnije funkcionalno povezivanje sa sustavom zdravstva i obrazovanja u dijelu ranog otkrivanja i upućivanja te koordinacije oko srodnih usluga koje se realiziraju u oba sustava	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga (50 novih korisnika 0-3g, 31 novih korisnika 4-7g) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo
	Bazni obuhvat: 127 Ciljani obuhvat do 2027.: 138	1.1.2. Psihosocijalna podrška - povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za psihosocijalnu podršku za 21 korisnika - povećanje udjela usluga u Mreži uslijed značajnog projektnog financiranja	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga (11 novi korisnika) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo
	Bazni obuhvat: 30 Ciljani obuhvat do 2027.: 34	1.1.3. Boravak - povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za boravak za 4 korisnika	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga (4 nova korisnika) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo

	Izrađena analiza potreba pružanja usluge	1.1.4. Pomoć pri uključivanju djece s teškoćama u programe odgoja i obrazovanja <ul style="list-style-type: none"> - Izrada analize potreba za uslugom na razini županije (broj potencijalnih korisnika, vrsta teškoća, geografska raspršenost), uz pregled postojećih kapaciteta (ljudskih, prostornih, institucionalnih) i identifikacija potencijalnih pružatelja. - Uspostava kontakt točke pri županiji ili centru za socijalnu skrb za davanje informacija i pomoći u pripremi dokumentacije za ulazak u Mrežu 	Pružatelji socijalnih usluga Brodsko-posavska županija	Kroz mrežu socijalnih usluga Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Proračun BPŽ Drugo
	Broj korisnika usluge	1.1.5. Privremeni njegovatelj u obitelji radi predaha od skrbi <ul style="list-style-type: none"> - Uspostava nove usluge - Podrška vidljivosti i uvođenju 	Pružatelji socijalnih usluga Brodsko-posavska županija	Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo
	Bazni obuhvat: 99 Ciljani obuhvat do 2027.: 114	1.1.6. Grupni ili individualni oblici podrške roditeljima <ul style="list-style-type: none"> - Povećanje obuhvata korisnika - Umrežavanje i povezivanje 	Pružatelji socijalnih usluga	Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo
	Bazni obuhvat: 189 Ciljani obuhvat do 2027.: 214	1.1.7. Logopedska terapija <ul style="list-style-type: none"> - povećanje obuhvata Korisnika - povećanje javno-financiranih usluga kroz sustav socijalne skrbi ili zdravstva 	Pružatelji socijalnih usluga Zdravstvene ustanove	Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo Proračun BPŽ
1.2. Osiguravanje dostupnosti usluga za	Povećan kapacitet za 8 novih korisnika u organiziranom stanovanju	1.2.1. Smještaj za djecu bez odgovarajuće roditeljske skrbi i čija se prava krše	Kuća sretnih ciglica	Kroz mrežu socijalnih usluga Projektno

ostalu djecu i mlade u riziku		<ul style="list-style-type: none"> - otvaranje nove stambene zajednice za 8 korisnika - povratak u županiju djece smještene izvan županije - pokretanje inicijative prema Ministarstvu za realizaciju projekta otvaranja nove stambene jedinice 		<p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Drugo</p>
	<p>Bazni obuhvat: 310</p> <p>Ciljani obuhvat do 2027.: 346</p>	<p>1.2.2. Savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje i psihosocijalna podrška za djecu čije je mentalno zdravlje ugroženo</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 36 korisnika 	<p>Obiteljski centar Područna služba Brodsko-posavska</p> <p>HZSR</p> <p>Pružatelji socijalnih usluga</p>	<p>Državni proračun za redovni rad Obiteljskog centra PS BPŽ</p> <p>Kroz mrežu socijalnih usluga (36 novih korisnika)</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Drugo</p>
	Izrađena analiza potreba	<p>1.2.3. Podrška djeci u riziku od siromaštva i socijalne isključenosti</p> <ul style="list-style-type: none"> - Izrada analize potreba i usluga koje se pružaju koja će obuhvaćati djecu iz kućanstava korisnika ZMN-a; bez adekvatne roditeljske skrbi; s neredovitim pohađanjem škole; bez pristupa osnovnim resursima (prehrani, opremi, prijevozu); iz romskih ili migracijskih zajednica 	<p>Obiteljski centar Područna služba Brodsko-posavska, drugi pružatelji usluga</p>	<p>Sredstva EU fondova/ donatori/ sredstva nacionalnih natječaja</p>
	<p>Bazni obuhvat: 21</p> <p>Ciljani obuhvat do 2027.: 36</p>	<p>1.2.4. Boravak za djecu s problemima u ponašanju</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 15 korisnika 	<p>Hrvatski zavod za socijalni rad</p> <p>Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike</p>	<p>Kroz mrežu socijalnih usluga (15 novih korisnika)</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p>

			Pružatelji socijalnih usluga	Drugo
	Bazni obuhvat: 33 Ciljani obuhvat do 2027.: 40	1.2.5. Psihosocijalna podrška (specifično za djecu i mlade s PUP-om radi provedbe psihosocijalnog tretmana) <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 7 korisnika - Ulazak u Mrežu novih pružatelja 	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga (7 novih korisnika) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo

4.2. Posebni cilj 2

Posebni cilj:		Unaprijediti dostupnost socijalnih usluga za odrasle osobe od 20 do 64		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 2		Broj pruženih socijalnih usluga za odrasle osobe od 20 do 64 godine na području Brodsko-posavske županije		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
2.1. Osiguravanje dostupnosti usluga za rizike uz obiteljske odnose i roditeljstvo	Bazni obuhvat: 202 Ciljani obuhvat do 2027.: 242	2.1.1. Podrška i pomoć tijekom tranzicije u roditeljstvo (individualni, grupni i psihoedukativni programi) te Grupe podrške roditeljima s malom djecom (škola za roditelje i drugo) <ul style="list-style-type: none"> - Povećanje obuhvata korisnika - Mapiranje postojećih programa i potreba. 	Obiteljski centar Područna služba Brodsko-posavska Pružatelji socijalnih usluga Predškolske ustanove DZ Brodsko-posavske županije JLS kao osnivači predškolskih ustanova	Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Proračun BPŽ Proračun JLS Drugo

	<p><u>Savjetovanje</u> Bazni obuhvat: 255 Ciljani obuhvat do 2027.: 405</p> <p><u>Psihosocijalno savjetovanje</u> Bazni obuhvat: 132 Ciljani obuhvat do 2027.: 172</p> <p><u>Psihosocijalna podrška</u> Bazni obuhvat: 351 Ciljani obuhvat do 2027.: 401</p> <p><u>Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja</u> Bazni obuhvat: 0 Ciljani obuhvat do 2027.: 30</p>	<p>2.1.2. Savjetovanje, psihosocijalno savjetovanje te psihosocijalna podrška obiteljima zbog obiteljskih i drugih rizika te Psihosocijalni tretman radi prevencije nasilničkog ponašanja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj usluga Savjetovanja za 150 korisnika - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za uslugu Psihosocijalno savjetovanje za 50 korisnika - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za uslugu Psihosocijalna podrška za 50 korisnika - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za uslugu Psihosocijalni tretman za 30 novih korisnika - Suradnja i koordinacija 	<p>Hrvatski zavod za socijalni rad</p> <p>Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike</p> <p>Pružatelji socijalnih usluga;</p> <p>Obiteljski centar Područna služba Brodsko-posavske županije</p> <p>HZSR</p> <p>Brodsko-posavska županija</p>	<p>Kroz mrežu socijalnih usluga</p> <p>(Savjetovanje: 150 novih korisnika; Psihosocijalno savjetovanje: 50 novih korisnika; Psihosocijalna podrška: 50 novih korisnika; Psihosocijalni tretman: 30 novih korisnika)</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Drugo</p>
	<p>Izrađena analiza potreba žrtava nakon izlaska iz sigurne kuće</p>	<p>2.1.3. Razvoj stambenog zbrinjavanja za žrtve nasilja u obitelji</p> <ul style="list-style-type: none"> - Analiza potreba i profila korisnika koje eventualno žele ostati na području županije - Suradnja s JLS-ovima na području županije 	<p>Brodsko-posavska županija</p> <p>JLS</p> <p>Udruga Brod</p>	<p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Drugo</p> <p>Proračun BPŽ</p>
<p>2.2. Osiguravanje dostupnosti usluga za osobe u materijalnoj deprivaciji i osobe beskućništvu</p>	<p>Izdvojena sredstva u proračunima jedinica lokalne i regionalne samouprave</p>	<p>2.2.1. Utvrđivanje potrebe za širenje dostupnosti usluge pučke kuhinje i/ili dostave pripremljenih obroka izvan Slavonskog Broda</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifikacija potreba na razini JLS-ova pogotovo na širem području Nove Gradiške - Savjetodavna i tehnička podrška JLS-ovima oko osnivanja pučke kuhinje 	<p>Brodsko-posavska županija</p> <p>Pružatelji socijalnih usluga</p> <p>JLS</p>	<p>Državni proračun</p> <p>Proračun Grada Slavonskog Broda</p> <p>Proračun Brodsko-posavske županije</p> <p>Proračuni JLS</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - Osiguranje sredstva za sufinanciranje rada pučke kuhinje 		<p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Drugo</p>
	Izrađen protokol i kriteriji za postupanje	<p>2.2.2. Smještaj te boravak za osobe u riziku od beskućništva</p> <ul style="list-style-type: none"> - Definirati jasne kriterije i protokol postupanja u slučajevima pojave beskućništva na području grada Slavonskog Broda 	<p>Hrvatski zavod za socijalni rad – Područni ured Slavonski Brod</p> <p>Grad Slavonski Brod</p>	<p>Mreža socijalnih usluga</p> <p>Projektno</p> <p>Proračun države</p> <p>Proračun JLS</p>
	Izdvojena sredstva u proračunima jedinica lokalne i regionalne samouprave	<p>2.2.3. Osigurati rad socijalne samoposluge</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osiguranje sredstva za sufinanciranje rada Socijalne samoposluge - Identifikacija potreba na razini JLS-ova pogotovo na širem području Nove Gradiške 	<p>Pružatelj socijalne usluge</p> <p>Grad Slavonski Brod</p> <p>Brodsko-posavska županija</p> <p>Jedinice lokalne samouprave</p>	<p>Proračun Grada Slavonskog Broda</p> <p>Proračun Brodsko-posavske županije</p> <p>Proračun JLS</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Vlastita sredstva</p> <p>Drugo</p>
<p>2.3. Osiguravanje dostupnosti usluga za osobe s mentalnim teškoćama i osobe problemom ovisnosti o drogama</p>	<p><u>Smještaj:</u> Bazni obuhvat: 47 Ciljani obuhvat: 52</p>	<p>2.3.1. Smještaj u organiziranom stanovanju i boravak</p> <ul style="list-style-type: none"> - Identifikacija potreba na razini Brodsko-posavske županije - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 5 korisnika - Poticanje pružatelja socijalnih usluga na registraciju usluge boravka za osobe s mentalnim teškoćama i/ili problemom 	<p>Hrvatski zavod za socijalni rad</p> <p>Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike</p> <p>Pružatelji socijalnih usluga</p>	<p>Kroz mrežu socijalnih usluga (novih 5 korisnika)</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Drugo</p>

		ovisnosti		
	Broj JLS-a kojima su upućene preporuke za korištenje verificiranih programa prevencije	2.3.2. Prevencija mentalnih teškoća i ovisnosti kroz međusektorsku suradnju, edukaciju i jačanje lokalne svijesti <ul style="list-style-type: none"> - Poticanje provedbe preventivnih programa u zajednici - Organizacija stručnih skupova i radionica - Podizanje svijesti u zajednici 	Brodsko-posavska županija Ustanove	Državni proračun Proračun Brodsko-posavske županije Proračuni JLS Projektno Drugo
	Broj informativnih materijala o podršci distribuiran u zajednici	2.3.3. Razvoj podrške za osobe ovisne o alkoholu, drogama i osobe s teškoćama mentalnog zdravlja i njihove obitelji <ul style="list-style-type: none"> - Umrežavanje dionika i koordinacija usluga - Povezivanje korisnika i obitelji s podrškom u zajednici - Promocija grupa podrške i savjetodavnih oblika rada 	Socijalne i zdravstvene ustanove Brodsko-posavska županija Jedinice lokalne samouprave Pružatelji socijalnih usluga	Državni proračun Proračun Brodsko-posavske županije Proračuni JLS Projektno Drugo
2.4. Osiguravanje dostupnosti usluga za osobe s invaliditetom	Bazni obuhvat: 90 Ciljani obuhvat do 2027.: 102	2.4.1. Boravak <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 12 novih korisnika 	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga (12 novih korisnika) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo
	Bazni obuhvat: 21 ¹⁷	2.4.2. Psihosocijalna podrška osoba s	Hrvatski zavod za socijalni rad	Kroz mrežu socijalnih usluga:

¹⁷ Vrijednost se odnosi isključivo na broj uputnica HZSR za navedene usluge, ne obuhvaća korisnike koji su usluge primili izvan Mreže socijalnih usluga, a čiji broj je utvrđen kroz istraživanje i naveden u Tablici 8, u poglavlju 3.2.

	Ciljani obuhvat do 2027.: 39	invaliditetom, socijalno mentorstvo <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 18 novih korisnika 	Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	(18 novih korisnika) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo
	Izrađena jednostavna analiza potreba, postojećih resursa i modela pružanja usluge Broj informativnih materijala distribuiran u zajednici	2.4.3. Razvoj sustava specijaliziranog prijevoza i pratnje za osobe s invaliditetom i starije osobe <ul style="list-style-type: none"> - Analiza potreba, postojećih resursa i modela pružanja usluge. - Informiranje i edukacija - Osiguranje sredstva za sufinanciranje 	Pružatelji socijalnih usluga Jedinice lokalne samouprave Brodsko-posavska županija	Državni proračun Projektno Proračun Brodsko-posavske županije Proračuni JLS Drugo
	Pilotirana nova usluga Bazni obuhvat: 0 Ciljani obuhvat do 2027.: 15	2.4.4. Privremeni njegovatelj u obitelji <ul style="list-style-type: none"> - Uspostaviti novu uslugu kroz pilot provedbu 	Pružatelji socijalnih usluga	Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo
2.5. Osiguravanje dostupnosti usluga za pripadnike romske nacionalne manjine	Broj obitelji obuhvaćenih podrškom	2.5.1 Podrška osnaživanju roditelja <ul style="list-style-type: none"> - Intenzivnije uključivanje Obiteljskih suradnika u romske obitelji - Provedba programa „Rastimo zajedno i mi plus“ - Održavanje jednokratnih edukacijsko-senzibilizacijskih aktivnosti 	Pružatelji socijalnih usluga Obiteljski centar PS BP HZSR	Kroz mrežu socijalnih usluga Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Drugo

4.3. Posebni cilj 3

Posebni cilj 3.		Unaprijediti dostupnost socijalnih usluga za starije osobe		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 3		Broj pruženih socijalnih usluga za starije osobe na području Brodsko-posavske županije		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
3.1. Osiguravanje dostupnosti usluga za starije osobe	Bazni obuhvat: S prehranom: 44 ¹⁸ Ciljani obuhvat do 2027.: prehranom: 94	3.1.1. Pomoć u kući koja uključuje organiziranje prehrane - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 50 nova korisnika - Povećanje broja usluga ugovorenih s nadležnim ministarstvom	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga (novih 50 korisnika) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Proračun JLS Drugo
	Bazni obuhvat: 1091 Ciljani obuhvat do 2027.: 1431	3.1.2. Smještaj - Povećati broj rješenja kroz Mrežu socijalnih usluga za 340 nova korisnika. - Uspostavljanje smještaja za oboljele od Alzheimer - Otvaranje novog „Centra za starije u Vrpolju“ (NPOO) - Otvaranje novog Centra za starije u Slavonskom Brodu - Dogradnja Doma za starije i nemoćne u Slavonskom Brodu - Izgradnja Doma za starije i nemoćne osobe Nova Kapela - Početak izgradnje Braniteljskog centra	Hrvatski zavod za socijalni rad Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Pružatelji socijalnih usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga (novih 340 korisnika) Projektno Državni proračun Sredstva EU fondova Proračun JLS Drugo
	Bazni obuhvat: 0	3.1.3. Boravak - Povećati broj uputnica kroz Mrežu	Hrvatski zavod za socijalni rad	Kroz mrežu socijalnih

¹⁸ Vrijednost se odnosi isključivo na broj uputnica HZSR za navedenu uslugu, ne obuhvaća korisnike koji su usluge primili izvan Mreže socijalnih usluga, a čiji broj je utvrđen kroz istraživanje i naveden u Tablici 9, u poglavlju 3.3.

	Ciljani obuhvat do 2027.: 58	<p>socijalnih usluga za 58 nova korisnika</p> <ul style="list-style-type: none"> - Osiguranje zemljopisne rasprostranjenosti usluge na području grada Slavonskoga Broda i Vrpolja 	<p>Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike</p> <p>Pružatelji socijalnih usluga</p>	<p>usluga (novih 58 korisnika)</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Proračun JLS Drugo</p>
	Broj korisnika za koje su usluge ugovorene kroz Mrežu socijalnih usluga: 8	<p>3.1.4. Savjetovanje ili psihosocijalno savjetovanje ili psihosocijalna podrška za odraslu osobu starije dobi s teškoćama mentalnog zdravlja</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 8 novog korisnika - Poticanje pružatelja socijalnih usluga na registraciju usluge 	<p>Hrvatski zavod za socijalni rad</p> <p>Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike</p> <p>Pružatelji socijalnih usluga</p>	<p>Kroz mrežu socijalnih usluga (novih 8 korisnika)</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Drugo</p>
	Broj korisnika za koje su usluge ugovorene kroz Mrežu socijalnih usluga: 8	<p>3.1.5. Savjetovanje obitelji ili psihosocijalno savjetovanje obitelji ili psihosocijalna podrška članovima obitelji / skrbnicima / njegovateljima starije osobe</p> <ul style="list-style-type: none"> - Povećati broj uputnica kroz Mrežu socijalnih usluga za 8 novih korisnika 	<p>Hrvatski zavod za socijalni rad</p> <p>Ministarstvo rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike</p> <p>Pružatelji socijalnih usluga</p>	<p>Kroz mrežu socijalnih usluga (novih 8 korisnika)</p> <p>Projektno</p> <p>Državni proračun</p> <p>Sredstva EU fondova</p> <p>Drugo</p>
	Izrađene preporuke za razvoj usluge i proširenje dostupnosti	<p>3.1.6. Privremeni/povremeni smještaj radi predaha od skrbi te Privremena njega u kući radi predaha od skrbi</p> <p>Analiza trenutačnog stanja prikupljanjem podataka od postojećih komercijalnih pružatelja koji nude uslugu privremenog smještaja</p>	<p>Brodsko-posavska županija</p> <p>Jedinice lokalne samouprave</p> <p>Pružatelji usluga</p>	<p>Državni proračun</p> <p>Projektno</p> <p>Proračun BPŽ</p> <p>Proračun JLS</p> <p>EU fondovi</p>

		ili njege (broj korisnika, uvjeti, trajanje usluge, cijene, zadovoljstvo) i identifikacija drugih potencijalnih dionika koji bi mogli uključiti ovu uslugu u svoj rad (npr. domovi za starije, udruge, socijalne ustanove)		Nacionalni natječaj
--	--	--	--	---------------------

4.4. Posebni cilj 4

Posebni cilj 4.		Unaprijediti kvalitetu i razvoj socijalnih usluga		
Pokazatelj ostvarenosti cilja 4		Broj svih pruženih socijalnih usluga na području Brodsko-posavske županije		
Mjera	Indikator realizacije mjere	Aktivnosti	Nositelji/sunositelji aktivnosti	Izvori financiranja
4.1 Razvoj kapaciteta pružatelja usluga	Broj sastanaka i inicijativa pokrenutih prema sveučilištu	4.1.1. Privlačenje i zadržavanje ljudskih resursa <ul style="list-style-type: none"> Istraživanje potreba za kadrovima i identifikacija deficitarnih zanimanja Poticanje sveučilišta za razvoj i proširenje programa za deficitarna zanimanja. Naglasak na zanimanja: socijalni radnik, psiholog, logoped, edukacijski rehabilitator i fizioterapeut, njegovatelji, radni terapeuti 	Brodsko-posavska županija Jedinice lokalne samouprave Pružatelji usluga	Državni proračun Projektno Proračun BPŽ Proračun JLS EU fondovi Nacionalni natječaj
	Broj aktivnosti jačanja kapaciteta	4.1.2. Jačanje kapaciteta postojećih stručnjaka kod pružatelja usluga <ul style="list-style-type: none"> Stručna usavršavanja Peer podrška 	Brodsko-posavska županija Jedinice lokalne samouprave Pružatelji usluga	Državni proračun Projektno Proračun BPŽ Proračun JLS EU fondovi Nacionalni natječaj

4.2 Poticanje vertikalne i horizontalne koordinacije, integracija pružanja usluga te međusektorske suradnje	Broj održanih koordinacija	4.2.1. Koordinacija u lokalnoj zajednici za usluge koje predviđaju sudjelovanje više dionika u pružanju usluga unutar sustava socijalne skrbi te zdravstva <ul style="list-style-type: none"> - Redoviti informativni i koordinacijski sastanci među dionicima u socijalnoj skrbi, zdravstvu i obrazovanju - Redovite koordinacije između BPŽ i JLS na području županije u svrhu praćenja razvoja socijalnih usluga i ulaganja 	Brodsko-posavska županija Jedinice lokalne samouprave Pružatelji usluga	Državni proračun Projektno Proračun BPŽ Proračun JLS EU fondovi Nacionalni natječaj Drugo
4.3. Osiguravanje kvalitete i održivosti pružanja socijalnih usluga	Poslana inicijativa za povećanje cijena u Mreži socijalnih usluga	4.3.1 Osigurati kontinuitet financiranja za održivo i kvalitetno pružanje usluga u zajednici <ul style="list-style-type: none"> - Pokrenuti inicijativu za povećanje cijena socijalnih usluga u Mreži socijalnih usluga slanjem u suradnji s pružateljima socijalnih usluga - Poticati JLS u financiranju socijalnih usluga 	Brodsko-posavska županija Savjet za socijalnu skrb Brodsko-posavske županije Jedinice lokalne samouprave Pružatelji usluga	Kroz mrežu socijalnih usluga Proračun JLS Drugo
	Broj izrađenih i distribuiranih vodiča za licenciranje	4.3.2 Poticanje licenciranja za pružatelje pojedinih usluga kroz informiranje i podršku za ispunjavanje uvjeta <ul style="list-style-type: none"> - Izrada informativnog vodiča za pružatelje usluga - Savjetodavna i tehnička pomoć - Suradnja s JLS-ovima i institucijama 	Brodsko-posavska županija Savjet za socijalnu skrb Brodsko-posavske županije	Proračun BPŽ

	Osigurana sredstva u proračunu za socijalne usluge	4.3.3. Održavanje postojeće razine i opsega financiranja i pružanja socijalnih usluga - Planiranje i osiguravanje sredstava u proračunu za usluge koje se sufinanciraju	Brodsko-posavska županija Jedinice lokalne samouprave	Proračun jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave
4.4. Osiguravanje vidljivosti dostupnih usluga i informiranosti korisnika	Broj komunikacijskih alata i aktivnosti	4.4.1. Provedba komunikacijskih aktivnosti koristeći različite kanale (Internet, punktovi, materijali i javne kampanje)	Brodsko-posavska županija Savjet za socijalnu skrb Brodsko-posavske županije	Državni proračun Projektno Proračun BPŽ Proračun JLS EU fondovi Nacionalni natječaj Drugo

5. VREDNOVANJE SOCIJALNOG PLANA

U nastavku je opisan predviđeni način i vremenska dinamika donošenja godišnjih akcijskih planova, način i vremenska dinamika praćenja i vrednovanja, mogućnost revizije Socijalnog plana te komunikacijske aktivnosti.

Akcijski planovi

Za potrebe operativne razrade pojedinih mjera i aktivnosti definiranih ovim Socijalnim planom, predviđena je godišnja izrada Akcijskih planova. Akcijski plan se stoga izrađuje za godine 2026. i 2027. Navedeni dokumenti imaju za cilj prepoznati nužne korake i preduvjete za ostvarenje pojedinih aktivnosti i mjera Socijalnog plana. Pritom je važno uzeti osnovu strukturu Socijalnog plana, koja jednim dijelom imenuje socijalne usluge regulirane Zakonom o socijalnoj skrbi koje na bazi analize postojeće dostupnosti usluga prezentirane u ovom dokumentu predlaže širiti Mrežom socijalnih usluga te stoga služe da informiraju resorno Ministarstvo prilikom ugovaranja. S druge strane, druga skupina mjera u Socijalnom planu odnosi se na razvoj drugih oblika podrške, inovativne socijalne usluge te usluge iz drugih sustava, kao i mjere usmjerene na horizontalne aktivnosti jačanja kapaciteta, predstavljajući time skupinu mjera gdje je nadležnost Brodsko-posavske županije uža i direktnija te iste stoga čine područje daljnje razrade Akcijskim planom. Među tim mjerama se Akcijskim planom predviđa planiranje koraka koji su realni i izvedivi za provedbu unutar jedne kalendarske godine te se unutar tih koraka jasnije definiraju nadležnosti i pojedine uloge različitih dionika. Akcijski plan izrađuje Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje, u participativnom procesu i uz uključivanje svih relevantnih dionika koji su nositelji i su-nositelji aktivnosti Socijalnog plana, a usvaja Savjet za socijalnu skrb. Akcijski plan provedbe Socijalnog plana temelj je za izradu godišnjih izvješća o provedbi, po završetku kalendarske godine na temelju pokazatelja provedbe koji će se u njemu dodatno razviti.

Praćenje i vrednovanje provedbe

Praćenje provedbe Socijalnog plana provodi Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje, koje se organizira na dvije razine:

Godišnja razina

Provedba Akcijskog plana i pokazatelja definiranih u njemu prati se na godišnjoj razini. Riječ je o pokazateljima neposrednih rezultata. Na temelju podataka za prethodnu godinu izrađuje se izvješće o provedbi Akcijskog plana, koje se javno objavljuje.

Trogodišnja razina

Po završetku trogodišnjeg razdoblja vrednuje se provedba cjelokupnog Socijalnog plana prema pokazateljima učinka. S obzirom da je Plan izrađen u skladu s metodologijom propisanom Pravilnikom i uključuje polazne (bazne) vrijednosti, omogućena je cjelovita procjena obuhvata korisnika po vrstama usluga. Pokazatelji učinka odnose se prvenstveno na povećanje obuhvata korisnika pojedinim uslugama u odnosu na procijenjene potrebe.

Budući da su takva povećanja rezultat različitih intervencija koje će biti detaljno razrađene u Akcijskom planu, pokazatelje učinka primjereno je pratiti tek po isteku nešto dužeg vremenskog perioda, na trogodišnjoj razini. To vremensko razdoblje realno omogućuje promjene u obuhvatu korisnika. Praćenje će se provoditi korištenjem istih instrumenata predviđenih Pravilnikom koji su već korišteni za određivanje početnih vrijednosti.

Vanjsko vrednovanje Socijalnog plana provest će se na kraju trogodišnjeg razdoblja, nakon što budu prikupljeni podaci o ostvarenju pokazatelja učinka definiranih u Planu. Vrednovanje će naručiti nadležni upravni odjel, a provodit će ga kvalificirani vanjski evaluatori. Evaluacija će se temeljiti na standardnim evaluacijskim kriterijima: relevantnosti, koherentnosti, učinkovitosti, djelotvornosti, učinku i održivosti. U vrednovanju će se primjenjivati kombinacija kvalitativnog i kvantitativnog pristupa.

Po završetku vrednovanja izradit će se i javno objaviti izvješće o vanjskom vrednovanju. Izvješće će služiti kao podloga za izradu novog Socijalnog plana, stoga je važno pravodobno uskladiti vremenski

raspored provedbe novog istraživanja o postojećem obuhvatu uslugama, vanjskog vrednovanja i izrade novog Socijalnog plana.

Revizija Socijalnog plana

U slučaju značajnijih promjena normativnog okvira, izvanrednih okolnosti (primjerice kriza, katastrofa), promjene demografskih trendova ili iznenadnih socijalnih i zdravstvenih rizika, može se pristupiti reviziji Socijalnog plana.

Komunikacijske aktivnosti vezane uz Socijalni plan

Zainteresirana javnost uključuje pružatelje socijalnih usluga, dionike iz sustava zdravstva, obrazovanja, zapošljavanja i pravosuđa, korisnike usluga te stručnu i opću javnost.

Upravni odjel za zdravstvo, socijalnu skrb i hrvatske branitelje redovito će informirati pružatelje socijalnih usluga o mjerama iz Socijalnog plana putem javnih objava, sastanaka, okruglih stolova i drugih oblika komunikacije.

Socijalni plan ima i zagovaračku funkciju jer služi kao osnova za informiranje nadležnog ministarstva u vezi s donošenjem Odluke o mreži socijalnih usluga. Time se omogućuje da se Mreža dopunjuje upravo onim uslugama koje su u ovom Socijalnom planu prepoznate kao prioritetne i deficitarne.

6. IZVORI

Pravni okvir

- Zakon o socijalnoj skrbi (NN 18/22, 46/22, 119/22, 71/23, 156/23, 61/25)
- Zakon o osobnoj asistenciji (NN 71/23)
- Pravilnik o jedinstvenoj metodologiji za procjenu potreba (NN 90/23)
- Pravilnik o mjerilima za pružanje socijalnih usluga (NN 110/2022 i 58/2024)
- Pravilnik o pomoćnicima u nastavi i stručnim komunikacijskim posrednicima (NN 85/2024)

Strateški dokumenti na razini EU

- Europski stup socijalnih prava
- Europska strategija za skrb

Nacionalni strateški dokumenti

- Nacionalna razvojna strategija Republike Hrvatske do 2030. godine (NN 13/21)
- Nacionalni plan razvoja socijalnih usluga za razdoblje od 2021. do 2027. (NN 136/21)
- Operativni plan razvoja integrirane dugotrajne skrbi za razdoblje 2025. – 2030.
- Operativni plan deinstitutionalizacije, prevencije institucionalizacije i transformacije pružatelja socijalnih usluga u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2027. godine
- Nacionalni plan izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2021. do 2027. (NN 143/21)
- Nacionalni plan borbe protiv siromaštva i socijalne isključenosti u razdoblju od 2021. do 2027. (NN 143/21)
- Nacionalni plan za rad, zaštitu na radu i zapošljavanje za razdoblje od 2021. do 2027. (NN 131/2021)
- Nacionalni plan stambene politike Republike Hrvatske do 2030. (NN 56/2025)
- Nacionalni plan za suzbijanje seksualnog nasilja i seksualnog uznemiravanja za razdoblje do 2027. godine (NN 156/22)
- Nacionalni plan za prava djece u Republici Hrvatskoj od 2022. do 2026. (NN 55/22)
- Nacionalni plan razvoja zdravstva za razdoblje od 2021. do 2027. godine (NN 147/2021)
- Strateški okvir razvoja mentalnog zdravlja do 2030. godine

Strateški i planski dokumenti Brodsko-posavske županije

- Plan razvoja Brodsko-posavske županije za razdoblje 2021. - 2027. godine
- Akcijski plan djelovanja na području ovisnosti za razdoblje do 2026. godine na području Brodsko-posavske županije

Izvori korišteni za statističku analizu

- Državni zavod za statistiku (DZS), procjena stanovništva sredinom godine, podaci za 2023. godinu
- DZS (2023). Pokazatelji siromaštva i socijalne isključenosti
- Svjetska banka (2016). Hrvatska – Ocjena siromaštva za mala područja temeljem potrošnje (Karte siromaštva)
- Hrvatski zavod za javno zdravstvo, Izvješće o osobama s invaliditetom u Republici Hrvatskoj 2024.
- DZS, Stanovništvo prema narodnosti po gradovima/općinama, Popis 2021.
- Ministarstvo unutarnjih poslova (MUP) Statistički podaci o tražiteljima međunarodne zaštite maloljetnicima bez pratnje prema dobu i spolu zaključno do 31.12.2024. godine
- MUP Statistički pregled temeljnih sigurnosnih pokazatelja i rezultata rada u 2024. godini
- Policijska uprava brodsko-posavska - Prikaz strukture KD kazneno pravne zaštite djece i obitelji 2024.

- Podaci iz statističkih izvješća područnih ureda Hrvatskog zavoda za socijalni rad u Brodsko-posavskoj županiji
- Zavod za javno zdravstvo Bjelovarsko-bilogorske županije, podaci Odjela za zaštitu mentalnog zdravlja za 2024. godinu

7. PRILOG 1 - SUDIONICI U IZRADI SOCIJALNOG PLANA BRODSKO-POSAVSKE ŽUPANIJE

Članice i članovi Savjeta za socijalnu skrb Brodsko-posavske županije:

1. Ivan Tucić, predsjednik Savjeta za socijalnu skrb,
2. Gordana Matačić, predstavnik regionalne samouprave,
3. Marina Martić Puača, predstavnik lokalne samouprave,
4. Marija Jugović, predstavnik Hrvatskog zavoda za socijalnu skrb,
5. Anita Blajer, predstavnik Hrvatskog zavoda za zapošljavanje,
6. Mirjana Matanović, predstavnik Društva Crvenog križa Brodsko-posavske županije,
7. Maria Damjanović Križanović, predstavnik Doma zdravlja Slavonski Brod,
8. Ivica Alilović, predstavnik Doma za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod,
9. Mirjana Jakovčev, predstavnik civilnog sektora.

Izrađivači Instituta za razvoj tržišta rada

- Danijel Baturina – voditelj projektnog tima
- Dragana Knezić – stručnjakinja za provedbu edukacija
- Maja Horvat – stručnjakinja za izradu strateških dokumenata
- Izv. prof. dr. sc. Marijana Kletečki Radović – stručnjakinja za provedbu edukacije i pripreme strateškog dokumenta
- Antonio Matković – stručnjak za analizu podataka i pripremu strateškog dokumenta
- Boža Alajbeg Malčić – stručnjakinja za prikupljanje i analizu podataka

Dionici koji su sudjelovali u prikupljanju podataka putem Obrasca 3

ABH j.d.o.o., Ana-Maria d.o.o. za pružanje usluga socijalne skrbi, Bolnički red sv. Ivana od Boga, organizirano stanovanje za odrasle osobe s invaliditetom, mentalnim oštećenjem uz sveobuhvatnu podršku i pomoć, Brodsko-posavska županija, Brodsko-posavska županija, Upravni odjel za obrazovanje, šport i kulturu, Centar za inkluzivnu podršku Slavonski Brod, Centar za nestalu i zlostavljano djecu, Centar za pružanje usluga u zajednici Kuća sretnih ciglica, dom za starije i nemoćne osobe Jadranka, Dom Melita j.d.o.o., dom za ovisnike Zajednica susret, dom za starije i nemoćne osobe Slavonski Brod, Dom za starije osobe Dragi bližnji, Dom zdravlja Brodsko-posavske županije, Društvo multiple skleroze Brodsko-posavske županije, HCK Gradsko društvo Crvenog križa Nova Gradiška, HCK Gradsko društvo Crvenog križa Slavonski Brod, Heidi j.d.o.o., Hrvatski zavod za zapošljavanje Područni ured Slavonski Brod, Informativno pravni centar, Kapela d.o.o., Nastavni zavod za javno zdravstvo BPŽ, Obiteljski centar, Područna služba Brodsko-posavska, Obiteljski dom Blaževac, Obiteljski dom Kelava, Obiteljski dom Lazić, Obiteljski dom Pripunić, Obiteljski dom za starije i nemoćne Ivana, Obiteljski koordinator-udruga za ranu intervenciju u djetinjstvu, Opća bolnica Slavonski Brod, Specijalna bolnica za psihijatriju i palijativnu skrb, Sportski savez gluhih Nova Gradiška, Srdačni dom d.o.o., Sunčica j.d.o.o. Dom za starije i nemoćne, Sveta Marta pomoć u kući, Udruga "Brodsko srce", Udruga Brod, grupa za ženska ljudska prava, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Regoč Slavonski Brod, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Suncokret, Udruga osoba s invaliditetom Slavonski Brod "Loco-Moto", Udruga roditelja i osoba s poteškoćama šireg autističnog spektra PLAVI CVIJET - Slavonski Brod, Udruga slijepih BPŽ, Udruga za pomoć i podršku starim i nemoćnim osobama "Paulin dom", Udruga za prevenciju socijalnopedagoškog ponašanja mladih "PREVENCIJA", Udruga za promicanje aktivnog sudjelovanja "Studio B", Udruga za promicanje kvalitete života i održanje mentalnog zdravlja POZITIVA, Udruga za unaprjeđenje mentalnog zdravlja Vrapčići, Vesna j.d.o.o., Zlatni cekin, poliklinika za rehabilitaciju djece

Dionici koji su sudjelovali u prikupljanju podataka putem Obrasca 4 i intervju

Hrvatski zavod za socijalni rad – područni uredi Slavonski brod i Nova Gradiška, Obiteljski centar - Područna služba Brodsko-posavska, HCK Gradsko društvo Crvenog križa Slavonski Brod, Centar za pružanje usluga u zajednici Kuća sretnih ciglica, Obiteljski koordinator-udruga za ranu intervenciju u

djetinjstvu, Dom zdravlja Brodsko-posavske županije, Udruga osoba s intelektualnim teškoćama Regoč Slavonski Brod, Udruga slijepih BPŽ, Udruga za unaprjeđenje mentalnog zdravlja Vrapčići, Udruga Brod, grupa za ženska ljudska prava, Zlatni cekin, poliklinika za rehabilitaciju djece

Jedinice lokalne samouprave u Brodsko-posavskoj županiji koje su sudjelovale u prikupljanju podataka putem Obrasca 6

Grad Slavonski Brod, Grad Nova Gradiška, Općina Klakar, Općina Rešetari, Općina Nova Kapela, Općina Gornji Bogićevci, Općina Sikirevci, Općina Slavonski Šamac, Općina Oriovac, Općina Vrbje, Općina Stara Gradiška, Općina Davor, Općina Vrpolje, Općina Cernik, Općina Garčin, Općina Okučani.